

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัด ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร
กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
เอริสา มโนธรรม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2550

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัด ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร
กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
เอริสา มโนธรรม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัด ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร
กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
เอริสา มโนธรรม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2550

FACTORS AFFECTING ON ECONOMY OF THE FOURTH LEVEL,
SECONDARY GRADES 4 – 6 STUDENTS AT SUANKULARB
WITTAYALAI SCHOOL IN PHRANAKORN DISTRICT,
BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
ERISA MANOTHAM

Presented in Partial Fulfilment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2007

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัด ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ของ

เอริสา มโนธรรม

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ เวหนี่ กรีทอง)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ เวหนี่ กรีทอง)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี)\

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวรณี กรีทอง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และรองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้แนวคิด ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ด้วยความกรุณา จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง เรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.พาสนา จุฬรัตน์ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์วิชาญ จันทรสกา ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ชีวิตแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ เพื่อนทุกคนที่เรียนในเอกจิตวิทยาการศึกษา ปีการศึกษา2548 ที่ให้กำลังใจ คอยช่วยเหลือ และร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมา

ขอขอบคุณ อาจารย์มนตรี แสนวิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย อาจารย์วิชาญ จันทรสกา รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงบประมาณบุคลากร อาจารย์ลักษณา ปริกขิตตานนท์ หัวหน้างานพิพิธภัณฑสถานโรงเรียน และขอขอบคุณนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อพรเพชร และคุณแม่ยุพิน มโนธรรม นางสาวบังอร มโนธรรม รวมทั้งสมาชิกทุกคนในครอบครัว และผู้ใกล้ชิด ที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริม ให้กำลังใจ และช่วยเหลือ ด้านทุนทรัพย์แก่ผู้วิจัยด้วยดี จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ สมาชิกทุกคนในครอบครัว ผู้มีพระคุณทุกท่านที่เป็นแรงบันดาลใจให้กับชีวิตผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาการศึกษาความรู้ให้กับผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

เอริสา มโนธรรม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	5
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	9
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประหยัด.....	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประหยัด.....	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการการประหยัด.....	15
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	17
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านส่วนตัว	17
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครอบครัว	41
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	
ในโรงเรียน.....	57
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	
ในสังคม.....	64
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย.....	71
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	79
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	79
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	80

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	91
การเก็บรวบรวมข้อมูล	92
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	95
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	96
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	103
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	103
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
อภิปรายผลการวิจัย	107
ข้อเสนอแนะ	116
บรรณานุกรม	118
ภาคผนวก	130
ประวัติย่อผู้วิจัย	154

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงบุคลิกภาพแสดงตัวและบุคลิกภาพเก็บตัวตามทฤษฎีของจุ.....	24
2	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้น.....	80
3	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้น และสภาพครอบครัว.....	97
4	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม และการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร.....	98
5	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร.....	99
6	แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และ ด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม ที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร.....	100
7	แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย.....	101
8	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ.....	147
9	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความมีวินัย.....	148
10	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด.....	149
11	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม การเลียนแบบครูในการประหยัด.....	150

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด.....	151
13 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการเลียนแบบสื่อ ในการประหยัด.....	152
14 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการประหยัด.....	153

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	9
2 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (P) พฤติกรรม (B) และสิ่งแวดล้อม (E) ซึ่งเป็นปัจจัยกำหนดซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism).....	48
3 กระบวนการของการเรียนรู้จากการสังเกต.....	53

เอริสา มโนธรรม (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัด ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ, รองศาสตราจารย์เวณี กริทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัด ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ปัจจัยที่ศึกษาแบ่งเป็น 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้น บุคลิกภาพ และควมมีวินัย ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ การเลียนแบบครูในการประหยัด และการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม ได้แก่ การเลียนแบบสื่อในการประหยัด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 ประกอบด้วยนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 100 คน นักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 100 คน และนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 106 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_3) และบุคลิกภาพ (X_8)

1.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ควมมีวินัย (X_9), การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด (X_{10}), การเลียนแบบครูในการประหยัด (X_{11}), การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด (X_{12}) และการเลียนแบบสื่อในการประหยัด (X_{13})

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการใช้เงินอย่างประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_1)

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_2), สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_4), สภาพครอบครัว : บิดาหรือมารดาหย่าร้างกัน (X_5), สภาพครอบครัว : บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม (X_6) และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_7)

4. ปัจจัยที่ส่งต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ การเลียนแบบสื่อในการประหยัด (X_{13}), ความมีวินัย (X_9), การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด (X_{12}), ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_7) และการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด (X_{11}) ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 26.50

5. สมการพยากรณ์การประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์การประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 1.351 + .165 X_{13} + .165 X_9 + .115 X_{12} + .095 X_7 + .082 X_{11}$$

5.2 สมการพยากรณ์การประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .237 X_{13} + .223 X_9 + .133 X_{12} + .117 X_7 + .113 X_{11}$$

Erisa Manotham. (2007). *Factors Affecting on Economy of the Fourth level, Secondary Grades 4 – 6 Students at Suankularb Wittayalai School in Phranakorn District, Bangkok* : Master thesis, M.Ed. (Educational Psychology) . Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof. Promptida Sankamkure, Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purposes of this research were to study the factors affecting on economy of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Suankularb Wittayalai School in Phranakorn District, Bangkok. The factors were divided into 4 dimensions , first of them were personal factors : class level, personality and discipline , second of them were family factors : guardians' marital status, guardians' economic level, and modeling of economy upon guardians', third of them were learning environmental factors : modeling of economy upon teachers and modeling of economy upon peer groups and fourth of them was social environmental factor : modeling of economy upon mass media.

The 306 samples were the secondary grades 4-6 students at Suankularb Wittayalai School in Phranakorn District, Bangkok in academic year 2006. The instrument was a questionnaires of factors affecting on economy of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Suankularb Wittayalai School in Phranakorn District, Bangkok. The data was analyzed by the Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :

1. There were significantly positive correlation among economy of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Suankularb Wittayalai School in Phranakorn District, Bangkok as follow :

- 1.1 There were significantly positive correlation among economy of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Suankularb Wittayalai School in Phranakorn District , Bangkok and 2 factors : class level : matthayom suksa VI (X_3) and personality (X_8) at .05 level.

1.2 There were significantly positive correlation among economy of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Suankularb Wittayalai School in Phranakorn District, Bangkok and 5 factors : discipline(X_9), modeling of economy upon guardian(X_{10}), modeling of economy upon teachers(X_{11}), modeling of economy upon peer groups(X_{12}) and modeling of economy upon mass media(X_{13}) at .01 level.

2. There were significantly negative correlation between economy of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Suankularb Wittayalai School in Phranakorn District , Bangkok and 1 factor : class level : matthayom sukka IV (X_1) at .01 level .

3. There were no significantly correlation among economy of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Suankularb Wittayalai School in Phranakorn District , Bangkok and 5 factors : class level : matthayom sukka V (X_2), guardians' marital status : couple (X_4), guardians' marital status : divorce (X_5), guardians' marital status : parents pass away (X_6), and guardians' economic level (X_7).

4. There were 5 factors significantly affecting on economy of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Suankularb Wittayalai School in Phranakorn District , Bangkok ranking from the most affecter to the least affecter were modeling of economy upon mass media(X_{13}), discipline(X_9), modeling of economy upon peer groups(X_{12}), guardians' economic level(X_7) and modeling of economy upon guardians' (X_{11}) at .01 level . These 5 factors could predicted economy of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Suankularb Wittayalai School in Phranakorn District, Bangkok about percentage of 26.50.

5. The predicted equation of factors affecting on economy of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Suankularb Wittayalai School in Phranakorn District , Bangkok at .01 level were as follows :

5.1 In terms of raw scores were :

$$\hat{Y} = 1.351 + .165 X_{13} + .165 X_9 + .115 X_{12} + .095 X_7 + .082 X_{11}$$

5.2 In terms of standard scores were :

$$Z = .237 X_{13} + .223 X_9 + .133 X_{12} + .117 X_7 + .113 X_{11}$$

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมมีการแข่งขันกันสูงมากขึ้น ภายใต้กระแสของโลกไร้พรมแดนในศตวรรษที่ 21 นั้น ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต ตลอดจนวิถีความเป็นอยู่ในสังคม เทคโนโลยีสารสนเทศเริ่มเข้ามามีบทบาทในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านคอมพิวเตอร์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ โทรสาร สัญญาณดาวเทียม และอื่นๆ ทำให้การแข่งขันทางเศรษฐกิจมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ข้าวของเครื่องใช้พากันปรับราคาสูงขึ้น หนทางแก้ไขเพื่อช่วยให้เราใช้ชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ผ่านพ้นวิกฤติการณ์เหล่านี้ไปได้ ก็เห็นจะเป็นการกินอยู่อย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ สมดังพระปณิธานแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงสอนสั่งลูกหลานไทยเสมอ ให้รู้ซึ่งถึงความหมายของคำว่า “พอเพียง” (เดลินิวส์. 2544 : 5)

การเสาะแสวงหาและเร่งรัดทุกวิถีทางที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ และวัตถุ เรียกได้ว่าเป็น “แรงจูงใจที่อยากเสวยสิ่งตื่นตื่นฟุ้งเฟ้อ หรูหรา ที่เรียกกันว่า ความเจริญ มีแต่ความอยากและรับเอา และเลียนตามเขาไป” (พระราชวรมูณี. 2528 : 41) การใช้ชีวิตอย่างสะดวกสบาย การใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือยเป็นสิ่งที่คนในสังคมนั้นพึงปรารถนา เห็นได้จากการสร้างบ้านเรือนแบบสมัยใหม่ ที่มีเครื่องอำนวยความสะดวกภายในบ้านทุกชนิด นับตั้งแต่เครื่องทำความเย็น เครื่องทำน้ำร้อน เครื่องซักผ้า ตู้เย็น ไมโครเวฟ คอมพิวเตอร์ รถยนต์ คนจำนวนมากจึงแสวงหาสิ่งเหล่านี้เพื่อให้ชีวิตสมบูรณ์ และคนจำนวนไม่น้อยมีความคิดและเชื่อว่า ชีวิตที่สมบูรณ์ด้วยวัตถุเครื่องใช้เหล่านี้เป็นชีวิตที่มีความสุข (Happiness) (อุทัย ดุลยเกษม. 2545 : 119)

ลัทธิบริโภคนิยมแพร่ขยายเข้าสู่สังคมไทยมานานหลายทศวรรษสร้างรายได้อย่างมหาศาลให้กับภาคการผลิต ที่เห็นได้ชัดก็คือ ทำให้คนในสังคมไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้โดยอาศัยเพียงปัจจัย 4 เป็นเครื่องหล่อเลี้ยงชีวิตเหมือนแต่ก่อน (พงศ์กฤษฏ์ พลเลิศ. 2544 : 63) ท่ามกลางกระแสวัตถุนิยม และบริโภคนิยม จะมีรูปแบบการเร่งเร้า และกระตุ้นให้คนเรานั้นเกิดความต้องการที่จะมี ต้องการที่จะได้ ต้องการที่จะรวย โดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลให้นำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่สังคมได้ คนจน คนไร้อำนาจ แต่ต้องการมีชีวิต และความสบายเหมือนคนรวยเหมือนคนมีอำนาจ และไม่อาจยับยั้งความอยากของตนได้ก็มักจะกลายเป็นโจร เป็นอาชญากร (เศรษฐสยาม. 2540 : 8) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรมและดูแลเด็กวัยรุ่น (2532 : 2) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย พบว่า เยาวชนไทยให้ความสำคัญกับ

วัตถุ สิ่งตอบแทนทางวัตถุ ความสะดวกสบายหรูหรา โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้วัยรุ่นและสังคมมีค่านิยมด้านวัตถุมาจากการที่สื่อมวลชนได้เผยแพร่ภาพ และข่าวสารที่สะท้อนให้เห็นเกี่ยวกับค่านิยมในเรื่องความหรูหราฟุ่มเฟือย มากกว่าการส่งเสริมพฤติกรรมความประหยัด และการอดออม ดังนั้นสื่อมวลชนจึงเปรียบเสมือนดาบ 2 คมที่มีทั้งคุณและโทษ (จิรพรรณ นิลสภา. 2541 : 3) ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้น จะเกิดขึ้นทั้งตัวบุคคล ต่อครอบครัว และต่อสังคม

นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นช่วงที่อยู่ในวัยรุ่น (12 – 18 ปี) มีความต้องการที่จะทำอะไรทุกอย่างเหมือนเพื่อนร่วมวัย ตั้งแต่การแต่งตัว ความประพฤติ การใช้ภาษา รวมทั้งความเชื่อและค่านิยม การคบเพื่อนวัยนี้จึงมีความสำคัญมาก (สุรางค์ ใจวัตรภู. 2541 : 90) นักเรียนเรียนรู้ผ่านการเลียนแบบ โดยเฉพาะกับคนใกล้ชิดอย่างพ่อแม่ นั้น มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของลูกมากที่สุด รองลงมา ก็เป็นสื่อ และผู้คนในสังคมแวดล้อม ซึ่งอย่างหลังนี้เป็นปัจจัยภายนอกที่ตามไปควบคุมยาก ดังนั้น คุณพ่อคุณแม่และผู้ใหญ่ในบ้านต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีก่อน (life&family. 2547 : Online) ซึ่งสอดคล้องกับวิไล ตั้งสมจิตสมคิด (Come.to : Online) กล่าวว่า พ่อ แม่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูกหากทำได้ เด็กจะประสบความสำเร็จในชีวิตเบื้องต้นไปแล้วครั้งหนึ่ง โรงเรียนเป็นแหล่งที่สอง รองจากบ้านที่มีส่วนในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สื่อมวลชน และสถาบันทางการเมืองก็เป็นอีกส่วนหนึ่งด้วยเช่นกัน นักเรียนวัยรุ่นจะก้าวตามแฟชั่น ชอบใช้สินค้าที่มียี่ห้อ และมาจากต่างประเทศ ชอบเดินเที่ยวตามห้างสรรพสินค้า เข้าร้านอินเทอร์เน็ต เที่ยวกลางคืนตามสถานบันเทิง ดื่มเหล้าและสารเสพติด ตั้งแต่ยังไม่พ้นวัยเรียน (ผู้จัดการรายสัปดาห์. 2544 : 6) นักเรียนวัยรุ่นจำนวนมากมีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมไปในด้านฟุ่มเฟือย ไม่ประหยัด และไม่อดออม นักเรียนที่มีค่านิยมฟุ้งเฟ้อ ไม่ประหยัดอดออม จะเป็นในช่วงนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะเป็นวัยที่พ่อแม่เริ่มให้อิสระ อีกทั้งเป็นช่วงที่เพื่อน และสื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างมากต่อวัยรุ่น และยังเป็นช่วงที่วัยรุ่นเริ่มตัดสินใจเลือก และยอมรับค่านิยมที่เหมาะสมแก่ตนเอง (วัชร ฐธรรม. 2525 : 2 - 3) ในสังคมปัจจุบันนี้ การผลิตสินค้าจะผลิตขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคซึ่งส่วนมากก็คือ วัยรุ่นนั่นเอง ตัวอย่างเช่น อาหารฟาสต์ฟู้ด จะสังเกตเห็นว่า ผู้บริโภคที่เข้ามารับประทานในร้าน มักจะเป็นกลุ่มวัยรุ่น กลุ่มคนโสดระดับอายุระหว่าง 15 – 30 ปีมากที่สุด เนื่องจากเป็นสถานที่นัดพบ ถึงแม้จะเป็นกลุ่มที่มีรายได้ต่ำก็จริง แต่จะเป็นผู้ซื้อที่จับจ่ายง่าย ซื้อด้วยความพอใจ (กษวรรณ ขจรเสรี. 2539 : 9) ซึ่งสอดคล้องกับปริญญ์ ปราชญานุพร (2538 : 192) กล่าวว่า เมื่อใดก็ตามที่เด็กได้ซึมซับเอาค่านิยมทั้งในด้านวัตถุนิยม และบริโภคนิยมจนมากเกินไป อาจส่งผลให้นักเรียนดำเนินชีวิตไม่ถูกต้อง เมื่อมีความต้องการอยากมีอยากได้เข้ามาครอบงำ จึงทำให้นักเรียนเกิดความพยายามดิ้นรนทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาในสิ่งดังกล่าว เช่น ปัญหาคอร์ปชั่น อาชญากรรม การค้าประเวณี และการค้ายาเสพติด เป็นต้น ดังนั้น คนที่ครอบครัวมีฐานะดีก็กระทำโดยไม่เดือดร้อน แต่ถ้าอยู่ในครอบครัวที่ฐานะไม่ดีก็

จำเป็นต้องพึ่งตนเองและทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนหมายปอง สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือ วัยรุ่นกลุ่มนี้จะออกหางานพิเศษทำ เช่น ลักขโมย ตลอดจนนำไปสู่การขายบริการทางเพศ (ณัฐวุฒิ ศรีกัฏญญ. 2540 : 153) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้บริหารจากกระทรวงศึกษาธิการวิเคราะห์สาเหตุหลักของนักเรียนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนค้ายาเสพติด เพราะต้องการเงินไปซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกที่ฟุ่มเฟือย อาทิ โทรศัพท์มือถือ (ผู้จัดการรายวัน. 2546 : 5)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปิดรับต่อข้อมูลข่าวสารทางสื่อเทคโนโลยี ได้มากกว่าวัยอื่น ๆ ดังนั้น จึงเป็นวัยที่ควรมีการใช้จ่ายอย่างประหยัดที่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับนิติยา กัทลีระพันธ์ (2544 : 17) กล่าวว่า ควรเริ่มจากการพัฒนาคุณภาพของประชากรในประเทศเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนซึ่งจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป และสอดคล้องกับ ภัทราพันธ์ หรรษ์ภักดิ์ (2545 : 2) ที่เห็นว่า ควรพัฒนาคุณลักษณะสำคัญได้แก่ พฤติกรรมประหยัดให้กับเยาวชนไทย เพื่อให้มีพฤติกรรมการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต ลดพฤติกรรมการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย รวมทั้งกระตุ้นให้ตระหนักถึงความจำเป็นและวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการบริโภค เพื่อให้เกิดผลที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว รวมทั้งลดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชาติได้

จากการที่ผู้วิจัย ได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายพิพิธภัณฑสถานโรงเรียน ในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จากการสัมภาษณ์พบว่า นักเรียนในช่วงชั้นที่ 4 มีการใช้จ่ายที่ไม่ประหยัด ส่วนมากจะนำเงินไปใช้จ่ายในการไปเที่ยวกับเพื่อน การซื้อบัตรเติมเงินเพื่อคุยโทรศัพท์ การเลี้ยงเพื่อน การซื้อของใช้เกินความจำเป็น ทำให้มีเงินใช้จ่ายไม่เพียงพอ จากปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร จำนวน 100 คน โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คำถามข้อที่ 1 ใช้คำถามว่า “ขณะนี้นักเรียนคิดว่านักเรียนมีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีเป็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใด” ผลการสำรวจสรุปได้ว่า นักเรียนมีปัญหาในด้านส่วนตัวมากที่สุดจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 43 และในด้านปัญหส่วนตัวนั้นมีรายละเอียดดังนี้ ด้านการเงินจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 41 ได้แก่ เงินไม่พอใช้ ใช้เงินฟุ่มเฟือย ใช้เงินไม่เป็นเงินหมดเร็ว ใช้เงินสุรุ่ยสุร่าย และด้านการเดินทาง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2 ได้แก่ เหนื่อยกับการเดินทาง ขอบมาโรงเรียนสาย อันดับสองเป็นปัญหาในการเรียนจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 39 มีรายละเอียดดังนี้ ด้านการเรียนของตนเองจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32 ได้แก่ เรียนไม่รู้เรื่อง ไม่สนใจการเรียน ไม่อยากเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน และด้านปัญหาการสอนของครูจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7 ได้แก่ ครูสอนไม่รู้เรื่อง ครูสอนนอกเรื่อง ครูให้การบ้านเยอะมาก อันดับสาม เป็นปัญหาด้านสัมพันธภาพจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15 ได้แก่ มีปัญหาการทำงานกลุ่ม ไม่สามัคคีกัน ไม่ชอบการทำงาน เพื่อนไม่ช่วยกันทำงาน ทำงาน

กลุ่มกับเพื่อนไม่ได้ และอันดับสี่ เป็นปัญหาด้านครอบครัวจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3 ได้แก่ ไม่มีอิสระในการตัดสินใจ ทะเลาะกับพ่อบ่อย ๆ

คำถามข้อที่ 2 ใช้คำถามว่า “จากปัญหาในข้อ 1 นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใด” ซึ่งสาเหตุของปัญหาในด้านส่วนตัว คือด้านการเงินนั้น ได้แก่ ใช้เงินซื้อของที่ไม่จำเป็น จัดระบบเงินไม่ดี ในกลุ่มเพื่อนใช้เงินมาก ใช้เงินตามเพื่อน ตามกระแสบริโภคนิยม ด้านการเดินทางคำตอบที่พบมากที่สุดคือ บ้านที่พักอาศัยอยู่ไกลจากโรงเรียน ส่วนสาเหตุของปัญหาทางด้านการเรียน ได้แก่ ไม่ตั้งใจเรียน ชอบคุยกับเพื่อนไม่กล้าถามครูเวลาที่ไม่เข้าใจ ไม่ทบทวนบทเรียน ด้านปัญหาการสอนของครู ได้แก่ ครูสอนเร็วเกินไป สาเหตุของปัญหาด้านสัมพันธภาพ ได้แก่ วางแผนการทำงานกลุ่มไม่ดีพอ ขี้เกียจ แบ่งงานกันไม่ดี สมาชิกในกลุ่มไม่ยอมให้ความร่วมมือ และสาเหตุของปัญหาด้านครอบครัว ได้แก่ พ่อแม่ชอบวางแผนทางให้ทำตาม พ่อแม่ไม่เข้าใจ

จากผลการสำรวจเบื้องต้นพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มีปัญหาส่วนตัว คือ ด้านการเงินมากที่สุด ได้แก่ ใช้เงินซื้อของที่ไม่จำเป็น จัดระบบเงินไม่ดี ในกลุ่มเพื่อนใช้เงินมาก ใช้เงินตามเพื่อน ตามกระแสบริโภคนิยม มากกว่าปัญหาอื่น ดังที่ สมพงษ์ จิตระดับ (ไทยรัฐ. 2546 : 13) อาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ปรึกษาคณะกรรมธิการ กิจการสตรีเยาวชนและผู้สูงอายุ ได้ศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหาเยาวชนติดต่อกับเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย พบว่า เด็กและเยาวชนร้อยละ 90.5 ขาดรายได้เงินและต้องการมีชีวิตที่สุขสบาย นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 72.4 เด็กนำเงินไปใช้ในการซื้อวัตถุและเที่ยวเตร่ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า ความสุขในชีวิตก็คือ การมี การบริโภค การครอบครองสรรพสิ่งทั้งหลายมาก ๆ แม้ว่าการครอบครอง การมี การบริโภคที่มากขึ้นนั้น จะเป็นการทำลายชีวิตของสรรพสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมโลกกับเราก็ตาม (อุทัย ดุลยเกษม : 119)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัด ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการประกอบการวางนโยบายสำหรับผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา ครูแนะแนว พ่อแม่และผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการประหยัด

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายล้วน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ช่วงชั้นที่ 4 เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 605 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 600 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 636 คน รวมทั้งสิ้น 1,841 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายล้วน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ช่วงชั้นที่ 4 เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 ประกอบด้วยนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 100 คน นักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 100 คน และนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 106 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 306 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1967 : 887-888) ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากร โดยใช้ระดับชั้นเป็นชั้น (Strata)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรต้น ได้แก่

1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

1.1.1 ระดับชั้น

1.1.2 บุคลิกภาพ

1.1.3 ความมีวินัย

1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่

1.2.1 สภาพครอบครัว

1.2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

1.2.3 การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด

1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่

1.3.1 การเลียนแบบครูในการประหยัด

1.3.2 การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด

1.4 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม

1.4.1 การเลียนแบบสื่อในการประหยัด

2. ตัวแปรตาม คือ การประหยัด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประหยัด หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว ได้แก่ ชื่อของที่มีประโยชน์ไม่ชื่อของตามผู้อื่น หรือตามอย่างในสื่อโฆษณา รู้จักจัดสรรเงินส่วนหนึ่งในการอดออม

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัด หมายถึง สิ่งที่ส่งผลต่อการใช้เงินอย่างประหยัดของนักเรียน แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้น บุคลิกภาพ และความมีวินัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.1 ระดับชั้น ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.1.2 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของนักเรียนที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรม และการแสดงออกเพื่อตอบสนองความต้องการในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งตามแนวคิดทฤษฎีบุคลิกภาพของ คาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.2.1 บุคลิกภาพแบบเก็บตัว ได้แก่ นักเรียนที่มีลักษณะเงียบขรึม ชอบอ่านหนังสือมากกว่าเข้าสังคม ไม่ชอบพบปะพูดคุยกับคนอื่นยกเว้นคนใกล้ชิด หรือ

เพื่อนสนิท ไม่ชอบเข้าสังคม ไม่ชอบความตื่นเต้น ใช้ชีวิตอย่างเคร่งเครียด มีระเบียบแบบแผน ควบคุมอารมณ์ และความรู้สึกได้ดี โดยปกติไม่มีพฤติกรรมในทางก้าวร้าว และค่อนข้างมองโลกในแง่ร้าย

2.1.2.2 บุคลิกภาพแบบแสดงตัว ได้แก่ นักเรียนที่ชอบเข้าสังคม ชอบงานสังสรรค์รื่นเริง มีเพื่อนมาก ช่างพูดช่างคุย ไม่ชอบการเรียนรู้ หรือการทำงานตามลำพัง ชอบความสนุกสนาน ตลกขบขัน มองโลกในแง่ดี แต่อาจจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวบ้าง และค่อนข้างอารมณ์เสื่อง่าย

2.1.3 ความมีวินัย หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติและควบคุมตนเองตามข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และในด้านของการประหยัด การใช้จ่ายเงินให้อยู่ในความพอดี เพื่อความสุขในชีวิตของตน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.1 สภาพครอบครัว ได้แก่ บิดามารดาหรือผู้ปกครองอยู่ร่วมกัน, บิดามารดาหรือผู้ปกครองหย่าร้างกัน หรือบิดามารดา หรือผู้ปกครองถึงแก่กรรม

2.2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่ได้ นับรวมกันเป็นรายเดือน

2.2.3 การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามอย่างผู้ปกครองในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว ได้แก่ ผู้ปกครองซื้อของที่มีประโยชน์ ไม่ใช่ของตามผู้อื่น หรือตามอย่างในสื่อโฆษณา และรู้จักจัดสรรเงินส่วนหนึ่งในการอดออม

2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ การเลียนแบบครูในการประหยัด และการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1 การเลียนแบบครูในการประหยัด หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามอย่างครูในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว ได้แก่ ครูซื้อของที่มีประโยชน์ ไม่ใช่ของตามผู้อื่น หรือตามอย่างในสื่อโฆษณา และรู้จักจัดสรรเงินส่วนหนึ่งในการอดออม

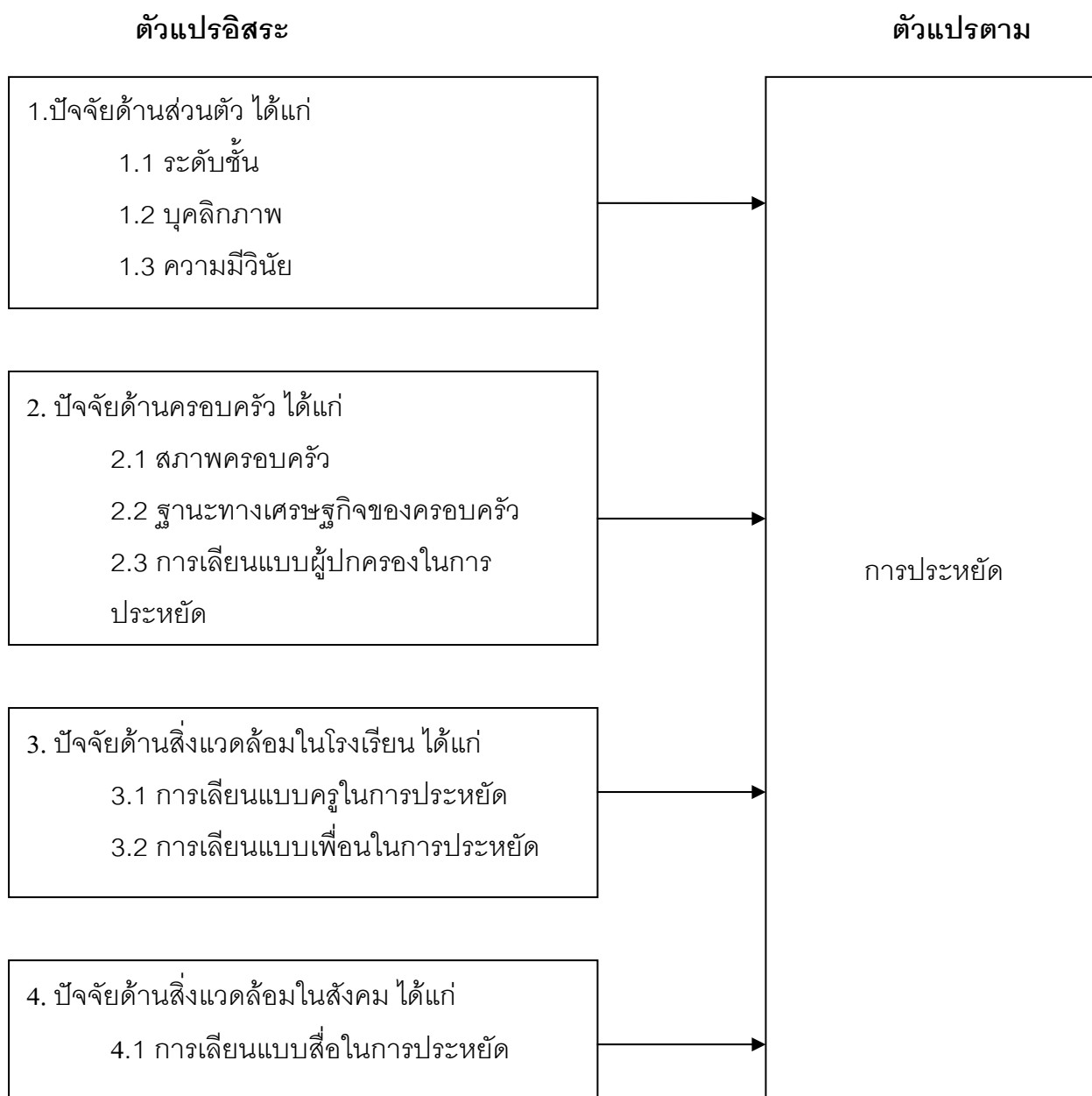
2.3.2 การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามอย่างเพื่อนในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว ได้แก่

เพื่อนซื้อของที่มีประโยชน์ ไม่ซื้อของตามผู้อื่น หรือตามอย่างในสื่อโฆษณา และรู้จักจัดสรรเงินส่วนหนึ่งในการอดออม

2.4 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม ได้แก่ การเลียนแบบสื่อในการประหยัด มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.4.1 การเลียนแบบสื่อในการประหยัด หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามอย่างสื่อในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว จากการอ่านหนังสือ บทความ นิตยสาร การรับฟังรายการวิทยุ การรับชมรายการโทรทัศน์ และการรับชมภาพยนตร์ เกี่ยวกับการใช้เงินอย่างประหยัดในการซื้อเสื้อผ้า การใช้โทรศัพท์ และการซื้อของใช้ส่วนตัว

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัด ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร น่าจะเกิดจากปัจจัย 4 ด้าน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้น บุคลิกภาพ และความมีวินัย ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ การเลียนแบบครูในการประหยัด และการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม ได้แก่ การเลียนแบบสื่อในการประหยัด ผู้วิจัยจึงขอตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม มีความสัมพันธ์กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประหยัดของนักเรียน

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประหยัดของนักเรียน

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประหยัดของนักเรียน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัย

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบครูในการประหยัด

2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด

2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบสื่อในการประหยัด

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประหยัดของนักเรียน

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประหยัดของนักเรียน

1.1.1 ความหมายของการประหยัด

การประหยัด เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในสังคมทุกชนชาติ เพราะถ้าประชาชนในทุกระดับเศรษฐกิจสังคม รู้จักใช้จ่ายทรัพย์สินของตนอย่างมีประสิทธิภาพ สังคมและประเทศชาติก็จะมีเศรษฐกิจดี มีความเป็นปึกแผ่นมั่นคง ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมดังกล่าว ทำให้มีผู้กล่าวถึงความหมายของคำว่า “ประหยัด” ได้หลากหลายดังนี้

คณะอนุกรรมการเพื่อพัฒนาคู่มือวิทยาการด้านค่านิยม (2529 : 35) ได้ให้ความหมายของค่านิยมด้านการประหยัดคือ การรู้จักใช้ทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร และพลังงานที่มีอยู่หรือหามาได้เท่าที่จำเป็นต่อการช่วยให้ชีวิตดำรงอยู่อย่างมีสุข

ทวิรัสมี ธนาคม (2531 : 28) ได้นิยามการประหยัดว่าคือ การใช้ทรัพยากรทำสิ่งเล็กน้อยที่สุดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และใช้ทุกสิ่งทุกอย่างให้คุ้มค่า

กรมวิชาการ กองวิจัยทางการศึกษา (2533 : 236) ให้ความหมายว่า “ประหยัด” หมายถึง การรู้จักใช้จ่ายเงินหรือสิ่งของเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ตามความจำเป็นหรือความต้องการอย่างมีเหตุผล โดยยึดหลักความพอดีและเหมาะสม คือ พยายามใช้ให้น้อยที่สุดแต่คุ้มค่า และได้ประโยชน์มากที่สุด

อำนาจ แสงรอด (2540 : 8) ให้ความหมายว่า “ประหยัด” หมายถึง การรู้จักอดออม การรู้จักบริโภคสินค้าเท่าที่จำเป็นและลดการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย

กองวิจัยทางการศึกษา (2542 : 66) ได้ให้ความหมายของการประหยัดไว้คล้ายคลึงกับศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ดังนี้

1. การใช้จ่ายเงินเท่าที่จำเป็นและใช้อย่างคุ้มค่า
2. การใช้สิ่งของเครื่องใช้เท่าที่จำเป็น ใช้อย่างถูกวิธี และดูแลซ่อมแซมให้ใช้ได้นาน
3. การใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักบริหารเวลาของตนในแต่ละวัน ใช้เวลาว่างให้มีประโยชน์

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (โครงการศึกษาศักยภาพของเด็กไทย กองวิจัยทางการศึกษา. 2542 : 49 ; อ้างอิงจาก หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2529 : unpagged) ได้ให้ความหมายของ “การประหยัดและการออม” หมายถึง การรู้จักออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตนและสังคมตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม

รังสรรค์ หนองสอง (2542 : 2) ให้ความหมายของการประหยัด ว่าหมายถึง การประหยัดไม่ใช่ว่าการตระหนี่ถี่เหนียว แต่หมายถึงการรู้จักใช้เงิน หรือทรัพยากรอย่างมีคุณค่า

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546 : 667) ให้ความหมาย “ประหยัด” ว่า ยับยั้ง ระมัดระวัง เช่น ประหยัดปาก ประหยัดคำ ใช้จ่ายแต่พอควรแก่ฐานะ

พงศ์จิรา สีนพยัคฆ์ (2542 : 60) ให้ความหมาย “การประหยัด” โดยใช้คำว่า “การออม” หมายถึง การลดการบริโภคในปัจจุบัน เพื่อสามารถบริโภคในอนาคตได้มากขึ้น อาจกล่าวได้ว่าการประหยัดหรือการออมคือการบริโภคอย่างฉลาด รู้จักบริโภคเศรษฐกิจทรัพย์ในปริมาณที่พอดีกับความต้องการหรือความจำเป็นจริง ๆ จึงมีผลทำให้มีรายได้เหลือเก็บเป็นเงินออมเพื่อการใช้จ่ายในอนาคตได้

กาญจนา นาคสกุล (2550 : Online) ให้ความหมายประหยัด ว่าเป็นคำที่รับมาจากภาษาเขมรว่า บรยัตุน แปลว่า ระวัง ในภาษาไทยใช้เฉพาะในบางเรื่อง การระวังการใช้จ่ายหรือระวัง

การใช้สอยสิ่งต่างๆ ไม่ให้หมดเปลืองไปโดยไม่สมควร เช่น ประหยัดเงิน การระงับการใช้จ่ายไม่ให้เกินฐานะ เกินรายได้ของตนอาจใช้ว่า ประหยัด เท่านั้นก็ได้ เช่น ถ้าเราอยู่อย่างประหยัด เงินเดือนน้อยก็พออยู่กันได้ไม่ขัดสน การประหยัดทำให้ชีวิตเป็นสุขเพราะไม่ต้องพะวงกับการเป็นหนี้ คำว่า ประหยัด ถ้าไม่ระบุว่าเป็นประหยัดอะไร ก็มีความหมายว่า ประหยัดเงิน ประหยัดค่าใช้จ่าย

จากความหมายของการประหยัดดังกล่าว สรุปได้ว่า การประหยัดหมายถึง การแสดงออกในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน รู้จักการเก็บออมเงินเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนตนและส่วนรวมมากที่สุด

1.1.2 หลักการปฏิบัติเพื่อการประหยัด

นอกจากการให้ความหมายของการประหยัด นักวิชาการยังได้ให้หลักการปฏิบัติเพื่อการประหยัด ดังนี้

สมบัติ มหารศ (2520 : 93-96) กล่าวว่า การที่จะให้เด็กมีการประหยัดและเศรษฐกิจที่ดีนั้น จะต้องปลูกฝังให้เด็กเห็นค่าของเงิน ดังนี้

1. ให้เข้าใจโครงสร้างเศรษฐกิจ
2. ให้มีการจัดระเบียบทางด้านมัธยัสถ์
3. ให้เป็นคนฉลาดบริโภค

กรมการศาสนา (2526 : 45) ได้ให้วิธีปฏิบัติในเรื่องการประหยัดและอดออม ดังนี้

1. มีความเป็นอยู่ตามสมควรแก่สภาวะ และฐานะของตน
2. มีความพอดีในการใช้จ่ายทรัพย์ ไม่สุรุ่ยสุร่าย หรือตระหนี่ถี่เหนียวจนเกิน

ควร

3. คำนึงถึงฐานะ และรายได้ของตน คิดก่อนจ่ายใช้เท่าที่จำเป็นเสมอ
4. ใช้ทรัพยากร เวลา และพลังงานให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
5. จัดงานและพิธีต่าง ๆ ตามสมควร ใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น
6. รู้จักเก็บทรัพย์ และหาวิธีเพิ่มพูนทรัพย์สมบัติโดยทางที่ชอบ
7. รู้จักดูแลทรัพย์ของตน และของส่วนรวม
8. รู้จักวางแผนการในการใช้จ่าย และออมด้วยความรอบคอบ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สมนีก คู่เมือง. 2527 : 21 ; อ้างอิงจากสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 50 – 51) เสนอแนวทางในการพัฒนาการประหยัดว่า บุคคลควรปฏิบัติดังนี้

1. มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย

2. มีความพอดีในการบริโภค ละเว้นการฟุ้งส้างที่เกินความสามารถ
3. ใช้ทรัพยากรและเวลาให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
4. คำนึงถึงฐานะและเศรษฐกิจ คิดก่อนจ่าย และใช้เท่าที่จำเป็น
5. ไม่ใช้สุ่ยสุร่าย ฟุ่มเฟือย ตระหนักถึงเหี่ยวจนเกินไป
6. จัดงานและพิธีต่าง ๆ โดยใช้เท่าที่จำเป็น
7. เพิ่มพูนทรัพย์ด้วยการเก็บและนำไปใช้ในทางที่เกิดประโยชน์
8. รู้จักใช้ ดูแลรักษา และบูรณทรัพย์ ทั้งของตนและของส่วนรวม
9. วางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ มีสัดส่วนและออมไว้บ้างตามสมควร

กระทรวงศึกษาธิการ (2541 : 70 – 71) กล่าวถึงหลักการปฏิบัติเพื่อการประหยัดตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าไว้ดังนี้

1. การใช้จ่ายทรัพย์ ควรใช้เฉพาะเพื่อเกิดประโยชน์ตามควรแก่เหตุลำดับ

ได้แก่

- 1.1 ใช้จ่ายเพื่อเลี้ยงตนเอง เลี้ยงมารดา บิดา บุตร ภรรยา และ

บริวารให้เป็นสุข

- 1.2 ใช้เลี้ยงเพื่อนฝูงตามสมควร

- 1.3 บำบัดอันตรายที่เกิดจากเหตุต่าง ๆ เช่น เจ็บไข้ มีภัยพิบัติ

- 1.4 บริจาคเพื่อการสงเคราะห์ เช่น สงเคราะห์ญาติ ต้อนรับแขก

ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย เสียภาษีให้แก่รัฐ สงเคราะห์แก่สมณะชีพราหมณ์

2. รู้จักดำรงวงศ์ตระกูลคือ

- 2.1 ต้องแสวงหาวัตถุที่หาย

- 2.2 ซ่อมแซมสิ่งของที่ชำรุด

- 2.3 รู้จักประมาณในการบริจาค

- 2.4 ผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวต้องเป็นผู้มีศีลธรรม

3. รู้จักรักษาทรัพย์ให้มีส่วนพอกพูน เพื่อเป็นการสร้างหลักฐาน ทำให้มีความเป็นอยู่สุขสบายไม่เป็นหนี้ และสามารถประกอบกิจการได้อย่างสะดวก
แนวทางในการพัฒนาการประหยัด

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การประหยัด หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว ได้แก่ ซื้อของที่มีประโยชน์ ไม่ซื้อของตามผู้อื่น หรือตามอย่างในสื่อโฆษณา และรู้จักจัดสรรเงินส่วนหนึ่งในการอดออม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประหยัด

1.2.1 งานวิจัยในประเทศ

ปิ่นสุวรรณ เตสยานนท์ (2526 : 126-127) ศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการประหยัดและออม การมีระเบียบวินัย การเคารพกฎหมายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร โดยการสุ่มตัวอย่างจาก 12 โรงเรียน จำนวน 400 คน พบว่า ค่านิยมพื้นฐานดังกล่าวของนักเรียนอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ ยกเว้นการใช้เวลาว่างในการหาความรู้ และรายได้การรับบริการตามลำดับก่อนและหลัง การละเว้นการใช้สิทธิอยู่ในระดับที่ไม่พึงประสงค์ นักเรียนหญิงมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมด้านการประหยัด และการออมสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศรีนยา ชัยเพียรเจริญกิจ (2530 : 42) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการประหยัด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน ได้รับการสุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มควบคุมได้รับการใช้การสอนแบบปกติหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการประหยัดสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการใช้เทคนิคแม่แบบทำให้นักเรียนมีการประหยัดสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คมคาย ชินโดม (2534 : 59 – 60) ศึกษาผลการใช้แม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน ได้รับการสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มควบคุมได้รับการใช้การสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการประหยัดสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการใช้เทคนิคแม่แบบ ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการประหยัดสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พวงพยอม ชิดทอง (2535 : 39) ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน ได้รับการสุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมได้รับการใช้การสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการประหยัดสูงขึ้นกว่าการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ระพีพรรณ อักษรดิวิวัฒน์ (2539 : 59) ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษารายบุคคล และเป็นกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 คน ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม จำนวน 8 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม จำนวน 8 คน หลังจากการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีการประหยัคสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เรณูรัชต์ ประสิทธิเกตุ (2542 : 50) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการประหยัคของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการประหยัคมากขึ้น หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชนาธิป ชินะนาวิน (2545 : 109) ศึกษาการศึกษำปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์เชิงเส้น โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2544 ในเขตกรุงเทพมหานคร ของกรมสามัญศึกษา ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นจำนวน 443 คน ผลการวิจัยพบว่า น้ำหนักความสำคัญของผลที่ได้จากเพื่อน และผลที่ได้จากครูส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนน้ำหนักความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยสัมพันธ์ภาพในครอบครัว และผลที่ได้จากสื่อส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนน้ำหนักความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และรายได้ผู้ปกครองส่งผลต่อค่านิยมด้านการประหยัคอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ (เทวินทร์ ขอเหนียวกลาง. 2546 :1-3) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ร่วมกับมูลนิธิเครือข่ายครอบครัว และมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) โดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้จัดทำการศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายใช้สอยของเด็กและวัยรุ่น : กรณีศึกษาประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร” สำนัวจะระหว่างวันที่ 22 – 30 กันยายน 2546 จากกลุ่มประชาชน อายุ 15 – 60 ปี จำนวน 1,255 ตัวอย่าง จากงานวิจัย พบว่า นิสิตนักศึกษาประสบปัญหาทางการเงิน ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการไม่วางแผนการเงิน ไม่จัดสรรระบบการเงินให้ดี

พุดพิพล นิมพราว (2547 : 53) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัคของนักเรียนชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสตรีวิทยาพุทธมณฑล หลังจากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการ

ประหยัดของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มี 6 ปัจจัยได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา (x_{13}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (x_{18}) ลักษณะมุ่งอนาคต (x_{10}) การใช้เวลาว่าง (x_{11}) บุคลิกภาพ (x_9) และอายุ (x_3) ซึ่งปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ทัศนคติต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน

นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล ได้ร้อยละ 49.60

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่าการประหยัดเป็นสิ่งที่พึงกระทำในทุกบุคคล ถ้าคนเรารู้จักการประหยัดอดออม รู้จักคิดก่อนที่จะบริโภคสิ่งต่าง ๆ นอกจากจะทำให้ตนเอง คนในครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแล้ว ยังทำให้สังคม ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นอีกด้วย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

เฮอร์ลอค (Hurlock. 1964: 91) กล่าวว่า ปัญหาการปรับตัวนั้นเกิดขึ้นอย่างมากมาย เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่น เมื่อเด็กโตขึ้นเข้าสู่ระยะวัยรุ่นตอนปลาย มักจะปรับตัวได้ดีเท่า ๆ กับสัมพันธภาพในครอบครัว ชั้นปีที่ศึกษามีความสำคัญกับการปรับตัว โดยการศึกษาช่วยให้บุคคลได้ตระหนักถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดี คนที่ได้รับการศึกษาสามารถรับรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ สามารถเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผลได้ดีกว่าคนที่ไม่ได้รับการศึกษา

ฟรอยด์ และคนอื่น ๆ (สิริชัย ประทีปฉาย. 2533: 170; อ้างอิงจาก Freud and others.1977) ได้กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพของบุคคลย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามอายุ หรือไปพร้อม ๆ กับอายุ

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องระดับชั้นที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ระดับชั้น น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

2.1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

โจนส์ (Jones. 1972 : 42 – 48) ได้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงความรู้สึก รับผิดชอบของเด็กตามอายุ พบว่า เด็กอายุ 9 – 11 ปี มีความรู้สึกรับผิดชอบน้อย และมีช่วงความรับผิดชอบไม่แตกต่างกันเลย อายุ 13 ปีขึ้นไป จะมีความรับผิดชอบสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงอายุ 16 – 17 ปี จะคงที่ครั้งหนึ่ง

นัท(Nat.1972:650A) ได้ศึกษาปัญหาวัยรุ่น โดยการศึกษาวิเคราะห์จากบันทึกของครูและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่นจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7- ปีที่ 12 จำนวน 607 คน ครู 33 คน จากโรงเรียนมัธยมเวลด์ เซนทรัล (Weld Central Junior Senior High School) รัฐโคโรราโด ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนประสบปัญหาต่างๆ ดังนี้ ปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับการงานของโรงเรียน ปัญหาความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ปัญหาทางจิตวิทยาสังคม ปัญหาด้านสันตนาการ และผลการศึกษา และผลการศึกษาเพิ่มเติมพบว่าเพศและระดับชั้นมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อปัญหาของนักเรียนมากกว่าชั้นเรียน

2.1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ภูษงค์ เลหาศิริวงศ์ (2535 : 93) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบโรงเรียนและระบบกึ่งโรงเรียน มีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครูกับเพื่อน และด้านการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีแนวโน้มที่จะมีปัญหาในทั้งสามด้านมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จรรยา เกษศรีสังข์(2537:103)ได้ศึกษา วิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน ใช้วิธีเผชิญปัญหาด้านการเรียน ทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัวและด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนนายร้อยตำรวจเมื่อศึกษาในระดับที่สูงขึ้นจะเปลี่ยนวิธีการเผชิญปัญหาด้านต่างๆเป็นแบบสู้ปัญหา

คันสนีย์ ธีรเกียรติประภา (2541 : 149 – 150) ได้ศึกษาเกณฑ์ปกติของบุคลิกภาพในรูปคะแนนมาตรฐาน และเพื่อแสดงภาพตัดขวางของคะแนนเฉลี่ยของลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนสาธิตฯ ในจังหวัดพระนคร ตามกลุ่มโรงเรียนในจังหวัดพระนคร เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสำรวจบุคลิกภาพทั่วไป (California Psychological Inventory) แบบสอบถามการยอมรับตนเอง และการยอมรับผู้อื่น (Acceptance of Self and Others) แบบสอบถามความวิตกกังวล การเก็บตัว การแสดงออก และแบบสำรวจความต้องการ (Edward Personal Preference Schedule) ซึ่งการวิจัยพบว่า ลักษณะบุคลิกภาพของวัยรุ่นไทยทั้งชายและหญิงในแต่ละช่วงอายุเมื่อเปรียบเทียบกับวัยรุ่นเพศเดียวกันในช่วงอายุอื่นสรุปได้ดังนี้

1. เด็กวัยรุ่น อายุ 13 ปี มีแนวโน้มที่จะต้องการขอความช่วยเหลือ มีความวิตกกังวลเก็บตัวสูง เด็กวัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะไม่มีความมั่นคงปลอดภัยทางใจมีการยอมรับตนเองปานกลาง และยอมรับคนอื่นต่ำ เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มในการยอมรับตนเองและผู้อื่นค่อนข้างสูง

2. เด็กวัยรุ่น อายุ 14 ปี มีความต้องการความเป็นระเบียบเด็กวัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะมีความขัดแย้งกับปัญหาภายใน มีการยอมรับตนเองและผู้อื่นสูงสุด มีความวิตกกังวลสูง เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มที่จะซื่อสัตย์และอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้ใหญ่ ทั้งในด้านการกระทำและความคิด ค่อนข้างเก็บตัว มีการยอมรับตนเองและผู้อื่น

3. เด็กวัยรุ่น อายุ 15 ปี ทั้งสองเพศมีแนวโน้มที่จะต้องการการเปลี่ยนแปลง แต่เด็กวัยรุ่นชายมีความสนใจกว้างขวาง มีความวิตกกังวลและเก็บตัวค่อนข้างต่ำ ยอมรับตนเองบ้าง แต่ไม่ยอมรับผู้อื่น เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มเป็นตัวของตัวเอง ยอมรับตนเองและผู้อื่นค่อนข้างต่ำ มีความวิตกกังวลและเก็บตัวค่อนข้างต่ำด้วย

4. เด็กวัยรุ่น อายุ 16 ปี ทั้งสองเพศ มีแนวโน้มต้องการสัมฤทธิ์ผลและปกครองตนเอง เด็กวัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะตื่นตัวง่ายมีความรับผิดชอบและความวิตกกังวลค่อนข้างต่ำและค่อนข้างเก็บตัว มีการยอมรับตนเองและผู้อื่นค่อนข้างต่ำ เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มเข้าสังคม มีความวิตกกังวลค่อนข้างต่ำและมีการยอมรับตนเองและผู้อื่นสูง

5. เด็กวัยรุ่น อายุ 17 ปี ทั้งสองเพศ มีแนวโน้มที่มีความเชื่อมั่นในตนเองและการคบเพื่อนต่างเพศ เด็กวัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะเข้าสังคมมีลักษณะของผู้นำ มีความวิตกกังวลและเก็บตัวค่อนข้างต่ำ และยอมรับผู้อื่นค่อนข้างสูง เด็กวัยรุ่นหญิงค่อนข้างตื่นตัวเสมอ ทำงานเพื่องาน มีความวิตกกังวลและเก็บตัวค่อนข้างต่ำ มีการยอมรับตนเองและผู้อื่นค่อนข้างต่ำ

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ระดับชั้นปีและอายุที่ต่างกัน ทำให้นักเรียนมีลักษณะบุคลิกภาพบางประการที่แตกต่างกัน เช่น ด้านการยอมรับตนเองและยอมรับผู้อื่น ลักษณะของการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่า ระดับชั้นน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการประหยัคชองนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้นิยามความหมายของบุคลิกภาพไว้ดังต่อไปนี้

รุช (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2530 : 41; อ้างอิงจาก Ruch. 1953) กล่าวว่า บุคลิกภาพคือ ตัวเราทั้งตัวหรืออัตตะที่แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมานั้นจะเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ

ดิงค์เมเยอร์ (นิภา นิธยาน. 2530 : 26; อ้างอิงจาก Ruch. 1953) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือตัวเราทั้งตัวหรืออัตตะที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาและพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกมานั้นเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกลึกซึ้งหรือทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ

อัลพอร์ต (Allport. 1967: 28) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล และเป็นตัวกำหนดลักษณะต่าง ๆ ที่แสดงออกมานั้นจะเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกลึกซึ้งหรือทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ

เชดคัทท์ โฆวาสน์ (2530 : 3) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่รวมเป็นแบบฉบับเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล และเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้น

แคทเทล (ดร.จิต อุดมธัย. 2532 : 8; อ้างอิงจาก Cattell. 1970) ให้คำจำกัดความของบุคลิกภาพ หมายถึง สิ่งที่ช่วยในการทำนายบุคคลว่าจะทำอย่างไรในสภาพที่กำหนดให้บุคลิกภาพเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคลที่เปิดเผย และพฤติกรรมที่ซ่อนอยู่

สิริชัย ประทีปฉาย (2533 : 3) ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกรู้สึกของผู้พบเห็น

ศรีธรรม ธนภูมิ (2535 : 14) ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัย หรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกซ้ำ ๆ เพื่อตอบสนองและปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม และสังเกตได้จากความสามารถ ความสนใจ ลักษณะเด่น ค่านิยม ทัศนคติ ภาพพจน์ที่เกี่ยวกับตน และความประพฤติ

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2536 : 5) ให้ความหมายของบุคลิกภาพคือ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอกที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่างหน้าตา กิริยามารยาท การแต่งตัว วิธีการพูดจา การนั่ง การยืน และส่วนภายในที่มองเห็นได้ยาก เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะทางอารมณ์ ความใฝ่ฝัน ค่านิยม ความสนใจ ปรัชญาชีวิต

สุรางค์ ไคว่ตระกูล (2539 : 19) กล่าวว่า บุคลิกหรือคุณลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล แสดงออกโดยพฤติกรรมที่บุคคลนั้นมีต่อสิ่งแวดล้อมที่ตนกำลังเผชิญอยู่ และพฤติกรรมนี้จะคงเส้นคงวาพอสมควร

สถิต วงษ์สุวรรณ (2540 : 1 - 4) กล่าวว่าบุคลิกภาพ คือ ลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคลทั้งลักษณะภายนอก ภายใน และปัจจัยต่าง ๆ อันมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลอย่างน้อยก็จะแสดงออกให้ปรากฏ 3 แนวคือ

1. แสดงบุคลิกภาพโดยทางรูปร่างหน้าตา สีของผผ ลักษณะของผิวทางอายุ เพศ และจากอิทธิพลของต่อมในร่างกาย

2. เป็นบุคลิกภาพแสดงออกโดยจิตใจ สติปัญญา ลักษณะของ
อารมณ์และความรู้สึก

3. แสดงออกทางด้านสังคม เจตคติ อุปนิสัยใจคอ ความนิยมชมชอบ
ระเบียบแบบแผน ประเพณี

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคนอื่น ๆ (2541 : 49) กล่าวว่าบุคลิกภาพ หมายถึง
แบบแผนพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะเอกลักษณ์ที่แสดงออกทั้งด้านความคิด ความรู้สึก ความ
สนใจ สติปัญญา รวมทั้งรูปร่างทรวดทรง การแต่งกาย อากัปกริยา ท่าทาง การวางตัว ความสนใจ
นิสัย ความสามารถ การหย่อนสมรรถภาพ ความชอบ ความไม่ชอบ ความร่าเริง ความอดทน เชาว์
ปัญญา ความจำ การลืม และรสนิยม เป็นต้น ปัจจัยที่กำหนดบุคลิกภาพของบุคคล (Personality
determinants) ได้แก่ พันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม

ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท และสุนี เลิศแสงกิจ (2542 : 3) กล่าวว่าบุคลิกภาพ คือ
ลักษณะพิเศษเฉพาะของแต่ละบุคคล อันทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากบุคคลอื่น ๆ บุคลิกภาพ
ประกอบด้วย รูปสมบัติ และคุณสมบัติ รูปสมบัติหมายถึง รูปร่างหน้าตา และการแต่งกาย คุณสมบัติ
หมายถึง ลักษณะนิสัยต่าง ๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความสุภาพ ความกระตือรือร้น เป็นต้น

เพราพรณ เป็เลียนภู (2542 : 59) กล่าวว่าบุคลิกภาพ คือ ลักษณะรวมที่
เปลี่ยนแปลงได้ของบุคคลซึ่งมีลักษณะเป็นเอกภาพ ประกอบขึ้นด้วยระบบทางกาย และจิตใจ ที่
กำหนดให้บุคคลนั้นมีการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างจากผู้อื่น ซึ่งลักษณะรวมที่เปลี่ยนแปลงได้
(Dynamic Organization) นั้น หมายความว่าเปลี่ยนแปลงได้ หมายถึง ความสามารถในการ
ปรับตัวต่อสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้การแสดงออกของทัศนคติ ค่านิยม แรงจูงใจ
การปรับตัวต่อสถานการณ์ วิธีแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตตลอดจนการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ มีรากฐานมา
จากบุคลิกภาพและสุขภาพจิตที่มีอยู่ และมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์บุคคลที่เปลี่ยนแปลงได้เป็นสิ่งผสมผสาน
ระหว่างพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม ค่านิยม และสิ่งอื่น ๆ ที่กำหนดให้บุคคลแต่ละบุคคลมีแนวทางในการ
คิด และการประพฤติปฏิบัติในชีวิตของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน

อารี พันธุ์ณี (2546 : 67) กล่าวว่าบุคลิกภาพ หมายถึง แบบแผนพฤติกรรม
ของบุคคลซึ่งเป็นลักษณะเอกลักษณ์ที่แสดงออกทั้งด้านความคิด ความรู้สึก ความสนใจ สติปัญญา
รวมทั้งด้านสรีระ บุคลิกภาพภายนอกและภายใน ทำให้สามารถแยกแยะความแตกต่างของบุคคล
บุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2547 : 5) กล่าวว่าบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะ
เฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอกและส่วนภายใน บุคลิกภาพภายนอก คือ ส่วนที่
มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กริยามารยาท การแต่งตัว วิธีพูดจา การนั่ง การกิน ส่วนบุคลิกภาพ

ภายใน คือ ส่วนที่มองเห็นได้ยาก แต่อาจทราบได้โดยการอนุมาน เช่น สถิติปัญญา ความถนัด ลักษณะอารมณ์ประจำตัว ความใฝ่ฝัน ปรารถนา ปรัชญาชีวิต ค่านิยม ความสนใจ บุคลิกภาพของบุคคลเป็นลักษณะสากลของมนุษย์ที่เรียกกันว่า “เฉพาะตัว”

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า บุคลิกภาพหมายถึงลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอก และส่วนภายใน บุคลิกภาพภายนอก คือ ส่วนที่บุคคลแสดงออกให้เห็นชัดเจน ส่วนบุคลิกภาพภายใน คือ ส่วนที่มองเห็นได้ยาก ต้องให้เวลาในการบ่งบอก เช่น สถิติปัญญา ความถนัด ความใฝ่ฝัน ปรารถนา ปรัชญาชีวิต ค่านิยม ความสนใจ

2.2.1.2 ความสำคัญของบุคลิกภาพ

กันยา สุวรรณแสง (2533 : 4 – 5) กล่าวว่า บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมเป็นอย่างมาก ดังจะพิจารณาได้จากประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ความมั่นใจ ผู้ที่มีบุคลิกภาพดี จะมีความมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้น ทำให้กล้าแสดงออก เพราะคนอื่น ๆ ที่พบเห็นจะให้ความสนใจและเชื่อมั่น ดังนั้นโอกาสที่จะประสบความสำเร็จจึงมีมากขึ้น
2. การคาดหมายพฤติกรรม ถ้ารู้ว่าคุณคนนั้นมีบุคลิกภาพอย่างไร จะทำนายได้ว่าสถานการณ์ใดจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร
3. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถบอกได้ว่าบุคคลหนึ่งแตกต่างจากอีกบุคคลหนึ่งได้โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นประจำสม่ำเสมอแก่ตัวบุคคลนั้น ๆ
4. การตระหนักในเอกลักษณ์ของบุคคล บุคลิกภาพ ทำให้คนมีลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นของตนเอง เป็นแบบอย่างแก่เยาวชน
5. การปรับตัวเข้ากับคนอื่น ๆ การที่รู้บุคลิกภาพของบุคคลอื่น ทำให้ปรับตัวเข้ากับเขาได้ง่าย เอาชนะศัตรูได้ แก้ปัญหาได้ บุคลิกภาพมีส่วนสำคัญช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลและสถานการณ์ได้ดีขึ้น รวดเร็วขึ้น ยง่ายขึ้น
6. ความสำเร็จ คนที่มีบุคลิกภาพดี ได้เปรียบคนอื่นเสมอ เป็นพื้นฐานแห่งความศรัทธา เชื่อถือแก่ผู้พบเห็น ช่วยให้การดำเนินงานสำเร็จง่ายขึ้น ได้รับความร่วมมือและการติดต่อด้วยดี ได้รับความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่การงาน
7. การยอมรับ คนที่มีบุคลิกภาพดีย่อมเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ใคร ๆ ก็เรียกร้องต้องการ ขอให้อยู่ในกลุ่มทำให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจ

2.2.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

อีริคสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 42; อ้างอิงจาก Erikson. 1959) เชื่อว่า การพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์นั้นมิได้หยุดอยู่แต่ในวัยเด็ก แต่จะมีการพัฒนาลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกภาพอย่างเป็นลำดับตลอดช่วงชีวิตของบุคคลแต่ละบุคคล

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 41 - 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ ประกอบด้วยพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล กล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งที่ยากทอดทางพันธุกรรมส่วนมากเป็นลักษณะทางกาย เช่น ความสูงต่ำ ลักษณะเส้นผม สีผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องทางร่างกายบางชนิด เช่น ตาบอดสี ศีรษะล้าน นิ้วเกิน มือติดกัน ฯลฯ ซึ่งลักษณะทางกายเหล่านี้ เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ ทั้งพัฒนาการทางกาย ทางจิต และบุคลิกภาพ คือบุคคลอื่น ๆ รอบตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคน และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่น ๆ นี้ จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ พฤติกรรมทางสังคมมนุษย์

3. ช่วงเวลาในชีวิตของบุคคลแสดงถึงระดับพัฒนาการทางร่างกาย และจิตใจอันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และระยะสำคัญของพัฒนาการของมนุษย์ส่วนมากจะอยู่ในช่วงชีวิตเด็กเป็นส่วนมาก

สรุปได้ว่า อิทธิพลของพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้มีลักษณะที่แตกต่างกันไป

2.2.1.4 ความหมายของบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว

ไอแซก (Eysenck. 1969 : 253) กล่าวว่า การพิจารณาบุคลิกภาพแสดงตัว และเก็บตัวได้จากการมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วม การเข้าสังคมหรือการแยกตัว การเข้าใกล้หรือการถอยหนี การกระตือรือร้นหรือเฉื่อยชา ความมั่นคงทางอารมณ์

จุง (Hall. ;& Lindzey. 1975 : 89 – 91; อ้างอิงจาก Jung. 1971) ให้ความเห็นว่า บุคลิกภาพแบ่งได้เป็น 2 มิติ (Dimensions) คือ มิติที่มักแยกตัวเอง เมื่อเกิดความกดดันทางอารมณ์ หรือที่เรียกว่า การเก็บตัว (Introversion) และมิติที่ชอบเข้าสังคม และชอบมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เรียกว่า การแสดงออก (Extroversion) นอกจากนี้ จุง (Jung. 19 : 68) ก็ได้พยายามแยกแยะรายละเอียดของบุคลิกภาพแสดงตัว และเก็บตัว เพื่อจะได้มองเห็นภาพความชัดเจน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงบุคลิกภาพเก็บตัวและบุคลิกภาพแสดงตัวตามทฤษฎีของ Jung

บุคลิกภาพเก็บตัว (Introversion) บุคลิกที่มีลักษณะเด่นดังนี้	บุคลิกภาพแสดงตัว (Extroversion) บุคลิกที่มีลักษณะเด่นดังนี้
1. การตัดสินใจมักขึ้นอยู่กับตนเองเป็นใหญ่	1. มีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความจริง ข้อมูลที่ได้นั้นต้องยุติธรรม
2. มีมาตรฐานและกฎเกณฑ์แน่นอน ควบคุม อุปนิสัยของตน	2. มีอุปนิสัยที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตาม ความเหมาะสม
3. ไม่มีการยืดหยุ่นอะลุ่มอล่วย	3. พร้อมที่จะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ
4. พะวงถึงตนเองมากเป็นพิเศษ	4. ไม่เป็นผู้พะวงถึงตัวเองมากนัก
5. การปรับตัวมักจะเป็นในรูปการหลบหนี	5. การปรับตัวมักจะเป็นในรูปการชดเชย
6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท Anxiety	6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท Hysteria

สรุปได้ว่า บุคลิกภาพแบบแสดงตัวเป็นบุคลิกภาพที่ชอบเข้าสังคม เปิดเผย สามารถปรับตัวให้เข้าได้กับทุกสถานการณ์ ส่วนบุคลิกภาพแบบเก็บตัวเป็นบุคลิกภาพที่ไม่ชอบสมาคมกับบุคคลอื่น ขาดความยืดหยุ่นและตัดสินใจโดยใช้ตนเองเป็นหลัก

2.2.1.5 ทฤษฎีบุคลิกภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพ คือ ความพยายามที่จะอธิบายและสรุปลักษณะโครงสร้างและการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นระบบมีระเบียบรัดกุมเข้าใจได้ ในแต่ละทฤษฎีจะมีหลักการที่แตกต่างกันในรายละเอียดที่เน้นหนักเล็กซึ่งไปในด้านต่าง ๆ นักทฤษฎีแต่ละคนมีหลักการเหตุผลและความเชื่อมั่นเป็นของตนเอง ทฤษฎีของผู้ใดจะแพร่หลายไปมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความชัดเจนและความยากง่ายในการอธิบาย ตลอดจนการตีพิมพ์เผยแพร่ให้ไปสู่แหล่งต่าง ๆ ได้กว้างขวางมากน้อยเพียงใด

ทฤษฎีบุคลิกภาพที่ใช้ประโยชน์ได้ดีจึงต้องสามารถอธิบายลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลได้อย่างกว้างขวางและมีบูรณาการพอที่จะอำนวยให้พิจารณามนุษย์ได้ ในปัจจุบันมีทฤษฎีบุคลิกภาพหลายทฤษฎี ซึ่งอาจเป็นเพราะบุคลิกภาพเป็นเรื่องที่กว้างขวางซับซ้อน จนกระทั่งทฤษฎีหนึ่งไม่สามารถอธิบายลักษณะบุคลิกภาพได้ครอบคลุมชัดเจน ทุกทฤษฎียังมีจุดอ่อนซึ่งได้แก่

เพอร์วิน (Pervin. 1980 : 8) ได้แบ่งทฤษฎีบุคลิกภาพออกเป็นกลุ่มตามพื้นฐานความเชื่อของผู้ทำการศึกษาไว้ดังนี้ คือ

1.ทฤษฎีแรงขับ (Dynamic Theory) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์มีรากฐานมาจากแรงขับภายในตัวบุคคล บุคลิกภาพของบุคคลจะแตกต่างกัน เพราะ แรงผลักดันภายในที่ต่างกัน นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ Freud เป็นต้น

2.ทฤษฎีบุคลิกภาพตามลักษณะปรากฏการณ์ (Phenomenological Theory) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า การศึกษาบุคลิกภาพต้องศึกษาโดยรวมแยกส่วนไม่ได้ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพในการที่จะพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีถ้าอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ผู้นำทฤษฎีบุคลิกภาพตามลักษณะปรากฏการณ์ ได้แก่ Abraha Maslow, Carl Rogers เป็นต้น

3.ทฤษฎีความเข้าใจ (Cognitive Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การรับรู้จากประสบการณ์ทางตรงต่าง ๆ ของบุคคล ทำให้เกิดความคิดเห็นและความเข้าใจรวมทั้งเจตคติในตัวของตัวเอง นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ George A. Kelly เป็นต้น

4. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavioral Approaches of Personality) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การศึกษาบุคลิกภาพต้องศึกษาจากพฤติกรรม เพราะเป็นสิ่งเดียวที่สามารถศึกษาและตรวจสอบได้ โดยเน้นการศึกษาจากการปฏิบัติการในห้องทดลองเพื่อดูว่าอะไรเป็นสิ่งที่กระตุ้นพฤติกรรมของบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงหรืออีกนัยหนึ่ง เชื่อว่าสิ่งเร้าภายนอกเป็นสาเหตุของพฤติกรรม นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ J.B.Watson, Ivan P. Pavlov และ Skinner เป็นต้น

5. ทฤษฎีลักษณะนิสัย (Trait Theory) ทฤษฎีนี้พัฒนามาจากทฤษฎีแบ่งประเภท (Type) โดยวิเคราะห์ถึงลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคลในการโต้ตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่แตกต่างกัน นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ Gardon W. Allport, Hans J. Eysenk, Raymond B. Cattell เป็นต้น

6. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า บุคลิกภาพเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้และบางครั้งถูกกำหนดด้วยการได้รับแรงเสริม ในกรณีที่บุคคลกระทำพฤติกรรมนั้นในสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจง นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ Albert Bandura, Walter Mischel เป็นต้น

2.2.1.5.1 ทฤษฎีบุคลิกภาพของ กอร์ดอน วิลลาร์ด ออลพอร์ต (Gordon Willard Allport)

กอร์ดอน วิลลาร์ด ออลพอร์ต (Gordon Willard Allport) เกิดที่อินเดียแอนา ในปี 1897 เขาเป็นนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงและเป็นผู้เสนอทฤษฎีลักษณะนิสัยเป็นคนแรก ออลพอร์ต

กล่าวว่า ไม่มีที่สะท้อนให้เห็นบุคลิกภาพ ของคนได้ดีเท่ากับลักษณะนิสัย (Traits) เขาเชื่อว่าลักษณะนิสัยเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์มีความคงที่สม่ำเสมอ (Consistency) และเป็นแนวโน้ม (Predisposition) ต่อการตอบสนองและยังเป็น Generalized และ Focalized ของระบบประสาทที่สามารถตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้น และเป็นแนวทางของการปรับตัวและการแสดงพฤติกรรม ออลพอร์ท เชื่อว่า ไม่มีคนสองคนที่เหมือนกันทุกอย่าง และไม่มีคนสองคนที่แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อเหตุการณ์เดียวกันได้เหมือนกัน พฤติกรรมของแต่ละคนสามารถตัดสินใจได้ด้วยโครงสร้างลักษณะนิสัย (สุริย์ ห้วยธาร. 2535 : 24 – 25) ออลพอร์ท ได้กล่าวว่า ลักษณะนิสัยเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างบุคลิกภาพเป็นตัวจูงใจหรือก่อให้เกิดพฤติกรรม ออลพอร์ทและออตเบิร์ต (กุลธิดา รังคจิตประภัสร์. 2535 : 23 – 25 ; อ้างอิงจาก Allport ;& Odbert. 1936) ได้ทำการเลือกคำจากพจนานุกรมอังกฤษ ซึ่งเป็นคำที่แสดงพฤติกรรมของบุคคลทั่วไปและพฤติกรรมเฉพาะที่แตกต่างจากพฤติกรรมของผู้อื่น ส่วนใหญ่เป็นคำคุณศัพท์เกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงออก ความคิด การรับรู้ ความรู้สึก

ออลพอร์ท ได้แบ่งลักษณะบุคลิกภาพออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. ลักษณะสามัญ (Common Traits) คือ ลักษณะที่สามารถเปรียบเทียบบุคคลอื่นได้ทุกคน เช่น ค่านิยมทางสังคม ศาสนา เศรษฐกิจและการเมือง

2. ลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal Disposition) คือ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ และทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ออลพอร์ทยังได้แบ่งลักษณะเฉพาะบุคคลออกเป็นส่วนย่อย ๆ 3 ส่วน คือ

2.1 Cardinal Trait หมายถึง ลักษณะเด่นของบุคคล ที่ผู้อื่นนึกถึงและมีอิทธิพลเหนือลักษณะอื่นของเขาหมด ทำให้บุคลิกภาพนี้เป็นที่อ้างอิงกับบุคคลอื่น

2.2 Central Trait หมายถึง ลักษณะที่มีร่วมกับคนอื่น แต่เมื่อนับจำนวนรวมนี้้น้อยมากเพียงแค่ 3 – 4 ลักษณะเท่านั้น

2.3 Secondary Trait คือ เจตคติของบุคคลที่มีในการตอบโต้สถานการณ์ที่แตกต่างกันทุกคนมีลักษณะที่แตกต่างกัน เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งเกิดขึ้นและสร้างความหมายให้กับตัวมันเอง โดยไม่เกี่ยวกับประสบการณ์ในอดีตและไม่ได้เป็นไปเพื่อสนองความต้องการทางร่างกายหรือสังคม

2.2.1.5.2 ทฤษฎีบุคลิกภาพของ คาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung)

คาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) เป็นจิตแพทย์ชาวสวิส เกิดในปี ค.ศ. 1875 เขาได้เสนอแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่อธิบายถึงลักษณะนิสัย และประเภทไว้ โดยเขา

กล่าวว่าลักษณะนิสัย หมายถึง การกระทำเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งและเป็นเช่นนั้นทุกครั้งเมื่อมีสิ่งกระตุ้นชนิดใดชนิดหนึ่งที่คงที่แน่นอนมาซ้ำ

ส่วนในเรื่องของ ประเภท นั้นเขาเป็นคนแรกที่อธิบายบุคลิกภาพโดยแบ่งเป็น 2 มิติ คือ Introversion – Extroversion เขากล่าวว่า “ทุกสิ่งทุกอย่างทางจิตใจเป็นสิ่งที่ลึกลับซับซ้อนอย่างมาก และอยู่ตรงข้ามกันอย่างมีความเกี่ยวข้องกันในตัวของมันเอง” ซึ่งสิ่งเหล่านี้กลายมาเป็นพื้นฐานทฤษฎีบุคลิกภาพที่จุใจอธิบายบุคลิกภาพ คือ Introversion – Extroversion ว่ามีความแตกต่างกัน เพราะ Libido Movement คือ แนวโน้มของพลังทางสัญชาตญาณของบุคคลที่ถูกผลักดันออกมาตรง ๆ ต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก หรือต่อสภาวะทางจิตของตนเอง (ประจิตต์ ประจักษ์จิตต์. 2525 : 11) จุใจได้อธิบายลักษณะของ Introversion และ Extroversion มีลักษณะดังนี้

บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert Type) มีลักษณะดังนี้

1. ชอบเก็บตัวอยู่คนเดียวเงียบ ๆ มักจะหวาดระแวง
2. เก็บความรู้สึกไม่ค่อยแสดงออก
3. ชอบคิดในใจแบบเพ้อฝัน
4. ตัวเองมีความสำคัญยึดตัวเองเป็นใหญ่
5. มีการวางแผนในการทำงาน
6. อารมณ์ค่อนข้างคงที่
7. ปรับตัวไม่ค่อยได้ เปลี่ยนแปลงยาก
8. มักจะปรับตัวแบบหลบหนีสังคม

จุใจ ได้แบ่ง Introvert Type ออกเป็น 4 แบบ ตามความรู้สึกนึกคิด คือ

1. Introverted Thinking Type พวกนี้ได้รับอิทธิพลจากความคิด และความคิดนั้นมาจากภายในตัวเขาเอง ไม่ได้มาจากความเป็นจริงในสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในธรรมชาติ ไม่ชอบเสี่ยงในการทำอะไรมาก พวกนี้เป็นนักคิดและนักปรัชญา
2. Introverted Feeling Type พวกนี้มีลักษณะเงียบขรึม ไม่ชอบการสื่อสารติดต่อกับใคร ไม่สามารถเข้าใจพฤติกรรมของเขาได้ เพราะว่าเก็บอารมณ์ความรู้สึกได้เก่งมาก
3. Introverted Sensation Type พวกนี้เป็นพวกที่บุคคลอื่นไม่สามารถจะเข้าใจความรู้สึกนึกคิด การตัดสินใจ หรือการยึดอะไรมากเป็นมาตรฐาน
4. Introverted Intuitive Type พวกนี้ไม่ค่อยก้าวหน้า เป็นศิลปินที่ขาดความเพ้อฝัน เป็นนักประพันธ์ที่มีแต่ความคิดเพ้อฝัน แต่ไม่ได้เขียนเรื่องราวออกมา เป็นพวกทำนายโชคชะตา หมอดู

บุคลิกภาพของคนประเภทเก็บตัว ส่วนใหญ่มีลักษณะดังนี้ คือ เป็นคนชอบแยกตัวเองออกจากสังคม อยู่โดดเดี่ยว สำนวนตัวเองโดยใช้ความคิดของตนเองเป็นหลัก วิพากษ์วิจารณ์และควบคุมตนเอง บุคลิกภาพภายนอกที่ปรากฏแก่สายตาบุคคลอื่น ๆ ในสังคมเป็นแบบเย็นชา บุคคลมีบุคลิกภาพแบบนี้ จูงว่า เป็นพวกที่ชอบเปลี่ยนแปลงสังคมให้เป็นไปตามแนวความคิดของตนเองมากกว่าที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอก

บุคลิกภาพประเภทกล้าแสดงออก (Extrovert Type) มีลักษณะดังนี้

1. ชอบคบค้าสมาคมพูดคุยกับผู้อื่น
2. คล่องตัวพูดเสียงดังชัดเจน
3. ชอบกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหว
4. ทำงานโดยไม่ต้องวางแผนล่วงหน้า
5. ปรับตัวได้รวดเร็ว
6. ชอบเป็นผู้นำ เข้ากับผู้อื่นได้ดี
7. อารมณ์ไม่คงที่เปลี่ยนแปลงได้บ่อย
8. ชอบปรับตัวด้วยการชดเชย

บุคคลที่มีบุคลิกภาพกล้าแสดงออก มักจะเป็นบุคคลที่สนใจในการนำตัวเข้าไปพัวพันกับสิ่งแวดล้อมและคนอื่น เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น

จึงได้แบ่งพวก Extrovert Type ตามลักษณะของความรู้สึกนึกคิด การกระทำและการสัมผัส โดยแบ่งเป็น 4 แบบ

1. Extroverted Thinking Type เป็นพวกที่มีแนวโน้มที่จะกระทำตามข้อมูลที่ได้ศึกษามาใช้เป็นเครื่องตัดสินใจ จัดการกับสิ่งต่าง ๆ ที่เขาสามารถจะกระทำได้ แต่ถ้าใช้ทฤษฎีนั้นต้องก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ บางคนเชื่อมั่น ยึดมั่นกับการตั้งวัตถุประสงค์จนขาดความยืดหยุ่นได้เหมือนกัน

2. Extroverted Feeling Type เป็นพวกที่มีวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะก่อให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกรอบ ๆ ตัว ซึ่งมีอิทธิพลต่อเขาได้ง่าย ทำให้อารมณ์โน้มเอียงไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีเจตคติว่าถ้าสิ่งใดทำให้มีความรู้สึกที่ดี มีอารมณ์ที่ดีสิ่งนั้นย่อมจะดีด้วย

3. Extroverted Sensation Type พวกนี้ชอบความเจริญมากเกินไป ยึดแน่นกับวัตถุประสงค์และประสบการณ์ที่เป็นจริง สนใจในรูปธรรม ชอบหาความสุขในสังคม เช่น ชอบดื่มเหล้าดี อาหารอร่อย ผู้หญิงสวย คติอยู่กับการรับประทาน ดื่ม และสนุกสนาน

4. Extroverted Intuitive Type การที่เขาสนใจสิ่งแวดล้อมและปฏิเสธรในบางครั้ง ทำให้เขาเกิดความคิด ความรู้สึก สามารถแยกความแตกต่างของกลุ่มสังคมที่ซับซ้อนได้ รู้จักหลักเลียงได้ว่องไว พวกนี้มักเป็นพ่อค้า นักการเมือง

จุ่งเสนอว่า Introversion กับ Extroversion มีความสัมพันธ์กับ Mental illness ที่แตกต่างกันกล่าวคือ คน Introvert ถ้าป่วยทาง Mental illness จะป่วยเป็น Psychasthenia ซึ่งเป็นกลุ่มอาการทางจิตที่ประกอบด้วยความวิตกกังวล ความเหนื่อยหน่าย ความกลัว ความย่ำคิดย้ำทำ นอกจากนี้ จุ่ง ยังกล่าวอีกว่า คนแบบ Extrovert ถ้าป่วยทาง Mental illness จะเป็นพวก Hysterical Disorder เช่น หมดสติ ตาบอด การมองภาพที่แคบลง อัมพาต ซึ่งเป็นอาการป่วยไม่มีสาเหตุ มาจากความบกพร่องของอวัยวะ (สุริย์ ห้วยธาร. 2535 : 31 ; อ้างอิงจาก Jung. 1921)

สรุปได้ว่า บุคลิกภาพแบบกล้าแสดงออก มีลักษณะเป็นคนที่แสวงหาและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ชอบการสังสรรค์และเข้าสังคม มีการยอมรับและปรับตนเองให้เข้ากับสังคมได้ เป็นคนที่พูดคุยนุกสนานเป็นกันเอง คบคนง่าย บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ ชอบที่จะแสวงหาประสบการณ์ชีวิต โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมจริง ๆ มากกว่าการอ่านจากหนังสือ หรือนั่งคิดเอาเอง

2.2.1.5.3 ทฤษฎีบุคลิกภาพของ เจ.พี.กิลล์ฟอร์ด (J.P. Guilford)

เจ.พี.กิลล์ฟอร์ด (J.P. Guilford) เกิดในปี ค.ศ. 1940 เป็นนักทฤษฎีบุคลิกภาพคนแรกที่ทำให้ความสนใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ มาใช้ในการศึกษาลักษณะบุคลิกภาพ เขาได้แบ่งลักษณะบุคลิกภาพตามคุณลักษณะได้ 7 ลักษณะ (สุดาว เลิศวิสุทธิไพฑูรย์. 2536 : 16 – 18) คือ

1. ด้านความสนใจ เป็นความปรารถนาของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำงานด้วยมือ
2. ด้านความต้องการ เป็นความปรารถนาที่มีอยู่ชั่วชีวิตของมนุษย์ เช่น ความต้องการยกย่องนับถือ
3. ด้านเจตคติ เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งของ และความคิดเห็น เช่น เจตคติทางการเมือง
4. ด้านความถนัดตามธรรมชาติ เป็นเรื่องความสามารถของบุคคลที่ปฏิบัติงานต่าง ๆ
5. ด้านสภาพของอารมณ์ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง
6. ด้านสรีรวิทยา เป็นเรื่องการทำงานของระบบอวัยวะต่าง ๆ

7. ด้านรูปร่างภายนอก เป็นเรื่องของโครงสร้างหรือรูปร่างของร่างกาย เช่น ความสูง น้ำหนัก

2.2.1.5.4 ทฤษฎีบุคลิกภาพของ ฮานส์ เจอร์เจน ไอแซงค์ (Hans Jurgen Eysenck)

ฮานส์ เจอร์เจน ไอแซงค์ (Hans Jurgen Eysenck) เป็นนักจิตวิทยาชาวอังกฤษ เกิดที่เยอรมันในปี ค.ศ. 1916 แล้วไปอยู่ที่อังกฤษ เขาศึกษาบุคลิกภาพโดยใช้ทฤษฎีและการทดลอง เขามีงานวิจัยมากมายซึ่งทำการศึกษาทั้งคนปกติและคนป่วย ส่วนมากจะทำการศึกษาที่ Maudsley Hospital ซึ่งเป็นสถาบันจิตแพทย์ในประเทศอังกฤษ

ไอแซงค์ เชื่อว่า ทฤษฎีบุคลิกภาพส่วนมากมีความซับซ้อนและขาดรูปแบบอย่างมาก เขาจึงพยายามสร้างแนวคิดที่ง่าย และชัดเจนตามหลักวิทยาศาสตร์ เขากล่าวว่า Taxonomy หรือการแบ่งพฤติกรรมแบบหยาบ ๆ เป็นขั้นแรกในการแบ่งบุคลิกภาพ แต่การใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นเครื่องมือในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นวิธีการทางสถิติซึ่งใช้วิเคราะห์ตัวแปรทางจิตวิทยาการศึกษาหรือตัวแปรใด ๆ ก็ตามที่เราสามารถวัดหรือสังเกตมาได้จากการศึกษาหลาย ๆ ครั้ง หลาย ๆ ด้าน ในคนจำนวนมาก แล้วนำมาหาความสัมพันธ์จะพบว่า ตัวแปรบางตัวมีสหสัมพันธ์กันสูง บางตัวแปรก็ไม่มีสหสัมพันธ์กัน การที่ตัวแปรเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันสูงย่อมแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวแปรเหล่านั้นมีบางสิ่งบางอย่างที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่นักวิเคราะห์องค์ประกอบต้องการทราบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถเลือกเอาเฉพาะบางตัวไปอธิบาย หรือพยากรณ์สิ่งต่าง ๆ ได้

ไอแซงค์ กล่าวว่า บุคลิกภาพประกอบด้วยการแสดงและข้อกำหนดองค์ประกอบที่มีอยู่ในคนทั่วไป โดยแบ่งเป็น 4 ระดับคือ

1. ระดับต่ำสุด คือ การตอบสนองเชิงพฤติกรรม หรือระดับการตอบสนองเฉพาะอย่าง (Specific Responses) ใช้สัญลักษณ์ SR1, SR2,....., SR30 พฤติกรรมระดับนี้ คือ การแสดงออกต่าง ๆ เช่น การตอบสนองต่อการทดลองต่าง ๆ การตอบสนองต่อประสบการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมนี้สามารถสังเกตเห็นได้ชัดหรือไม่ใช่เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลก็ได้

2. ระดับที่สอง คือ การกระทำอันเป็นนิสัย หรือระดับการตอบสนองที่เป็นนิสัย (Habitual Responses) ใช้สัญลักษณ์ HR1, HR2,, HR15 พฤติกรรมในระดับนี้ คือ การตอบสนองเฉพาะอย่างซึ่งมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นซ้ำภายใต้เหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน เช่น เมื่อทำการทดสอบซ้ำการตอบสนองของบุคคลจะคล้ายคลึงกับการตอบสนองเดิม พฤติกรรมเหล่านี้สามารถ

วัดเพื่อคุณค่าสัมพันธ์ ความเชื่อถือได้ เช่น โอกาสที่พฤติกรรมเดิมจะเกิดขึ้นซ้ำในสถานการณ์นั้นอย่างสม่ำเสมอ

3. ระดับที่สาม คือ ลักษณะบุคลิกภาพ หรือระดับลักษณะนิสัย เป็นการรวมพฤติกรรมในระดับการกระทำอันเป็นนิสัยขึ้น เป็นลักษณะบุคลิกภาพและเป็นกลุ่มพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กันและกัน ลักษณะนิสัยจะมีระเบียบระบบการตอบสนองในแบบเดียวกันและมีความคงเส้นคงวากว่าระดับแรก ๆ

4. ระดับสูงสุด คือ แบบของบุคลิกภาพ หรือระดับรูปแบบของบุคลิกภาพ เป็นการรวมลักษณะบุคลิกภาพขึ้นเป็นแบบบุคลิกภาพ การจัดขึ้นอยู่กับค่าสหสัมพันธ์ภายในที่สังเกตเห็นได้ของลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันกลุ่มหนึ่ง

ลาเซอร์ซาน (สุริย์ ห้วยธาร. 2535 : 28 ; อ้างอิงจาก Lazersen. 1975) กล่าวว่า ไอแซกส์ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบจากแบบสอบถามบุคลิกภาพในประชาชนทั่ว ๆ ไป พบลักษณะใหญ่ ๆ 3 แบบ คือ

1. Introversion – Extroversion
2. Neuroticism – Stability
3. Psychoticism

สำหรับกลุ่มปกติแล้ว ใน 2 แบบแรก เป็นลักษณะพื้นฐานของบุคลิกภาพ และเป็นตัวชี้ให้เข้าใจถึงพฤติกรรมได้อย่างกว้างขวาง Dimension ทั้ง 2 แบบ เป็นอิสระต่อกัน

ไอแซกส์ ได้บรรยายลักษณะบุคลิกภาพ ไว้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบชอบเก็บตัว (Introversion) คือ บุคลิกภาพที่มีลักษณะเงียบ เก็บตัว เบื่อไม่ชอบสังคมกับคนอื่น ๆ มองเข้าสู่ตนเอง ชอบอ่านหนังสือ และค้นคว้าตามลำพังมากกว่าที่จะทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ สนุกกับคนยาก มีการเตรียมก่อนทำ ทำอะไรเต็มไปด้วยความระมัดระวังเกินไป ไม่ชอบกิจกรรมที่ตื่นเต้น โลกโผน ดำเนินชีวิตประจำวันด้วยความเคร่งขรึม ชอบความเป็นเจ้าระเบียบเรียบร้อย ควบคุมความรู้สึกพอใจไม่พอใจไว้ได้มาก มีพื้นอารมณ์ไม่เปลี่ยนแปลงง่ายดูน่าเชื่อถือ บางครั้งมองแต่ในแง่ร้ายยึดถือแบบมาตรฐานจรรยาบรรณของสังคมมาก

บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extroversion) คือ บุคลิกภาพที่มีลักษณะการแสดงออกที่มีอหยาศัยไมตรี ชอบเข้าสังคม มีเพื่อนมาก ชอบพูดคุยกับคนอื่น ไม่ชอบทำงานตามลำพัง ชอบทำกิจกรรมที่ให้ความตื่นเต้น ชอบเสี่ยงทำอะไรทันพลัน ค่อนข้างสนุกสนาน ชอบทำตลกขบขัน ไม่ชอบความจำเจ ไม่กังวล ชอบทำตามสบาย เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย ชอบสนุกกว่าจริงจัง มีแนวโน้มที่จะแสดงความก้าวร้าวและความรู้สึกออกมาตรง ๆ ไม่ค่อยน่าเชื่อถือ

เพอร์วิน (สุริย์ ห้วยธาร. 2535 : 18 ; อ้างอิงจาก Pervin. 1990) กล่าวว่า Hall และ Lindzey ทำการศึกษารวบรวมทฤษฎีบุคลิกภาพไว้ 4 แนว คือ

1. กลุ่ม Clinical Observation จะเน้นที่ Psychodynamic Process เช่น Freud, Erikson, Jung, Adler, Sullivan เป็นต้น
2. กลุ่ม Gestalt Psychology จะเน้นที่ประสบการณ์ของตนเองและสิ่งแวดล้อม เช่น Maslow, Rogers, Levin และ Kelly เป็นต้น
3. กลุ่มของ Experimental Psychology จะเน้นที่ลักษณะคงที่ของคนที่สามารถวัดได้จากวิธีการทางจิตวิทยา ซึ่งเกิดจากการทำวิจัยเพื่อให้เข้าใจโครงสร้างบุคลิกภาพและการประเมินพฤติกรรม เช่น Cattell, Eysenck, Allport และ Sheldon เป็นต้น
4. กลุ่มที่เน้นถึงการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม เช่น ทฤษฎีของ Skinner, Miller และ Bandura เป็นต้น

จากการแบ่งกลุ่มทฤษฎีดังกล่าวในข้างต้น พบว่า มีการแบ่งกลุ่มทฤษฎีในลักษณะแตกต่างกันมาก บางกลุ่มแบ่งตามลักษณะความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎี บางกลุ่มก็แบ่งตามลักษณะการศึกษาถึงโครงสร้างบุคลิกภาพ นอกจากนี้แต่ละทฤษฎีจะพูดถึงบุคคลในแง่ที่ต่างกัน เช่น ความคิด อารมณ์ ความต้องการ การกระทำ การแสดงออกและปฏิกิริยาต่าง ๆ เพราะทุกทฤษฎีพยายามกล่าวถึงบุคคลในทุก ๆ ด้าน ดังนั้น จึงไม่น่าสงสัยว่า ทำไมทฤษฎีบุคลิกภาพเหล่านี้จึงมีการแบ่งกลุ่มต่างกัน และมีความแตกต่างกันในลักษณะโครงสร้างบุคลิกภาพ แม้ว่าบางทฤษฎีจะมีแนวคิดที่คล้ายคลึงกัน แต่ละทฤษฎีจะมีจุดเด่นจุดด้อยอยู่ในตัว

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแบบแสดงตัว สรุปได้ว่า บุคลิกภาพแบบแสดงตัวเป็นบุคลิกภาพที่ชอบเข้าสังคม เปิดเผย สามารถปรับตัวให้เข้าได้กับทุกสถานการณ์ ส่วนบุคลิกภาพแบบเก็บตัว เป็นบุคคลที่ไม่ชอบสมาคมกับคนอื่น ขาดความยืดหยุ่น และตัดสินใจอะไรโดยใช้ตนเองเป็นหลัก ซึ่งบุคลิกภาพทั้งสองแบบ ดังที่กล่าวมาแล้วน่าจะมีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัด ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ไคลน์ (Kline. 1966 : 18 – 195) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว ลักษณะทางอารมณ์ และอาการทางประสาทกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จากเด็กโรงเรียนมัธยมประสมในเมือง 138 คน และเด็กในโรงเรียนชุมชน 40 คน

ผลปรากฏว่า บุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญา และพบว่า บุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บรอดเบนท์ (Broadbent. 1969 : 214 – 218) ได้ศึกษาการเก็บตัว – แสดงตัว ของนักศึกษาปริญญาโท ในมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ซึ่งเป็นกลุ่มเรียนดีและเรียนไม่ดี ผลปรากฏว่า นักศึกษาที่เรียนดีเก็บตัวมากกว่ากลุ่มที่เรียนไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญ การศึกษาครั้งนี้ยังแสดงด้วยว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีสติปัญญาไม่แตกต่างกัน ดังนั้น การเก็บตัว – แสดงตัว ไม่ขึ้นอยู่กับสติปัญญาซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน

บานิสเตอร์ (Banister. 1972 : 4327) ได้ทำการศึกษาโดยใช้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 247 คน และมีค่าระดับ ความถนัดทางคณิตศาสตร์สูงกว่าระดับกลาง ใช้แบบทดสอบ M.P.I. แบ่งนักเรียนออกตามประเภทของบุคลิกภาพ เป็นพวกเก็บตัว แสดงตัว และปกติ แล้วแบ่งออกเป็น 6 กลุ่มย่อย โดยแต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว แสดงตัว และปกติ อย่างละ 7 คน ให้นักเรียนเรียนวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้วิธีการสอน 2 วิธี กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มแรก สอนด้วยวิธีบรรยายแล้วให้นักเรียนทำงานเป็นรายบุคคล สัปดาห์ละ 5 ครั้ง กลุ่มตัวอย่างอีก 3 กลุ่ม สอนด้วยวิธีบรรยายเช่นเดียวกัน แต่ในตอนให้นักเรียนทำงานนั้น มีวิธีการให้ทำงานเป็นกลุ่มย่อย ๆ ช่วยกันแก้ปัญหาและค้นคว้า แล้ววัดผลในครั้งสุดท้าย ปรากฏว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละกลุ่มบุคลิกภาพ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และผลการเรียนจำแนกตามสภาพการทำงาน คือ ทำงานเป็นกลุ่มกับทำงานเป็นรายบุคคล ไม่มีความแตกต่างทางสถิติเช่นเดียวกัน แต่ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพประเภทแสดงตัว เมื่อทำงานเป็นกลุ่มได้ผลการเรียนที่มีค่าสูงกว่าที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวที่ทำงานเป็นรายบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่สำหรับนักเรียนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว ผลการเรียนรู้ในสภาพการเรียนเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

วันเพ็ญ อายูการ (2512 : 101) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว การยอมรับตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 , 3 และ 5 พบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวและแสดงตัว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน นอกจากนั้นยังพบว่า นักเรียนวัยรุ่นชายมีบุคลิกภาพแสดงตัวมากกว่านักเรียนหญิงวัยรุ่น นักเรียนหญิงวัยรุ่นมีบุคลิกภาพเก็บตัวมากกว่านักเรียนชายวัยรุ่น นักเรียนวัยรุ่นตอนปลายมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กวัยรุ่นตอนต้น และเด็กวัยรุ่นตอนต้นมีลักษณะเก็บตัวมากกว่าวัยรุ่นตอนปลาย นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวมีการยอมรับตนเองมากกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว

อุไร สิงโต (2521 : 70) ได้ทำการศึกษาบุคลิกภาพเก็บตัวและแสดงตัวกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 15 – 17 ปี ซึ่งกำลังเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนรัฐบาล 2 แห่ง จำนวน 160 คน พบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันกับนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 นักเรียนชายที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกับนักเรียนหญิงที่มี บุคลิกภาพเก็บตัว แต่นักเรียนชายที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกับนักเรียน หญิงที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว ดังที่ กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า เด็กที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว ส่งผลให้เด็กมีลักษณะที่แตกต่าง กันทั้งด้านการเรียน การแสดงออก และด้านอารมณ์ ดังนั้น บุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว คาดว่าน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัย

2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัย

2.3.1.1 ความหมายของความมีวินัย

กู๊ด (Good. 1973 : 525) ได้ให้ความหมายว่า ความมีวินัย หมายถึง การ บังคับควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ไม่ให้การบังคับจากอำนาจภายนอก แต่เป็นการบังคับโดยอำนาจ ภายในของบุคคลนั่นเอง และเป็นอำนาจจากการเรียนรู้หรือยอมรับในคุณค่าอันใดอันหนึ่ง ซึ่งทำให้ บุคคลสามารถบังคับพฤติกรรมของตนเองได้

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2539 : 75 – 78) ได้กล่าวไว้ว่า วินัยเป็น คำศัพท์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในพระพุทธศาสนา เป็นคำที่มีความหมายกว้างกว่าที่เราใช้กันทั่วไป มากนัก ใช้คู่กับคำว่า “ธรรม” ดังที่มีคำเรียกขานในพระพุทธศาสนาว่า “ธรรมวินัย” และคำทั้งสองมี ความหมายสัมพันธ์กัน พระพุทธศาสนาถือว่าความจริงของสิ่งทั้งหลายเป็นเรื่องราวธรรมดาที่มีอยู่แล้วใน ธรรมชาติและธรรมดานี้ “ธรรม” ไม่ว่าพระพุทธเจ้าจะเกิดหรือไม่ ก็เป็นอย่างนั้นเป็นธรรมดา หน้าที่ของ พระพุทธเจ้าเกี่ยวกับธรรมก็เพียงทรงค้นพบ และทรงประกาศ และสั่งสอนให้เข้าใจง่าย การจะให้ความ จริงของธรรมชาติดีผลในทางปฏิบัติเป็นประโยชน์แก่หมู่มนุษย์ในสังคม ก็ต้องนำธรรมนั้นมาจัดตั้งเป็น ระบบระเบียบในหมู่มนุษย์ซึ่งเรียกว่า “วินัย”

ฉะนั้น กฎของธรรมชาติเรียกว่า “ธรรม” กฎของมนุษย์เรียกว่า “วินัย” กฎ 2 อย่างนี้มีความสัมพันธ์กัน คือ

1. วินัยต้องตั้งอยู่บนฐานของธรรม ต้องมีความจริงในธรรมชาติเป็นฐานอยู่

2. การจัดวางกฎเกณฑ์ที่เป็นเหตุเป็นผลขึ้นในหมู่มนุษย์ ก็เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า มนุษย์จะปฏิบัติตาม และได้ประโยชน์จากกฎธรรมชาติได้ดีที่สุด คือ ให้ได้ผลตามธรรม และมีความมุ่งหมายเพื่อธรรม

ฉะนั้น วินัยจึงต้องตั้งอยู่บนฐานของธรรม และวินัยจะมีผลจริงต่อเมื่อคนมีธรรมวินัยที่แท้ ในความหมายที่กว้าง คือ ระบบระเบียบทั้งหมดของชีวิตและสังคมมนุษย์ เช่น ระบบเศรษฐกิจ ระบบการบริหาร ระบบการปกครอง ระบบกฎหมาย ฯลฯ แต่ที่เข้าใจกัน ส่วนมากในปัจจุบันเป็นวินัยในความหมายที่แคบ เช่น วินัยในการจราจร ในการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ในโรงเรียน เป็นต้น

ปกติ “ธรรม” ท่านใช้คำว่า “แสดง” คือ เรามีหน้าที่เพียงแสดงไปตามความจริงที่มีอยู่ตามธรรมดา ส่วน “วินัย” ใช้คำว่า “บัญญัติ” คือ เป็นสิ่งที่ไม่มีอยู่จริงในธรรมชาติ แต่มนุษย์มีความสามารถพิเศษที่สามารถจัดวางระเบียบแบบแผนเพื่อให้สังคมมนุษย์ดำรงอยู่ด้วยดีตามธรรมนั้น

ในหมู่มนุษย์ที่พัฒนาแล้ว การปฏิบัติตามวินัยก็คือ การเอาประโยชน์จากธรรมมาใช้ได้ ซึ่งหลักการนี้แสดงถึงความหมายหลายอย่างในความสัมพันธ์ระหว่างธรรมกับวินัย เช่น

1. วินัยที่ถูกต้อง จะต้องตั้งอยู่บนฐานของความจริงในธรรมชาติจึงจะได้ผลจริงจังและมั่นคง

2. วินัยต้องมีความมุ่งหมายเพื่อธรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ความชอบธรรม ความดีงามของสังคม

ฉะนั้น การบัญญัติวินัย คือ การจัดวางระบบระเบียบต่าง ๆ ของสังคม เช่น ออกกฎหมาย จึงมีองค์ประกอบสำคัญ 2 อย่าง คือ

1. มีปัญญา คือ เข้าถึงตัวธรรม รู้ความจริงในเรื่องนั้น ๆ รู้ความถูกต้องดีงามที่พึงต้องการ

2. เจตนาดี คือ เจตนาบริสุทธิ์ มุ่งผลที่สอดคล้องตามธรรมที่รู้นั้น

วินัยกับศีล

“วินัย” กับ “ศีล” เป็นคำที่คู่เคียงกันอย่างยิ่ง วินัยเป็นบัญญัติของมนุษย์ ซึ่งแยกเป็นความหมาย 3 อย่าง คือ

1. การจัดระเบียบระบบ ก็เรียกว่า วินัย
2. ตัวระเบียบระบบ หรือตัวกฎ ก็เรียกว่า วินัย
3. การฝึกคนให้ตั้งอยู่ระบบระเบียบ ก็เรียกว่า วินัย

เมื่อคนปฏิบัติตามวินัย จนเกิดเป็นคุณสมบัติของเขาขึ้นมา คุณสมบัติที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลนั้น เรียกว่า “ศีล”

ฉะนั้น ผู้มีศีล คือ ผู้ที่ต้องอยู่ในวินัย การตั้งอยู่ในวินัย หรือความมีวินัย เรียกว่า “ศีล” เวลาเราใช้คำว่า “ศีล” ในความหมายแคบมากจึงต้องใช้คำว่า “ความมีวินัย”

บุญมี แท่นแก้ว (2541 : 62) ได้ให้ความหมายว่า ความมีวินัย หมายถึง การนำไปในทางที่ดี นำไปในทางเจริญก้าวหน้า ผู้มีวินัยหรือมีระเบียบ มีแบบ มีแผน และมีความมุ่งมั่น ด้วยจริยธรรม ศีลธรรมที่ได้ศึกษาดีแล้ว ย่อมเป็นความดีเป็นมงคล

พระสมชาย สุานวุฒโฒ (2541 : 72) ได้ให้ความหมายว่า ความมีวินัย หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ สำหรับควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม เป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกัน จะได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่กระทบกระเทือนซึ่งกันและกัน วินัยช่วยให้คนในสังคมห่างไกลจากความชั่วทั้งหลาย

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 1077) ได้ให้ความหมายว่า วินัย หมายถึง ระเบียบแบบแผน และข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ

วสัน ปุณผล (2542 : 10) ได้ให้ความหมายว่า ความมีวินัย หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคม เกิดจากความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในการปฏิบัติ มิได้เกิดจากข้อบังคับจากภายนอกเท่านั้น แม้จะมีอุปสรรคก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น

สรุปได้ว่า ความมีวินัย หมายถึง การปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ เพื่อให้มีการปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และก่อให้เกิดประโยชน์ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของคนในสังคม จากสังคมเล็ก ๆ ไปสู่สังคมใหญ่ ๆ จนถึงประเทศชาติ เพื่อให้คนในชุมชน และสังคม เป็นคนที่มีคุณภาพ

2.3.1.2 แนวคิด ความสำคัญ และทฤษฎีเกี่ยวกับวินัย

เชาวน์ มณีวงษ์ (ม.ป.ป. : 168) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นในการรักษาระเบียบวินัยไว้ 2 ข้อ กล่าวคือ

1. ระเบียบวินัย เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการเตรียมตัวนักเรียน สำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต เมื่อนักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพ และความรู้สึกผิดชอบอย่างถูกต้อง นักเรียนรักษาระเบียบวินัยดี เมื่อขณะศึกษาอยู่ในระเบียบย่อมมีผลหรือส่งผลตามไป เมื่อนักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในภายหน้า และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2. ระเบียบวินัย ช่วยสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาพการณ์อันจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน หากขาดระเบียบวินัยเสียแล้ว การดำเนินงานของโรงเรียน ก็จะต้องไปด้วยอุปสรรคจนกระทั่งไม่สามารถดำเนินงานให้ได้ดีที่สุด ผลเสียก็จะตกอยู่กับนักเรียนและโรงเรียน ซึ่งหมายถึง สังคม ประเทศชาติในที่สุด

บุญมี แทนแก้ว (2541 : 62) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของวินัยว่า สังคมใหญ่เมื่อมีสมาชิกจำนวนมากอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นคณะอยู่เป็นกลุ่มเป็นพวกสมาชิกย่อมมาจากชาติตระกูลต่างกัน มีนิสัยใจคอต่างกัน ถ้าขาดระเบียบวินัยต่างคนต่างกระทำตามที่ตนพอใจที่ตนต้องการ ความขัดแย้งย่อมเกิดขึ้น ในที่สุดความโกลาหล วุ่นวาย ย่อมตามมา สังคมย่อมมีการทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นปกติ ความสงบสุขจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย ดังนั้น จึงต้องอาศัย วินัยเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติร่วมกัน

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2542 : 26 – 28) ได้กล่าวถึง การฝึกวินัยเป็นสิ่งสำคัญ กล่าวคือ การอบรมระเบียบวินัย เป็นสิ่งสำคัญในชีวิตของเด็ก พ่อแม่จำเป็นจะต้องสอนให้เด็กรู้ว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ และขอบเขตของพฤติกรรมนั้นนี้อยู่แค่ไหน ลูกจำเป็นจะต้องรู้จักกฎเกณฑ์ระเบียบวินัย และพ่อแม่ก็จำเป็นต้องบอกให้ลูกรู้ว่าพ่อแม่ยึดถือคุณค่าและหลักการอะไรบ้าง

การฝึกวินัย คือ การสอนเด็กให้รู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเอง เมื่อเด็กยังเล็ก ผู้ใหญ่โดยเฉพาะพ่อแม่จะต้องเป็นผู้ช่วยเด็กควบคุมพฤติกรรมของเขา และด้วยการอบรมอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่เล็ก เมื่อโตขึ้นเด็กจะควบคุมตนเองได้ในที่สุด และนั่นคือ เป้าหมายสูงสุดของการฝึกวินัย คือ การที่บุคคลจะดำรงตนอยู่ในความถูกต้อง จะรู้ด้วยตนเองว่าสิ่งใดควรทำและสิ่งใดไม่ควรทำ มีความสามารถที่จะบังคับตนเอง และควบคุมตนเองได้ดี โดยไม่ต้องมีผู้อื่นหรือกฎเกณฑ์อื่น ๆ มาคอยควบคุม

เด็กควรมีวินัยเรื่องใดบ้าง เด็กควรมีวินัยในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. วินัยในความประพฤติทั่วไป เช่น

- 1.1 เก็บข้าวของเป็นที่เป็นทาง
- 1.2 ตรงต่อเวลา
- 1.3 ปฏิบัติตามกฎระเบียบและคำสั่ง
- 1.4 รู้จักกาลเทศะ รู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร
- 1.5 ประพฤติตนเหมาะสมกับวัย

2. วินัยในกิจวัตรประจำวัน เช่น

- 2.1 มีระเบียบวินัยในตนเอง เช่น รักษาร่างกายได้สะอาด สะอาด แต่งตัวเรียบร้อย เก็บข้าวของของตนให้เป็น ที่ ทำกิจวัตรของตนตามกำหนดเวลา
- 2.2 ดูแลช่วยเหลือตนเองได้ตามวัย

3. วินัยในการเรียน เช่น รับผิดชอบในการเรียนหรือกิจกรรมอื่นๆ อย่างเหมาะสม ทำการบ้าน หรือทบทวนบทเรียนเองโดยไม่ต้องสั่ง

4. วินัยในการทำงาน เช่น

4.1 มีความรับผิดชอบ เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำสิ่งใดก็ทำจนสำเร็จ และทำอย่างเต็มความสามารถ

4.2 รักษาคำพูดคำสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น

5. วินัยในการควบคุมตนเอง เช่น

5.1 ควบคุมอารมณ์ได้ดีตามสมควร ไม่โมโหจนเฉียวเมื่อถูกขัดใจ ไม่โกรธจนควบคุมตนเองไม่ได้

5.2 อดทนต่อความลำบากได้ตามวัย

ทั้งหมดนี้เป็นวินัยพื้นฐานที่เด็กควรได้รับการปลูกฝังจากพ่อแม่ การฝึกวินัยต้องเริ่มตั้งแต่เด็กยังเล็กหากไปฝึกเมื่อโตแล้ว เช่น เมื่อเข้าวัยรุ่นหรือเมื่อเป็นผู้ใหญ่แล้วก็จะกระทำการฝึกได้ยาก และผลที่ได้ก็จะไม่ดีเท่าไร เข้าทำนอง “ไม้อ่อนดัดง่าย ไม่แกดัดยาก” ทั้งนี้เพราะวัยเด็กเป็นวัยที่นิสัยและบุคลิกภาพกำลังอยู่ในระยะเริ่มต้นก่อตัว ความคิด อารมณ์ และการกระทำในรูปแบบต่างๆ ยังไม่ชัดเจน หรือฝังแน่นเข้าไปในตัวเด็ก คุณยังสามารถดึงเอาสิ่งที่ไม่ดีออกไปจากตัวเขา และบรรจุสิ่งดี ๆ เข้าไว้แทน หากพ้นอายุ 18 ปีไปแล้ว บุคลิกภาพก็จะอยู่ตัว เป็นรูปแบบที่ชัดเจน และฝังลึกจนยากที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น

การฝึกนิสัยรักประหยักรให้ลูกต้องทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้เห็นผลในระยะยาว เหมือนกับการปลูกต้นไม้ เมื่อตอนเป็นเมล็ดได้นำได้ปุ๋ยดีจนงอกเป็นต้นกล้าแข็งแรงแล้ว เมื่อเติบโตก็จะสามารถแผ่กิ่งก้านสาขาออกไป ดอก ผล ยืนต้นอยู่ได้เองอย่างแข็งแรง (วิกิพจนานุกรม : Online)

พฤติกรรมวินัยที่เราเห็นในวัยรุ่นหนุ่มสาวจำนวนมาก เช่น ต่อต้านไม่เชื่อฟัง เกร ไม่เรียนหนังสือ ติดยาเสพติด มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ทำอะไรจับจดไม่อดทน ใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย เอาแต่เที่ยวเตร่ ฯลฯ เหล่านี้เป็นผลจากการที่พ่อแม่ไม่ได้ฝึกวินัยให้เกิดขึ้นในตัวของเขา หากเด็กไม่มีวินัยที่ดีอยู่ในตนเอง เด็กก็จะรับสิ่งไม่ดีเข้ามาได้ง่าย เมื่อโตขึ้นเด็กจะเริ่มค้นหาแบบฉบับของตนเอง หากไม่สร้างแบบฉบับที่ดีให้เด็กยึดถือ เด็กก็จะไปยึดถือแบบฉบับที่ไม่เหมาะสมจากสิ่งรอบตัว เช่น เพื่อน หรือโทรทัศน์ เป็นต้น

2.3.1.3 การปลูกฝัง เสริมสร้าง และพัฒนาความมีวินัยในตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537 : 8- 10) ได้กล่าวถึงสถาบันหรือบุคคลที่มีส่วนในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองให้แก่เยาวชนไทย ดังนี้

1.สถาบันครอบครัว เป็นสถาบันแห่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝัง และหล่อหลอม ตลอดจนถ่ายทอดลักษณะอันทรงคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งระเบียบวินัยแก่สมาชิกใน

ครอบครัว ทั้งทางตรงโดยได้รับการอบรมสั่งสอนจากผู้ปกครองให้รู้จักกฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนปฏิบัติมีความอดทนไม่ทำอะไรตามความพอใจ ทางอ้อมก็คือ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างของผู้ปกครอง หรือผู้อาวุโสภายในครอบครัว กรณีการมีวินัยบางประการจะยิ่งทำให้สมาชิกในครอบครัวเกิดการเรียนรู้ยอมรับปฏิบัติตามได้ง่ายขึ้น

2.สถาบันการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา การบริหารและการให้บริการต่าง ๆ ในสถานศึกษา การเป็นแบบอย่างอันดีงามของครู อาจารย์ การเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตร การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา การสั่งสอนอบรมจากครู อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ล้วนเป็นการปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรมที่ดีโดยเฉพาะด้านความมีวินัยในตนเอง

3.สถาบันศาสนา หลักธรรมคำสอนจากศาสนาต่าง ๆ ที่ได้รับการถ่ายทอดยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา ต่างมุ่งสอนให้บุคคลมีความประพฤติปฏิบัติที่ดีสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้อย่างสงบสันติสุข พระสงฆ์หรือผู้นำทางจริยธรรมและคุณธรรมได้รับมอบหมายให้เป็นผู้อบรมสั่งสอนด้านจริยธรรม ด้วยเหตุนี้สถาบันศาสนาจึงมีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างวินัยของบุคคลทั่วไปในสังคมด้วยเช่นกัน

4.สถาบันอาชีพ การเข้าสู่อาชีพใด ๆ ของบุคคลย่อมมีกฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนปฏิบัติสำหรับกลุ่มอาชีพนั้น ๆ กฎเกณฑ์ระเบียบจะช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ปรับตัวอยู่ในกลุ่มอาชีพได้ในที่สุด ดังนั้น สถาบันอาชีพแต่ละอาชีพจึงมีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างวินัยให้กับผู้ประกอบการอาชีพ

5.สถาบันการเมือง การดำเนินงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยของคนในชาติ เป็นสิ่งที่สถาบันการเมืองเข้ามามีบทบาท โดยการนำมากำหนดเป็นแนวทางนโยบายการดำเนินงานทางการเมืองของพรรคการเมืองหนึ่ง ๆ นอกจากนี้ สำหรับตัวพรรคการเมืองเองก็ยังสามารถช่วยเสริมสร้างวินัยให้กับสมาชิกพรรคได้โดยตรงด้วยการกำหนดเป็นระเบียบของพรรค ในท้ายที่สุดพฤติกรรมตัวแบบของนักการเมืองที่มีการรักษาวินัยอย่างจริงจัง จะช่วยให้ประชาชนทั่ว ๆ ไปในสังคมไทยยอมรับปฏิบัติตามได้เช่นกัน

6.สถาบันสื่อสารมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ บทเพลง และหนังสือต่าง ๆ เป็นต้น มีบทบาทสำคัญต่อการปลูกฝังหรือเปลี่ยนแปลงเจตคติ ตลอดจนรูปแบบพฤติกรรม ทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการมีวินัย หรือไม่มีวินัยของคนให้ปรากฏรับรู้โดยกว้าง ซึ่งถ้าสื่อมวลชนไม่สนใจ หรือไม่รับผิดชอบในการปลูกฝังจริยธรรมที่ดีแก่เด็ก ก็อาจเป็นเครื่องทำลาย หรือขวางกั้นการปลูกฝังหล่อหลอมให้เด็กเป็นผู้มีจริยธรรมที่ดีงาม

สรุปได้ว่า ควรมีการส่งเสริมความมีวินัยให้แก่เด็กและเยาวชน โดยเริ่มตั้งแต่การปลูกฝังความมีวินัยที่ดีจากที่บ้านเป็นอันดับแรก และต้องอาศัยความร่วมมือและรับผิดชอบจากหลาย

ฝ่ายหลายสถาบันด้วยกัน ซึ่งถ้าเด็กได้รับการฝึกวินัยที่ดีแล้ว เมื่อโตขึ้นหรือเป็นผู้ใหญ่ขึ้น ก็จะสามารถควบคุมพฤติกรรมตนเองให้เป็นคนที่อยู่ในระเบียบวินัยที่ดี ทำให้รู้จักการรับฟัง การมีเหตุผล รวมไปถึงกระทั่งรู้จักการคิดไตร่ตรองในการเลือกซื้อ เลือกบริโภค และใช้จ่ายอย่างประหยัด พอเพียงแก่ตนเอง

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัย

2.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

วิกกินส์ (Wiggins. 1971 : 289) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองพบว่า ผู้ที่มีวินัยในตนเองสูงจะมีความรับผิดชอบมาก มีความวิตกกังวลน้อย มีความอดทน มีเหตุผล มีความยืดหยุ่นในความคิด และพฤติกรรมทางสังคม และมีสุขภาพดีกว่าผู้ที่ขาดวินัยในตนเองด้วย

นอแมนน์ (Naumann. 1983 : 354 – A) ได้วิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของระเบียบวินัยในโรงเรียนมัธยมที่มีต่อบรรยากาศในโรงเรียน ซึ่งผลวิจัย สรุปว่า

- 1.วิธีการใช้ระเบียบวินัยไม่ใช่เป็นหัวข้อกำหนดบรรยากาศของโรงเรียน
- 2.บุคลิกภาพและความแตกต่างในวิธีการของผู้รักษาวินัยเป็นตัวกำหนด

แบบอย่างที่ดีของโรงเรียน

2.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พเยาว์ เกาทัณฑ์ทอง (2534 : 79) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านวินัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี พบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัยกับกลุ่มที่มีพฤติกรรมผิดวินัย ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนกลุ่มที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัยได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขันน้อยกว่า นักเรียนกลุ่มที่มีพฤติกรรมผิดวินัย แต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากกว่านักเรียนกลุ่มที่มีพฤติกรรมผิดวินัย

พรสิริ มั่นคง (2549 : 66 – 67) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร จากการศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_5) นิสัยในการเรียน (X_{14}) ความเชื่ออำนาจในตน(X_{15}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{16}) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_{17}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ (X_{18}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{19})

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ความมีวินัยเป็นสิ่งสำคัญ และมีความจำเป็น ดังนั้นควรมีการปลูกฝังให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติและควบคุมตนเองตามข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และรวมไปถึงในด้านการประหยัด การใช้จ่ายให้อยู่ในความพอดี เพื่อความสุขในชีวิตของตน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครอบครัว

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

วาสนา พิทักษ์สาธิต (2527 : 6) ได้จำแนกสภาพแวดล้อมทางบ้านออกเป็น 3 องค์ประกอบด้วยกันคือ

1. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาหรือผู้ปกครองกับเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาเอง ความสัมพันธ์ระหว่างญาติ ผู้ใหญ่กับเด็ก ระหว่างพี่น้องกับเด็ก และสภาพทั่วไปของครอบครัว

2. องค์ประกอบด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ได้แก่ รายรับรายจ่ายของครอบครัว สถานภาพครอบครัว การเงินของนักเรียนที่จะใช้จ่ายเรื่องการศึกษาและส่วนตัว และความจำเป็นที่ต้องขอความช่วยเหลือทางการเงินจากผู้อื่น

3. องค์ประกอบด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ สภาพของบ้าน ที่ตั้งของบ้าน สิ่งแวดล้อมในบริเวณบ้าน ตลอดจนอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเป็นอยู่ของสังคมละแวกนั้น

เมื่อพิจารณาถึงสิ่งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าด้านความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านสภาพที่ตั้งของบ้าน จะอำนวยความสะดวกช่วยเสริมการเรียนรู้และในด้านส่วนตัวให้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

ชบาภรณ์ ชีอรุ่งโรจน์ (2529 : 122-132) ได้กล่าวถึง ผลกระทบของการที่ครอบครัวแตกแยกไว้ดังนี้

1. มีผลกระทบต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก
2. การปรับตัวและพฤติกรรมทางเพศของเด็กมักมีปัญหาและขาดรูปแบบที่จะเลียนแบบ
3. เด็กเกิดปมด้อยเมื่อต้องไปติดต่อกับสังคมภายนอก
4. เด็กที่มาจากครอบครัวแตกแยก เมื่อแต่งงานมีแนวโน้มที่มีครอบครัวแตกแยกด้วย

นอกจากนี้ ชบาภรณ์ ชีอรุ่งโรจน์ (2529 : 31-34) ได้กล่าวถึงปัญหาครอบครัวแตกแยกที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กไว้ ดังนี้

1. ครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกัน การหย่าร้างกันของพ่อแม่ นับว่าเป็นผลร้ายต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจของเด็กมาก เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าเหว่ ไม่มีความมั่นใจในตัวเอง ไม่อยากอยู่บ้านชอบไปเล่นกับเพื่อนมากกว่า บางคนก็อาจเก็บตัว ซึมเศร้า บางรายอาจจะกลายเป็นเด็กก้าวร้าวชอบรุกรานผู้อื่นก็มี นอกจากนี้ เด็กจะเป็นคนที่ไม่มั่นคง ไม่รักใคร่จริง และไม่คิดว่าใครจะรักเขาจริง ทั้งนี้เพราะไม่เคยเห็นใครเป็นแบบอย่างที่ดีมาตั้งแต่เด็กนั่นเอง

2. ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะวิวาทกัน จะทำให้เด็กมีความวิตกกังวลสูง เด็กจะไม่เข้าใจว่าพ่อแม่ทะเลาะกันก็อาจจะดีกันได้ อาจจะพูดคุยกันเหมือนปกติ ในความเข้าใจของเด็ก โดยเฉพาะเด็กเล็กนั้น มักจะคิดว่านี่คือภาวะที่สที่สุดจะทนทานได้ บ่อยครั้งที่เดียวเด็กเล็กมักคิดว่าตนเองเป็นสาเหตุของการทะเลาะวิวาทของผู้ใหญ่ เพราะเด็ก ๆ ไม่อาจจะทำตัวเป็นคนกลาง ในการทะเลาะเบาะแว้งของพ่อแม่ เพราะในใจของเด็กจะเข้าข้างฝ่ายหนึ่ง ผลของความรู้สึกอันนี้อาจจะเป็นอันตรายต่อการพัฒนานิสัยเป็นคนที่ชอบหาเรื่องผู้อื่น ชอบหาทางเล่นงานคู่สมรส ยกตนข่มท่าน ทำทุกวิถีทางเพื่อเอาชนะคู่ต่อสู้ ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีความซื่อสัตย์ และมีแนวโน้มที่จะเป็นโรคประสาทได้

3. ครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่คนเดียว มีผลที่ทำให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาโดยไม่ได้รับความอบอุ่นเท่าที่ควร ความเศร้าโศกเสียใจของสามีภรรยา ความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ ล้วนแล้วแต่มีผลต่อการที่จะต้องปรับตัวของคู่สมรส และส่งผลกระทบมาถึงเด็กได้ทั้งสิ้น

ปัญหาครอบครัวแตกแยกหรือการหย่าร้างกันถือว่าเป็นปัญหาที่ทำร้ายจิตใจเด็กอย่างรุนแรง ของเด็กที่อยู่ในครอบครัวเช่นนี้ เพราะเด็กไม่มีส่วนรู้เห็นหรือเป็นต้นเหตุของปัญหาทะเลาะวิวาทแต่อย่างใด แต่กลับเป็นผู้ที่รับกรรมจากเหตุนี้มากที่สุด เด็กจะต้องมีความว่าเหว่ มีปมด้อย และรู้สึกว่าตัวไร้ค่า เมื่อโตขึ้นย่างเข้าสู่วัยรุ่นเด็กเริ่มรู้สึกอาย เด็กจะไม่อยากตอบคำถามใคร ๆ เมื่อถูกถามถึงพ่อแม่ว่าอยู่ที่ไหน ทำงานอะไร อาจจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กเริ่มโกหก สร้างคำกล่าวเท็จโดยใช้การเพ้อฝันเป็นสิ่งที่ช่วยกลบเกลื่อนอารมณ์ที่ขาดความรัก ความอบอุ่นที่แท้จริงของครอบครัว นอกจากนี้ยังมีผลกระทบกระเทือนถึงการเล่าเรียนตลอดถึงบุคลิกภาพของเด็กด้วย บางคนอาจจะกลายเป็นคนเก็บขี้น ไม่ชอบสมาคมกับใคร บางคนอาจกลายเป็นคนชอบแสดงตัวเอะอะ ก้าวร้าวมากเกินไป ทั้งนี้ก็เพื่อจะชดเชยความกดดันที่ตนได้รับจากทางบ้าน นอกจากนี้ยังอาจกลายเป็นเด็กที่เป็นปัญหาของสังคม ในเมืองใหญ่ ๆ เด็กจะไปอยู่ตามโรงภาพยนตร์ ชอบเล่นการพนัน ช่างสูมกันทำสิ่งที่ผิด อาจจะเป็นแก๊งปล้นจี้ ซึ่งเด็กเหล่านี้ เมื่อมีการสอบประวัติแล้วมักจะพบว่ามาจากครอบครัวแตกแยกเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่รักใคร่ปรองดองกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ย่อมนับว่าโชคชะตาของเด็กผู้นั้น เด็กจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีอารมณ์มั่นคง มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายดี เป็นผู้ที่ไม่กล้าเผชิญปัญหาต่าง ๆ ยอมรับสภาพที่แท้จริงของตนเอง เป็นผู้ที่มีอารมณ์แจ่มใส มองโลกในแง่ดี ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กคนใดโชคร้าย ตกอยู่ในครอบครัวที่มี

ลักษณะแตกแยก หรือพ่อแม่ไม่ลงรอยกันอยู่เสมอ ก็จะตกอยู่ในสภาพที่น่าสงสาร และน่าเห็นใจเป็นอย่างยิ่ง (ยูวดี เทียรประสิทธิ์. 2536 : 20 – 22)

สภาพครอบครัวแตกแยก ไม่ว่าครอบครัวที่มีเฉพาะบิดาหรือมารดา เพียงคนเดียว หรือไม่มีทั้งมารดาและบิดา ก็ก่อให้เกิดความเจ็บปวดและปัญหาตามมา คือเด็กจะมีความเจ็บปวดทางอารมณ์ยาวนาน เด็กจะมีอารมณ์อ่อนไหวมากกว่าคนอื่น เมื่อต้องเผชิญกับความกดดันที่เท่ากัน (Mavis E. 1976 : 881) ยังมีผลกระทบต่อสุขภาพกายและปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาด้านความประพฤติ เป็นต้น

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว หมายถึง สภาพความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ทั้งในด้านของการทำกิจกรรมร่วมกัน การให้ความรัก ความเอาใจใส่ ห่วงใยซึ่งกันและกัน การไว้วางใจซึ่งกันและกัน การสามัคคีกัน และการช่วยเหลือกัน ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่า สภาพครอบครัวน่าจะเป็นส่วนหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

2.4.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แคนเนอร์ และคนอื่น ๆ (Kenner and others. 1975 : 167) ทำการศึกษาผู้ป่วยในโรงพยาบาลจิตเวชว่า มีเด็กประมาณร้อยละ 30 ที่เข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาลโรคจิตมาจากครอบครัวที่ขาดพ่อแม่ หรือขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เด็กส่วนใหญ่มาจากครอบครัวแตกแยกต้องพลัดพรากจากครอบครัวอย่างกะทันหัน เช่น การตาย การเจ็บป่วย ถูกแยกจากบิดามารดา ปัญหาการหย่าร้าง ทำให้เด็กรู้สึกอ้างว้าง ว่าเหว่ ขาดสัมพันธ์ภาพที่ดีภายในครอบครัว

ออซูเบล (เปรมสุริย์ เชื้อมทอง. 2526; อ้างอิงจาก Ausubel. n.d.) ศึกษาประวัติเด็กที่ทำความผิดและเป็นอาชญากร พบว่า ส่วนมากมาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ พ่อแม่แยกทางกัน หรือพ่อแม่ตาย หรือทะเลาะเบาะแว้งไม่ลงรอยกัน ทำให้เด็กไม่ได้รับความรักความอบอุ่นเพียงพอก่อให้เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวได้ยาก จึงมีโอกาสกระทำความผิดได้หรือบุคลิกภาพแปรปรวนไปจนกระทั่งเป็นโรคประสาทได้

2.4.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ปิยฉัตร เนนเลิศ (2524 : 55) ศึกษาปัญหาทางสังคมของผู้ที่พยายามกระทำอัตวินิบาตกรรม พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 30 เกิดความรู้สึกว่า ครอบครัวไม่มีความสุข ร้อยละ 32 เกิดความรู้สึกว่า ครอบครัวมีความสุขน้อย ส่วนด้านความสนิทสนม พบว่า คนเหล่านี้ไม่มีความสนิทสนมกันเลยระหว่างพี่น้อง

มานิช สุขฤกษ์ (2528 : 65) ให้ความเห็นว่า เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวที่ขาดความสมบูรณ์ ซึ่งเป็นผลมาจากการตาย การหย่าร้าง พ่อแม่แยกกันอยู่และสภาวะอื่น ๆ ที่ทำให้สูญเสียพ่อแม่ จะทำให้เด็กขาดความรัก และความอบอุ่นที่ควรจะได้รับ เป็นคนมีปมด้อยในตนเอง เมื่อโตขึ้นอาจประสบปัญหาในการปรับตัว และการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

จากเอกสารและงานวิจัยดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก ครอบครัวที่ขาดพ่อแม่หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ส่งผลให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ยาก มีอารมณ์เศร้า รู้สึกอ้างว้าง มีปมด้อยในตนเอง ทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิต ดังนั้น สภาพครอบครัวน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียน

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.5.1.1 ความหมายของฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

จอห์น และโฮเวิร์ด (John ;& Howard. 1975 : 89) มีความเห็นว่าตั้งแต่เกิดมา มนุษย์ต้องการสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การยอมรับในสังคม ซึ่งระดับชั้นในสังคมถือเกณฑ์จากขนาดของครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งเกี่ยวกับรายได้และความคาดหวังของอาชีพอันอาจรวมถึงการศึกษาที่ส่งผลถึงระดับรายได้ด้วย

เคย์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจุบัน. 2520 : 19; อ้างอิงจาก Kay. 1975) ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมครอบครัว โดยเห็นว่า ฐานะทางเศรษฐกิจจะเป็นตัวเพิ่ม หรือลดความเร็วของพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ทางจริยธรรมของบุคคลได้ และนักสังคมวิทยา พบว่า บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจตกต่ำ และปานกลางมีค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์แตกต่างกัน เช่น การเก็บของตกได้แล้วคืนให้เจ้าของนั้นเป็นความดีควรสรรเสริญ ในสังคมของบุคคลฐานะปานกลาง และสูง แต่เป็นสิ่งที่โง่เขลา และไม่ควรถ่ายอย่างยิงในสังคมของคนระดับต่ำ

โสภา ชูพิชัยกุล (2529 : 108) กล่าวว่า สาเหตุที่ฐานะทางเศรษฐกิจมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตนี้ อาจเป็นเพราะฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมหมายถึงการมีความรู้สึกมั่นคงในตัวเอง จึงทำให้ความกดดันน้อย บุคคลไม่ต้องทนทุกข์อยู่กับภาวะตึงเครียด หรือมีข้อขัดแย้งในใจมากมายนัก

ประดินันท์ อุปรมัย (2532 : 263) กล่าวว่า ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมต่ำ บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีภาระหน้าที่โดยตรงต่อการหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว จำเป็นต้องให้เวลากับครอบครัว ไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างเพียงพอ ขาดโอกาสที่จะ

แสวงหาความบันเทิงเพื่อผ่อนคลายความเครียด นอกจากนี้ บิดามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง จำนวนไม่น้อยที่เลี้ยงลูกแบบตามใจทุกอย่าง และปกป้องลูกเกินไป ทำให้เด็กขาดความเข้าใจในสิ่งที่ควรและไม่ควร

ลีปพนธ์ เกตุทัต (2533 : 168 – 175) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของไทยที่เน้นการก้าวไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (Newly Industrialized Country : NIC) เด็กและเยาวชนเป็นประเด็นที่ควรสนใจในสถานการณ์ของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงจะมีผลเอื้ออำนวย หรือขัดต่อการเตรียมพร้อมให้เด็กเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่อย่างไรบ้าง การพัฒนาความเจริญก้าวหน้าเชิงวัตถุ ก่อให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวัตถุหรือจิตใจ โดยเฉพาะการพัฒนาความรู้สึกนึกคิดของเยาวชน ซึ่งเสนอเป็นภาพลักษณ์ได้ 3 กลุ่ม คือ

1.เด็กที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลางขึ้นไป เป็นกลุ่มที่มีโอกาสทางสังคม และได้เปรียบกว่ากลุ่มอื่น เนื่องจากมีสภาพเศรษฐกิจและครอบครัวอยู่ในฐานะที่แร้นแค้นอดคึด และอาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ในเขตเมืองหลวงที่มีความเจริญก้าวหน้า เด็กหญิงมีโอกาสเท่าเด็กชาย หากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมาก ความต้องการเชิงวัตถุได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอหรืออาจมากเกินไปจนความต้องการแต่ขาดความอบอุ่นทางจิตใจ เนื่องจากพ่อแม่ไม่มีเวลาเอาใจใส่ การศึกษาทางจิตวิทยากล่าวว่า เด็กเหล่านี้จะมีแนวโน้มที่จะดิ้นรนให้ได้รับการเอาใจใส่เชิงลบเมื่อทำผิด แม้จะถูกดุด่าก็ยังดีกว่าไม่ได้รับการเอาใจใส่ เด็กมองโลกในแง่ไม่ดี หวาดระแวงต่อบุคคลและเรียกร้องการตอบสนองจากสังคม

2.เด็กที่มาจากครอบครัวเศรษฐกิจใหม่ เป็นเด็กที่เคยยากจน ด้อยโอกาสในสังคมแต่พ่อแม่รวยขึ้น เนื่องจากที่ดินในเขตความเจริญทางเศรษฐกิจ เมื่อขายที่ดินก็มักจะอพยพมาใช้ชีวิตอยู่ในเขตชุมชน ใช้เงินแสวงหาความสุขทางวัตถุ มีแนวโน้มที่จะฟุ้งเฟ้อจับจ่ายใช้สอยอย่างไม่รู้คุณค่า ดังนั้นการปลูกฝังความรู้สึกที่ดีงามในหมู่เด็กและเยาวชนเหล่านี้ จึงต้องเน้นให้เกิดสติปัญญาและความนึกคิดที่จะใช้ชีวิตตนเองสร้างอนาคตของตนเองได้ และดำรงชีวิตอย่างรู้จักประมาณตน

3.เด็กที่มาจากครอบครัวยากจนห่างไกลความเจริญ เป็นเด็กที่ด้อยทางสมองและร่างกาย เป็นกลุ่มที่ด้อยโอกาสที่สุดในสังคมเพราะเกิดในครอบครัวที่เป็นชาวนา ชาวไร่ เด็กกลุ่มนี้เป็นเด็กที่น้อยเนื้อต่ำใจได้ง่าย หากไม่ได้รับการช่วยเหลือให้ถูกทางอาจเป็นทรัพยากรที่ขาดการมีส่วนร่วมในสังคม

จรรยา สุวรรณทัต (2542 : 48 – 52) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวได้ คือ สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว กล่าวคือ ครอบครัวที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสน ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัว เกิดความกลมเกลียวสมัครสมานกันภายในครอบครัว

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวนั้น มีผลต่อการดำรงชีวิตของบุคคล พร้อมกับส่งผลต่อความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว ส่งผลให้เด็กมีอารมณ์ที่มั่นคง สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นในสังคมได้ง่าย และส่งผลต่อการประหยัดด้วย

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.5.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮาร์ทชอร์น และเมย์ (วรพรรณ ศรีอุบล. 2535 : 30; อ้างอิงจาก Hartshorne and May. n.d.) ได้ทำการศึกษาพบว่า เด็กที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงจะโง่งน้อยกว่าเด็กที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และคนที่อายุมากจะโง่งน้อยกว่าคนที่อายุน้อย ถึงแม้ว่าจะให้ค่านิยมของความซื่อสัตย์สุจริตไว้เหมือนกัน

สปริงเกอร์ (ชมนุช บุญสิทธิ์. 2541 : 45; อ้างอิงจาก Springer. 1958) ได้ทำการศึกษา พบว่า ความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็กมีความสัมพันธ์อย่างมากกับฐานะ ความเป็นอยู่ของครอบครัว กล่าวคือ เด็กที่มาจากบ้านที่ยากจนมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำจะเป็นคนที่ปรับตัวไม่ดี และมีอารมณ์ไม่มั่นคง มีปริมาณมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับปานกลาง

2.5.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2531 : 160) ได้ศึกษาค่านิยมในการทำงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 1,500 คน พบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดาที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงาน ด้านความมีอิสระ และด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นริสา พัฒนรัฐ (2540 : 41) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ จังหวัดนครปฐม พบว่า สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นรินทร์ คุณาจิตพิมล (ณัฐนนท์ ลิ้มตระกูล. 2545 : 15; อ้างอิงจาก นรินทร์ คุณาจิตพิมล. 2538) ศึกษาเรื่องค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของผู้เข้ารับการศึกษาในโครงการพิเศษ คณะวิศวกรรมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ศึกษากลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษาในโครงการพิเศษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2535 ผลการศึกษาพบว่า ผู้เข้ารับการศึกษาส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดี คือบิดามารดา มีการศึกษาระดับตั้งแต่ปริญญา

ตรีขึ้นไป ประกอบอาชีพในด้านธุรกิจ การค้า อาชีพด้านวิชาการ อาชีพงานสำนักงาน โดยมีตำแหน่งอยู่ในระดับผู้บริหารราชการ โดยส่วนใหญ่มีแหล่งเงินทุนจากครอบครัว คือบิดามารดา ญาติพี่น้อง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของครอบครัวที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับลักษณะบางประการ ได้แก่ เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงมีแนวโน้มมีลักษณะเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบหรือมีความมั่นคงทางอารมณ์สูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ดังนั้นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด

2.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด

2.6.1.1 ความหมายของการเลียนแบบ

มิลเลอร์ (สวนา พรพัฒน์กุล. 2525 : 2 – 1; อ้างอิงจาก Miller, 1967) ได้ให้ความหมายของการเลียนแบบ ว่าหมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปแสดงพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน สามารถเข้ากันได้โดยใช้สื่อหรือเครื่องมือที่เหมาะสม การเลียนแบบจะเกิดขึ้นจากการพอใจในการเรียนรู้ ผลจากการเรียนรู้ที่น่าพอใจนี้เองทำให้เกิดแรงขับในการเลียนแบบขึ้น

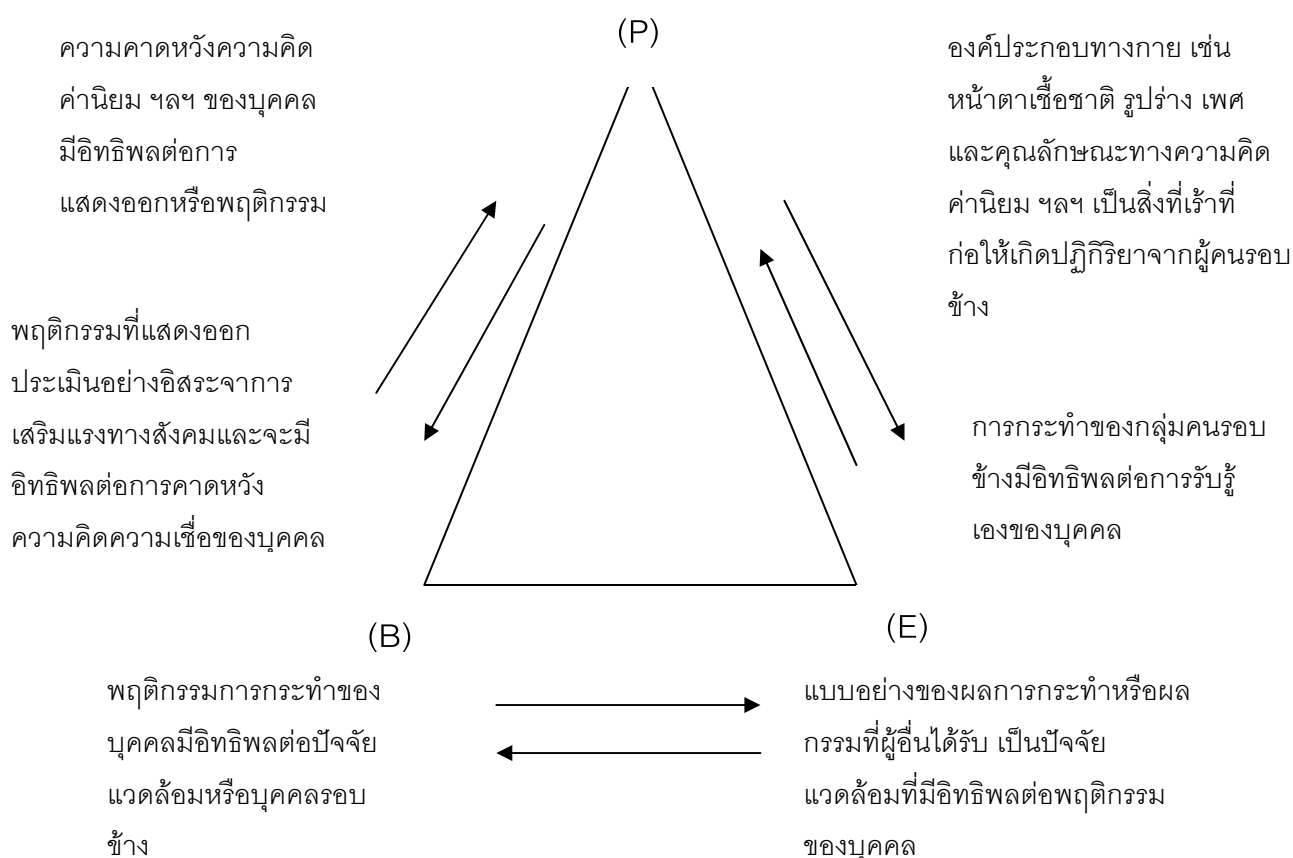
การเลียนแบบจะเห็นได้ชัดเจนในเด็กวัยรุ่น บุคคลที่เด็กเลียนแบบอาจเป็นบุคคลที่เด็กพบปะคุ้นเคยหรือไม่รู้จักเป็นส่วนตัวก็ได้ บุคคลที่เด็กเลียนแบบนี้ก็คือ ตัวแบบ (Models) ที่เด็กพอใจ การเลียนแบบเป็นการลดความเครียดทางอารมณ์ ซึ่งเกิดจากความขัดแย้งหรืออุปสรรคในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของเด็กก็ได้

การเลียนแบบ เป็นวิธีการขั้นพื้นฐานอันหนึ่งของการพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ และสังคมจากการเลียนแบบพ่อแม่ หรือบุคคลที่เด็กรักใคร่ เด็กจะรับเอาพฤติกรรมความนึกคิด ความรู้สึก และความเชื่อบุคคลเหล่านั้นมาเป็นของตน เด็กที่เลียนแบบพ่อแม่มักคอยสังเกตพิจารณาการกระทำต่าง ๆ แล้วทำตามบ้าง การปฏิบัติเช่นนี้เด็กต้องการทำเลียนแบบพฤติกรรมของคนที่เขารัก และด้วยวิธีการเลียนแบบนี้เองที่จะทำให้เด็กได้รับการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ประเพณี ความคิดเห็น คุณค่า ข้อห้าม และหลักศีลธรรมต่าง ๆ จากบุคคลที่เขารักและใกล้ชิดด้วย

2.6.1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม อัลเบิร์ต แบนดูรา

แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา เชื่อว่า การเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลัก 3 ประการ (ประสาธ อิศรปริดา. 2541 : 281) คือ

1. องค์ประกอบส่วนบุคคล ประกอบด้วย ความคิด ความหวัง หรือความเชื่อ (Personal Factor หรือ P)
 2. องค์ประกอบจากสิ่งแวดล้อม (Environment Influence หรือ E)
 3. พฤติกรรม (Behavior หรือ B)
- ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 มีความสัมพันธ์กันแบบ 2 ทาง คือ ต่างก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน เรียกความสัมพันธ์ลักษณะนี้ว่า ปัจจัยกำหนดซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism) ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (P) พฤติกรรม (B) และสิ่งแวดล้อม (E) ซึ่งเป็นปัจจัยกำหนดซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism)

ตัวอย่าง : ในห้องเรียนหนึ่ง เด็กส่วนใหญ่มีลักษณะชอบการประหยัลดอดออม รู้จักคิดไตร่ตรอง ก่อนจะซื้อสิ่งของ พฤติกรรมนี้เป็นสิ่งแวดล้อม (E) ที่มีอิทธิพลต่อสุนทร ทำให้เขาเกิดความคิดและมีทัศนคติ (P) ว่าเขาควรเป็นคนที่ต้องรู้จักการไตร่ตรอง รู้จักการประหยัลดอดออม ต้องมีการคิดตัดสินใจ เหมือนกับเพื่อน ๆ ซึ่งความคิดนี้ส่งผลให้เขามีพฤติกรรมตามความคิดดังกล่าว (B) พฤติกรรมนี้ก็จะเป็นตัวแบบซึ่งมีอิทธิพลต่อเพื่อนคนอื่น ๆ (E) ต่อไป ในทางกลับกัน พฤติกรรมการประหยัลดอดออมของ

กลุ่มเพื่อน ๆ (E) จะเป็นตัวแบบอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสุนทร (B) พฤติกรรมที่สุนทรแสดงออกนี้จะถูกประเมินตัวเอง และจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง ความคิดนี้ก็จะมียุทธพลต่อการมีปฏิกริยาจากเพื่อน ๆ ร่วมห้อง (E) ต่อไป

2.6.1.3 วิธีการเรียนรู้ของมนุษย์

แบนดูรา (ประสาธ อิศรปริดา. 2541 : 287 – 288 ; อ้างอิงจาก Bandura. 1977) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ของพฤติกรรมมนุษย์ไว้ 2 วิธี คือ

1. การเรียนรู้จากผลกรรม (Learning by Response Consequences)

วิธีการเรียนรู้ที่ถือว่าเป็นการเรียนรู้เบื้องต้นที่สุด และเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงก็คือ การเรียนรู้จากผลกรรมทั้งผลกรรมทางบวกและผลกรรมทางลบ ซึ่งได้แก่ การเรียนรู้จากผลของการกระทำ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมถือว่ามนุษย์มีความสามารถทางสมองในการที่จะใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ที่ผ่านมา มนุษย์มีความสามารถที่จะรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลของการกระทำ กระบวนการเรียนรู้จากผลกรรม ผลกรรมจะทำหน้าที่ 3 ประการคือ

1.1 ทำหน้าที่ให้ข้อมูล (Informative Function) การเรียนรู้ของมนุษย์นั้น ไม่เพียงแต่เรียนรู้เพื่อการตอบสนองเท่านั้น แต่มนุษย์ยังสังเกตของการกระทำนั้นด้วย โดยการสังเกตความแตกต่างของผลที่ได้รับจากการกระทำของเขาว่า การกระทำในสภาพการณ์ใดก่อให้เกิดผลกรรมอย่างไร ข้อมูลด้านนี้จะเป็แนวทางหนึ่งในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ในอนาคต

1.2 ทำหน้าที่จูงใจ (Motivational Function) กระบวนการเรียนรู้ผลกรรมทำหน้าที่จูงใจ หมายถึง ความคาดหวังในผลกรรมของบุคคล กล่าวคือ ผลกรรมใดที่พึงปรารถนาย่อมจูงใจให้เกิดการกระทำมาก ผลกรรมใดไม่เป็นที่พึงปรารถนาย่อมจูงใจให้เกิดการกระทำน้อยลง และมนุษย์ก็พยายามหลีกเลี่ยงการกระทำนั้น

1.3 ทำหน้าที่เสริมแรง (Reinforcing Function) การกระทำใด ๆ ก็ตามถ้าได้รับการเสริมแรง การกระทำนั้นย่อมมีแนวโน้มเกิดขึ้นอีก แต่สิ่งสำคัญก็คือ เงื่อนไขการเสริมแรง (Reinforcing Contingency) ซึ่งบุคคลจะเรียนรู้ได้จากข้อมูลเดิม และการจูงใจ ตลอดจนการหาข้อสรุปได้ถูกต้อง การเสริมแรงจะไม่มีอิทธิพลเลยถ้าบุคคลไม่รู้ว่าเงื่อนไขการเสริมมีไว้ว่าอย่างไร การเสริมแรงในที่นี้จะเน้นถึงการกระทำให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่มากกว่าการสร้างพฤติกรรมใหม่

2. การเรียนรู้จากการเลียนแบบ (Learning Through Modeling) บานดูรา กล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์จากผลกรรมมีข้อจำกัดอยู่มาก ทั้งนี้เพราะสิ่งที่จะเรียนรู้มีมากกว่าทั้งเวลา และโอกาสจะอำนวย ดังนั้นการเรียนรู้จากการเลียนแบบจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางขึ้น พฤติกรรมของมนุษย์หลายอย่างเกิดขึ้นมาโดยที่มนุษย์ไม่เคยมี

ประสบการณ์ตรงเลย แต่มนุษย์สังเกตเห็นตัวแบบหรือผู้อื่นกระทำ เช่น คนส่วนมากงดเว้นจากการเสพเฮโรอีน ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยประสบกับผลกรรมที่จะได้รับการเสพเฮโรอีน ทั้งนี้เพราะ คนเหล่านี้เรียนรู้ว่าการเสพเฮโรอีนจะได้รับผลกรรมทางลบ คือ ทำลายสุขภาพและถึงตายในที่สุด การเรียนรู้จากตัวแบบเป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยบุคคลสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นแล้วคิดว่าจะสร้างพฤติกรรมใหม่ได้อย่างไรนั้น มี 4 กระบวนการ (ประเทือง ภูมิภักทราคม. 2540 : 62)

2.6.1.4 กระบวนการเลียนแบบจากตัวแบบ

การเรียนรู้และการเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบมี 4 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการใส่ใจ (Attention Process) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใส่ใจหรือสนใจที่จะรับรู้พฤติกรรมของตัวแบบ ซึ่งความใส่ใจของผู้สังเกตต่อตัวแบบขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ ลักษณะของตัวแบบ และลักษณะของผู้สังเกต (ประสาธ อิศรปริดา. 2541 : 287 – 288) ลักษณะและเหตุการณ์ของตัวแบบซึ่งจะก่อให้เกิดความใส่ใจกับผู้สังเกตได้ดี ได้แก่

1.1 ความเด่น ตัวแบบที่เด่นย่อมดึงดูดให้ผู้สังเกตใส่ใจมากกว่าตัวแบบที่ไม่เด่น

1.2 ความซับซ้อน ผู้สังเกตจะมีความใส่ใจต่อเหตุการณ์ของตัวแบบที่มีความซับซ้อนเกินไป สำหรับเด็กเล็ก ๆ จึงไม่ค่อยใส่ใจ ถ้าหากลดความยาวของคำพูดลงเด็กก็จะมีความใส่ใจมากขึ้น

1.3 จำนวนตัวแบบในพฤติกรรมที่เป็นตัวแบบถ้ามีตัวแบบหลาย ๆ ตัวย่อมเรียกร้องความสนใจ และก่อให้เกิดความใส่ใจมากกว่าจำนวนตัวแบบน้อย ๆ

1.4 ความเกี่ยวข้องและการมีคุณค่า ปกติแล้วทุกคนจะใส่ใจตัวแบบที่เกี่ยวข้องและมีคุณค่ากับตนเองเสมอ เช่น ผู้ที่กำลังมีรถยนต์ก็จะใส่ใจพฤติกรรมการขับรถยนต์จากตัวแบบ หญิงสาวที่กำลังจะเป็นเจ้าสาวก็จะใส่ใจพฤติกรรมของเจ้าสาวในวันวิวาห์

องค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการใส่ใจก็คือ ตัวผู้สังเกตเอง ลักษณะของผู้สังเกตที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการใส่ใจ ได้แก่

1. การรับรู้ ซึ่งรวมทั้งความสามารถในการรับรู้ และประสบการณ์การรับรู้ในอดีต ผู้ที่สามารถรับรู้ได้ดีย่อมมีแนวโน้มในการใส่ใจดีกว่าผู้ที่มีการรับรู้ไม่ดี และประสบการณ์การรับรู้ในอดีตจะเป็นแนวให้ผู้สังเกตใส่ใจตัวแบบในแง่ใดแง่หนึ่ง และเป็นแนวในการแปลความจากการรับรู้ นั้น ๆ

2. ระดับความตื่นตัว การตื่นตัวที่กล่าวนี้อาจพิจารณาได้จากภาวะต่าง ๆ ของอินทรีย์ ขณะที่นักกรีกกำลังใจจดใจจ่อต่อเสียงสัญญาณปล่อยตัวนั้น ถือได้ว่าอยู่ในภาวะ

ตื่นตัวสูง ขณะที่กรรมการบอกให้เข้าที่ นั่นถือว่ามีสภาวะการตื่นตัวระดับปานกลางและขณะที่กำลังนั่งหลับนั้นจะมีสภาวะการตื่นตัวต่ำ นักจิตวิทยาพบว่า ในขณะที่อยู่ในสภาวะการตื่นตัวระดับปานกลาง จะมีความสนใจต่อตัวแบบดีกว่าในสภาวะการตื่นตัวต่ำ

3. ความรู้สึกชอบที่มีอยู่เดิม ถ้าผู้สังเกตมีความรู้สึกชอบตัวแบบใดตัวแบบหนึ่งอยู่ก่อน เขาก็จะมีความใส่ใจต่อสิ่งนั้นมาก

4. ทักษะการสังเกต ผู้สังเกตที่มีทักษะในการสังเกตสูง และสามารถพิจารณารายละเอียดของตัวแบบได้ดี ย่อมมีความใส่ใจในพฤติกรรมของตัวแบบมากกว่าผู้สังเกตที่มีทักษะทางการสังเกตต่ำ

2. กระบวนการเก็บจำ (Retention Process) กระบวนการเก็บรวบรวมแบบแผนของพฤติกรรมของตัวแบบที่ได้สังเกตเห็นทุกครั้ง แล้วนำมาสร้างรูปแบบของพฤติกรรมที่แน่ชัด การเก็บจำจะกระทำในรูปของกระบวนการลงรหัสซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ การเก็บจำในรูปของมโนภาพ และการเก็บจำในรูปของสัญลักษณ์ทางภาษา ซึ่งการจำในลักษณะสัญลักษณ์ทั้งสองประการนี้ จะช่วยให้จำได้ง่ายและคงทน สำหรับการฝึกฝนและการทบทวนในใจ หรือการกระทำจะส่งเสริมให้ผู้สังเกตจำพฤติกรรมของตัวแบบได้ดียิ่งขึ้น

3. กระบวนการกระทำ (Reproduction Process) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตแปลงสัญลักษณ์ที่เก็บจำไว้นั้นมาเป็นการกระทำ ซึ่งจะกระทำได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งที่จำได้ในการสังเกตการณ์กระทำของตนเอง การได้ข้อมูลย้อนกลับจากการกระทำของตนเอง และการเทียบเคียงการกระทำกับภาพที่จำได้ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้สังเกตอีกด้วย ซึ่งได้แก่ ความสามารถทางกาย และทักษะในพฤติกรรมย่อยต่าง ๆ ที่จะทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามตัวแบบ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2539 : 53)

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2533 : 172) กล่าวว่า กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแปรสภาพ (Transform) ภาพพจน์ (Visual Image) หรือสิ่งที่จำไว้เป็นการเข้ารหัสเป็นถ้อยคำ (Verbal Coding) ในที่สุดแสดงออกมาเป็นการกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ และปัจจัยสำคัญของกระบวนการนี้คือ ความพร้อมทางด้านร่างกาย และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการเลียนแบบของผู้เรียน

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) บุคคลอาจจะเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ หรือพฤติกรรมใหม่ ๆ จากการสังเกต แต่ไม่ได้แสดงออกหรือกระทำ (Perform) พฤติกรรมที่เรียนรู้จากตัวแบบนั้นโดยทันที บุคคลจะแสดงออกหรือกระทำก็ต่อเมื่อมีแรงจูงใจบางอย่างหรือมีสิ่งล่อใจ (Incentive) เกิดขึ้น ซึ่งอาจแสดงออกหลังจากที่เรียนรู้มาแล้วเป็นเวลานาน

นักเรียนเรียนรู้ผ่านการเลียนแบบ โดยเฉพาะกับคนใกล้ชิดอย่างพ่อแม่ นั่นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของลูกมากที่สุด รองลงมา ก็จะเป็นสื่อ และผู้คนในสังคมแวดล้อม ซึ่งอย่างหลังนี้เป็นปัจจัยภายนอกที่ตามไปควบคุมยาก ดังนั้น คุณพ่อคุณแม่ และผู้ใหญ่ในบ้านต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีก่อน (วิกิเน็ต. 2547 : Online)

ถ้าเราได้รับการเสริมแรงหลังจากเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบ เราก็จะมีแรงจูงใจที่จะใส่ใจ จดจำ และแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบนั้นมากขึ้น การเสริมแรงยังก่อให้เกิดความคงทนของการเรียนรู้ ผู้ที่ทดลองแสดงพฤติกรรมใหม่ ๆ จะแสดงพฤติกรรมนั้นต่อไปถ้าหากได้รับการเสริมแรง (ประสาธ อิศรปริดา. 2541 : 289)

แบนดูรา ได้จำแนกการเสริมแรงออกเป็น 3 ประเภท คือ การเสริมแรงโดยตรง (Direct Reinforcement) การเสริมแรงจากการเห็นตัวแบบ (Model) ได้รับผลกระทบที่ดี (Vicarious Reinforcement) และการเสริมแรงตนเอง (Self-Reinforcement)

1.การเสริมแรงโดยตรง เป็นผลกระทบที่ผู้สังเกตได้รับโดยตรงหลังจากเขาแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ เช่น นักกีฬาโยนลูกได้แสดงท่าดีลังกานบนบาร์คูได้สำเร็จ แล้วก็ได้รับคำชมเชยจากผู้ฝึกว่า เยี่ยม

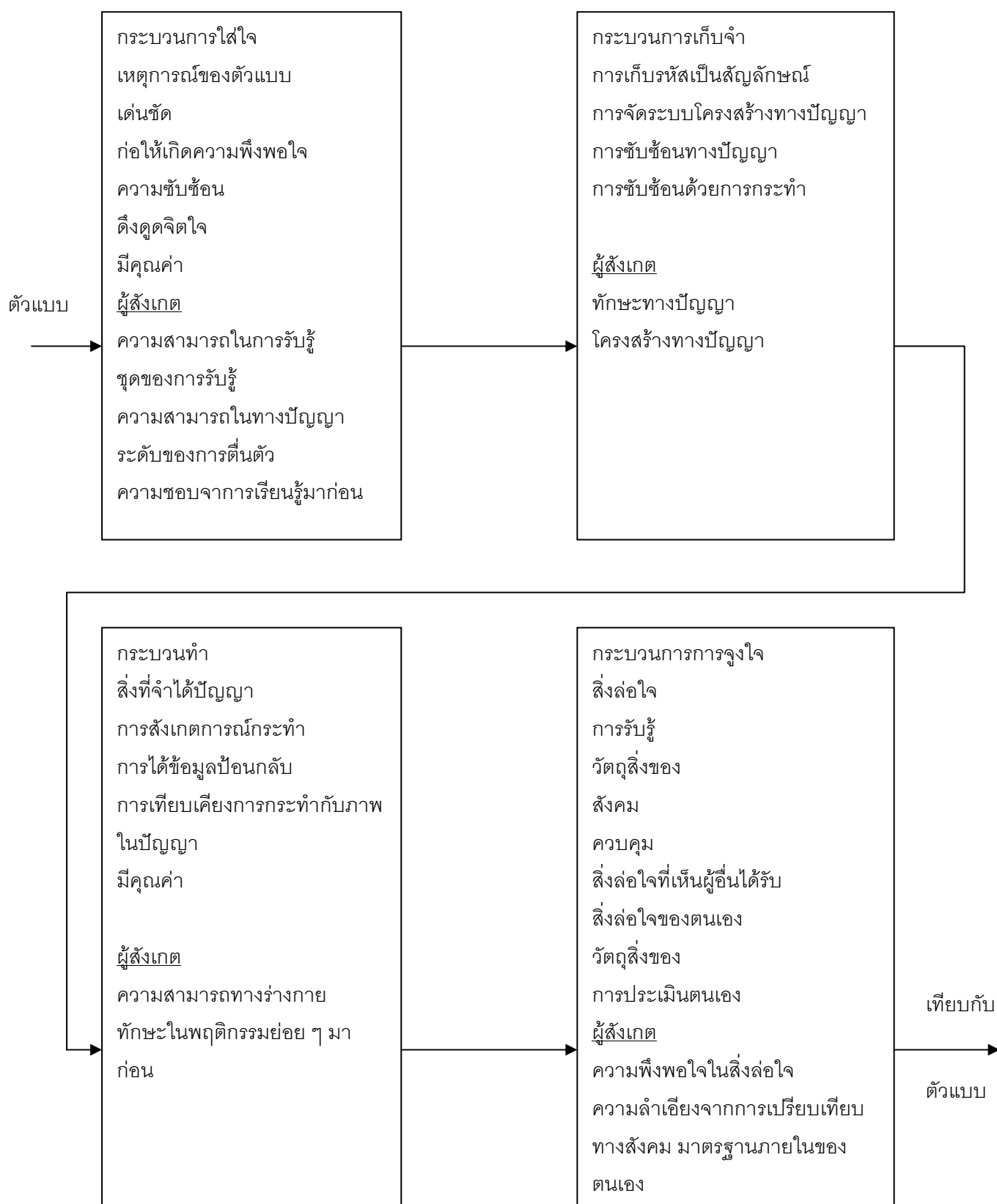
2.การเสริมแรงจากการเห็นตัวแบบได้รับผลกระทบที่ดี เป็นลักษณะที่ผู้สังเกตเห็นตัวแบบได้รับการเสริมแรง แล้วทำให้เขามีแนวโน้มจะกระทำเหมือนตัวแบบ

3.การเสริมแรงตนเอง ทั้งการเสริมแรงที่ผู้กระทำได้รับโดยตรงและการเห็นผู้อื่น (ตัวแบบ) ได้รับตัวเสริมแรง ล้วนเป็นผลกระทบที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมภายนอกตัวทั้งสิ้น การเสริมแรงตนเองจะตรงข้าม เป็นการเสริมแรงที่เป็นอิสระจากสังคมหรือสิ่งแวดล้อม ผู้กระทำจะเป็นผู้ดำเนินการ และควบคุมการเสริมแรงด้วยตนเอง การเสริมแรงตนเองประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ

3.1มาตรฐานของพฤติกรรมที่จะได้รับการเสริมแรง ซึ่งตนเองเป็นผู้กำหนดขึ้นเพื่อประเมินตนเอง

3.2ลักษณะของตัวเสริมแรงที่จะได้รับ เมื่อกระทำหรือแสดงพฤติกรรมได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

3.3บุคคล (P) ในฐานะที่เป็นผู้ดำเนินการให้และกำหนดการเสริมแรงแก่ตนเองที่กล่าวมาทั้งหมด จะแสดงกระบวนการเรียนรู้จากการสังเกต ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 กระบวนการของการเรียนรู้จากการสังเกต

2.6.1.5 ประเภทของตัวแบบ

เบนคูราแบ่งตัวแบบออกเป็น 3 ประเภท (ประสาท อิศรปริดา. 2541 : 283) คือ

1. ตัวแบบที่มีชีวิต (Live Model) ได้แก่ บุคคลในครอบครัว เพื่อน หรือผู้คนที่ผู้สังเกตสามารถติดต่อสัมพันธ์ได้
2. ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ได้แก่ ภาพตัวแบบในสื่อมวลชนทั้งหลาย เช่น ในภาพยนตร์ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ (Videotape) หนังสือ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น
3. ตัวแบบในรูปคำสอน (Verbal Description or Instruction) เป็นตัวแบบที่เป็นการพูดหรือการบอกทางวาจา หรือเป็นคำสอนในภาษาเขียน เช่น ชุดคำสอนในการปฏิบัติงานควบคุมเครื่องจักร หรือคำอธิบายการประกอบชิ้นส่วนต่าง ๆ เข้าเป็นอุปกรณ์อย่างหนึ่ง ตัวแบบนี้หากใช้ประกอบตัวแบบทางพฤติกรรมทั้งหลายจะเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากขึ้น

สมโกธน์ เอี่ยมสุภาสิต (2539 : 51) แบ่งตัวแบบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง ๆ (Live Model) คือตัวแบบที่บุคคลได้มีโอกาสสังเกตและปฏิสัมพันธ์โดยตรง
2. ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) เป็นตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ การ์ตูน หรือหนังสือนวนิยาย

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ประเภทของตัวแบบมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคล ทำให้บุคคลนั้น ๆ เกิดพฤติกรรมตามตัวแบบ และเพิ่มประสิทธิภาพให้กับการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

2.6.1.6 ความหมายของการเลียนแบบผู้ปกครอง

งามตา วนิทนานท์ (2534 : 121) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู เป็นการกระทำในกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเพื่อขัดเกลา และหล่อหลอมให้สมาชิกใหม่ของสังคมมีลักษณะนิสัย และพฤติกรรมเป็นไปในแนวทางที่สังคมปรารถนา

มะลิ อุดมภาพ (2538 : unpagged) ให้ความหมายว่า วิธีการที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองได้ปฏิบัติต่อบุตรทั้งวาจา และกริยาท่าทาง ในลักษณะของการอบรมสั่งสอน ดูแลเอาใจใส่ ชี้แนะ ให้รางวัล และลงโทษ ในเรื่องของการศึกษาเล่าเรียน การแต่งกาย การคบเพื่อน การทำงาน บ้าน การรักษาเวลา การรักษาความสะอาด การใช้จ่ายเงิน การใช้เวลาว่าง สุขภาพ และมารยาททั่วไป

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การเลียนแบบหมายถึง การกระทำ การประพฤติปฏิบัติ ที่ถูกถ่ายทอดทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นทั้งด้านร่างกาย วาจา กริยาท่าทาง การแต่งกาย การใช้จ่ายเงิน เพื่อให้เป็นไปในแนวทางที่สังคมปรารถนา

2.6.1.7 แนวคิดเกี่ยวกับการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัดหมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามอย่างผู้ปกครองในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว ได้แก่ ผู้ปกครองซื้อของที่มีประโยชน์ไม่ซื้อของตามผู้อื่น หรือตามอย่างในสื่อโฆษณา และรู้จักจัดสรรเงินส่วนหนึ่งในการอดออม

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด

2.6.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ไซมอนด์ (Symond. 1973 : 283 – 285) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงการยอมรับบุตร เปรียบเทียบกับการปฏิเสธบุตร พบว่า บุตรที่พ่อแม่ยอมรับจะเป็นผู้ที่เพื่อนฝูงยอมรับเป็นอย่างดี ชอบเข้าสังคม มองโลกในแง่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีมโนคติเกี่ยวกับตนเองสูง คือ รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความอบอุ่นและปลอดภัย

สเกลลี และไวท์ (Stinnett, Walters ;& Evelyn. 1984 : 302; citing Skelly ;& White. 1977) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบอนุรักษ และวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบสมัยใหม่ โดยศึกษากับครอบครัวทั้งสิ้น 1,250 ครอบครัว ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ครอบครัวที่มีวิธีอบรมเลี้ยงดูแบบอนุรักษจะทำให้เด็กมีค่านิยมด้านศาสนา ด้านการประหยัด ด้านการทำงานหนัก และด้านความมั่นคงทางการเงิน ส่วนวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบสมัยใหม่จะทำให้เด็กมีค่านิยมด้านศาสนา ด้านการประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ และด้านการประสบความสำเร็จ

มิลเลอร์ (Miller. Online. 1981) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมของเด็กในระดับชนบท และระดับเมือง ในปี ค.ศ.1981 พบว่า พื้นฐานของครอบครัวมีความสัมพันธ์ส่งผลทางตรงกับค่านิยมของเด็กทั้งในเมืองและชนบท ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ คลาส (Klass. 1984 : 405-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยม ผลกระทบจากห้องเรียน และสังคมวัฒนธรรม ด้วยการศึกษาแบบดูแลตลอดเวลา โดยคลาสได้ทำการสังเกตเด็กในกลุ่มทุกวัน โดยมองถึงผลทางด้านสังคมวัฒนธรรม และผลกระทบจากสังคมในห้องเรียน ผลการศึกษาพบว่า ค่านิยมของนักเรียนจะได้รับการถ่ายทอดมาจากครอบครัว และภูมิหลังของเด็ก

2.6.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย โดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 (อายุ 10 – 13 ปี) และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 (อายุ 12 – 15 ปี)

จำนวน 1,600 คน และผู้ปกครองของเด็กจำนวน 1,600 คน จากโรงเรียนในกรุงเทพฯ 7 โรงเรียน และโรงเรียนบริเวณรอบกรุงเทพฯ 11 โรงเรียน พบว่า

1.ปริมาณการรับสื่อมวลชนของวัยรุ่นไทย จากเด็กวัยรุ่น 1,600 คน ที่ศึกษา 91% มีโทรทัศน์ใช้ในบ้าน และชมรายการโทรทัศน์โดยเฉลี่ย 25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

2.เกี่ยวกับการตระหนักและการควบคุมของผู้ปกครองกับการรับสื่อมวลชนของเด็ก พบว่า ผู้ปกครองที่ตระหนักในอิทธิพลสื่อมวลชนต่อเด็กมากเท่าใด และเชื่อในประโยชน์ของสื่อมวลชนมากเท่าใด เด็กในปกครองจะมีความชอบฟังรายการที่มีประโยชน์มากเท่านั้น ผลที่พบชัดเจนที่สุดในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป

3.ผู้ปกครองที่ควบคุมเด็กมาก ผู้ที่ตระหนักในอิทธิพลสื่อมวลชนต่อเด็กมาก ได้จัดหาหนังสือที่เหมาะสมแก่เด็กตั้งแต่เล็ก และการเลี้ยงดูแบบรักสนับสุนนมากและแบบใช้เหตุผลมาก โดยตัวทำนายเหล่านี้รวมกันสามารถทำนายความแปรปรวนของปริมาณการควบคุมแต่ละด้านได้ 20 – 32%

4.ผู้ปกครองที่ตระหนักในอิทธิพลของสื่อมวลชนต่อเด็กคือ ผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่ำ อยู่ในระดับเศรษฐกิจต่ำ เป็นผู้ปกครองในกรุงเทพฯ เป็นผู้รายงานว่าอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบใช้เหตุผลน้อย

พันคำ มีโพทอง (2533 : 91 – 109) ได้ทำการศึกษาค่านิยมพื้นฐานห้าประการของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองสูง จะมีค่านิยมพื้นฐานทั้งด้านความรักชาติ ด้านประหยัดและอดออม ด้านการมีระเบียบวินัย ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านการพึ่งตนเอง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองในปริมาณต่ำ

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า การเลียนแบบนั้นเริ่มต้นได้ตั้งแต่เมื่อคนเราสามารถมองเห็น รับรู้ สัมผัส จากสื่อต่าง ๆ เด็กจะค่อย ๆ เลียนแบบจากพ่อแม่ ผู้ปกครองคนที่อยู่ใกล้ชิด ต่อมาเมื่อเริ่มโตขึ้นเข้าสู่วัยรุ่นเด็กก็จะเริ่มเลียนแบบจากบุคคลอื่น อาจได้จากสื่อ โทรทัศน์ จากเพื่อน ซึ่งทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่คล้ายหรือเหมือนกับตัวแบบที่เด็กได้เลียนแบบ ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่า การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

2.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบครูในการประหยัด

ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงบทบาทครูที่ส่งผลต่อการเลียนแบบของนักเรียนไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ฟรานเซส และ หลุยส์ (Frances ;& Louise. 1955 : 249 - 251) กล่าวว่า ครูและโรงเรียนส่งผลต่อประสบการณ์ของเด็ก โดยทำให้เด็กถึงพฤติกรรมที่ถูกต้อง

แฟรงเคิล (Fraenkel. 1977 : 1 – 2) กล่าวว่า ครูและระบบโรงเรียนมีอิทธิพลต่อเด็ก เพราะเด็กสามารถเรียนรู้ได้จากการเรียน และการสอน

นอกจากนักวิชาการต่างประเทศได้กล่าวถึงความหมายของบทบาทครูที่ส่งผลต่อการเลียนแบบของนักเรียนแล้ว นักวิชาการไทยยังได้ให้ความหมาย ดังนี้

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 142) กล่าวว่า ครูและโรงเรียน มีบทบาทต่อความรู้ วัฒนธรรม และพฤติกรรมของเด็ก โดยโรงเรียนทำหน้าที่ในการขัดเกลาเด็กให้มีคุณภาพ

สุพัตรา สุภาพ (2534 : 60) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เด็กได้รับการอบรมจากครู ได้คบหาอยู่กับเพื่อน ซึ่งทำให้นักเรียนได้รับการขัดเกลาทางสังคม และบุคลิกภาพของเด็ก ดังนั้นครูจึงมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมาก

อัจฉรา สุขารมณ์ (2541 : 45) กล่าวว่า ครูจะทำหน้าที่อบรมเด็กให้ได้ผลดีควรเป็นครูที่รักและหวังดีต่อเด็ก และเด็กต้องมีความรักใคร่และศรัทธาในตัวครูด้วย ครูจึงจะสามารถปลูกฝังและส่งเสริมสิ่งที่ดี ๆ ให้แก่เด็ก และเป็นการป้องกันปัญหาทางจิตใจที่อาจจะเกิดกับเด็กด้วย

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543 : 129) กล่าวว่า ครูเป็นผู้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียน ถ้าครูสอนให้นักเรียนรู้และกระทำแต่สิ่งดี ๆ นักเรียนก็จะเป็นคนดี

2.7.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเลียนแบบครู

นักวิชาการได้มีแนวคิดเกี่ยวกับการเลียนแบบครูในด้านหน้าที่ของครู ด้านอิทธิพลที่ครูมีต่อนักเรียน ดังนี้

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2528 : 79) กล่าวว่า สถาบันการศึกษา และครูมีหน้าที่ในการอบรมสมาชิกในสังคม ให้รู้จักระเบียบแบบแผนของสังคม ด้านการพัฒนาคุณภาพของสมาชิกในสังคม และด้านทำหน้าที่ถ่ายทอด สะสม พัฒนา และเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของสังคม เพื่อดำรงไว้ซึ่งการจัดระเบียบสังคม

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2533 : 299 – 242) กล่าวว่า ครูควรเป็นคนที่มีความตั้งใจ มั่นคง มีความจริงใจ และที่สำคัญครูต้องมีความยุติธรรม มีความพยายามช่วยให้นักเรียนทุกคนได้มี

โอกาสประสบความสำเร็จ ให้ความสำคัญและให้ความสนใจกับนักเรียนอย่างเหมาะสม มีความตระหนักในการที่จะสร้างเด็กให้มีความรักต่อตนเองในทางบวก เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก และจะได้ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดีและถูกต้องในอนาคต

จรรยา สุวรรณทัต (2535 : 173 -174) กล่าวถึง การพัฒนาค่านิยมของเด็ก โดยครู ดังนี้

1. สอดแทรกการอบรมปลูกฝังจิตลักษณะในทุกวิชาที่ครูสอน
2. ครูเป็นตัวอย่าง หรือตัวแบบที่ดีของเด็ก
3. ครูควรเสริมแรงเมื่อเด็กกระทำความดี หรือมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม
4. ครูต้องแก้ไขค่านิยมของเด็กโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. ครูทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างครอบครัว และโรงเรียนโดยทำการพัฒนาค่านิยมของเด็กร่วมกับครอบครัว
6. ครูทำการพัฒนาค่านิยมของตนให้ดีขึ้นเพื่อยกระดับค่านิยมของสังคม

วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ (2536 : 207-211) กล่าวถึง หน้าที่ครู และโรงเรียนไว้ในด้านรักษา และถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม ด้านส่งเสริมการเรียนรู้ในการเข้าสังคม ด้านผสมผสานความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม ด้านส่งเสริมการพัฒนาของปัจเจกชน ด้านกำหนดความสามารถเฉพาะทาง และด้านบทบาทในการนำการเปลี่ยนแปลง

อัจฉรา สุขารมณ์ (2541 : 46-54) ได้มีแนวคิดถึงสิ่งที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อจิตใจของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการให้รางวัล
2. ด้านการลงโทษ
3. ด้านการเป็นตัวแบบของครู
4. ด้านการควบคุมเด็กให้มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา
5. ด้านการตามใจเด็ก

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การเลียนแบบครูในการประหยัด หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามอย่างครูในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว

ได้แก่ ครูชื่อของที่มีประโยชน์ ไม่ชื่อของตามผู้อื่น หรือตามอย่างในสื่อโฆษณา และรู้จักจัดสรรเงินส่วนหนึ่งในการอดออม

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบครูในการประหยัด

2.7.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

รอตแมน (Rothman. 1968 : 34 – 36) ได้ทำการศึกษา วิธีการจัดระบบการเรียนการสอนที่ดี พบว่า สิ่งควรคำนึงถึงให้มากที่สุดในระบบการเรียนการสอนนั้นคือ สัมพันธภาพที่ดีของครูกับนักเรียน ครูต้องยอมรับ เข้าใจ เป็นกันเอง ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักพัฒนาตนเอง และครูจะต้องแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนอีกด้วย

คลาส (Klass. 1984 : 405-A) ได้ทำการศึกษา คำนิยม ผลกระทบจากห้องเรียน และสังคมวัฒนธรรม ด้วยการศึกษาแบบตลอดเวลา คลาสได้สังเกตเด็กในกลุ่มทุกวัน โดยการมองถึงผลทางด้านสังคมวัฒนธรรม และผลกระทบจากสังคมในห้องเรียน พบว่า นักเรียนจะได้รับการถ่ายทอดมาจากการปฏิบัติของครู

ฟอร์ติน (Fortin. Online. 1991) ได้ทำการศึกษา เรื่องครูกับการทำงาน ร่วมกับการสอน พบว่า นอกจากการสอนแล้ว ครูยังมีอิทธิพลต่อนักเรียนทางด้านความเชื่อ และ คำนิยม

2.7.2.2 งานวิจัยในประเทศ

คมคาย ชินดม (2534 : 59 – 60) ได้ทำการศึกษา ผลการใช้แม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 คน สุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 24 คน กลุ่มทดลองใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ หลังการทดลอง พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการประหยัดสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการใช้เทคนิคแม่แบบทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการประหยัดสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กมลวัฒน์ วันวิชัย (2545 : 43) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร พบว่า บรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ครูมีวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียน ตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน มีความกระตือรือร้น และมีความรับผิดชอบด้านการเรียน

กึ่งกาญจน์ ปานทอง (2545 : 85) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ คณะวิทยาการ จัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร พบว่า นักศึกษาที่มีสัมพันธภาพกับอาจารย์ ที่ดีจะส่งผลให้พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศักดิ์สิทธิ์ บุญรังศรี (2546 : 102) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมี วินัยในตนเองของนักศึกษาสาขาวิชาก่อสร้าง วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม พบว่า ปัจจัยด้าน ครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับการมีวินัยในตนเองของนักศึกษาวิชาก่อสร้าง วิทยาลัยเทคนิค สมุทรสงคราม อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาใช้เวลาในการเรียนอยู่กับครูผู้สอนค่อนข้างมาก จึงมีความสนิทสนมใกล้ชิดกัน มีเวลาดูแล นักศึกษาอย่างใกล้ชิดในการอบรมสั่งสอนให้นักศึกษาอยู่ในกฎระเบียบของทางวิทยาลัยและส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ครูเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญในการทำให้นักเรียนเกิดการยอมรับ มีเจตคติที่ดีทั้งในด้านการเรียน การปฏิบัติตน ซึ่งทำ ให้เด็กมีพฤติกรรมที่คล้ายหรือเหมือนกับตัวแบบที่เด็กได้เลียนแบบ ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่า การเลียนแบบ ครูในการประหยัด น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด

2.8.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด

2.8.1.1 ความหมายของการเลียนแบบเพื่อน

นักวิชาการได้อธิบายถึงความหมายของการเลียนแบบเพื่อน และอิทธิพลของ เพื่อนวัยรุ่น ดังนี้

ฟรานเชส และ หลุยส์ (Frances ;& Louise. 1955 : 249) กล่าวว่า เพื่อนที่ แวดล้อมเด็กจะส่งผลต่อเด็กในด้านพฤติกรรม ค่านิยม และด้านเจตคติของเด็ก

ฮอฟแมน (Hoffman. 1966 : 225 – 226) กล่าวว่า โครงสร้างสังคมภายใน ห้องเรียนทำให้เด็กเรียนรู้ถึงค่านิยมของสังคม เจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ และเลียนแบบบุคลิกภาพของเพื่อน ซึ่งจะได้รับเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพกับเพื่อน

เฮิร์ลล็อก (Hurlock. 1978 : 441) กล่าวว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อเด็ก โดยเด็กจะ ยอมรับเอาค่านิยม และความสนใจของกลุ่มเพื่อนมาเป็นของตนเอง

ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม (2527 : 112 – 113) กล่าวถึง ประโยชน์ของเพื่อนวัยรุ่นว่า

1. ช่วยให้วัยรุ่นมีสิ่งยึดเหนี่ยว ไม่เกิดความรู้สึกถูกทอดทิ้งให้เหงาเหว่เกินไป

2. ช่วยให้วัยรุ่นมีประสบการณ์ในการอยู่ร่วมกันในสังคม เพื่อเป็นบทเรียนในวัยผู้ใหญ่

3. ช่วยให้วัยรุ่นลดความเพ้อฝัน การปรับตัวเพื่อให้พ้นจากความกังวลในปัญหาต่าง ๆ ทำให้วัยรุ่นหาทางออกด้วยการสร้างความฝันต่าง ๆ ที่ตนเห็นว่าตนต้องการจะได้รับความสุข ความสำเร็จ ซึ่งเป็นการวาดภาพของตนเองในอุดมคติ การปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ มีเพื่อนคุย ไม่มีเวลาว่างที่จะเพ้อฝัน

4. ช่วยให้วัยรุ่นลดความเครียดหรือความกดดันได้ ความกังวลที่อัดอั้นของวัยรุ่นมีมาก ปัญหาบางปัญหาสามารถที่จะบอกเล่าให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองทราบได้ บางปัญหาไม่สามารถที่จะบอกเล่าให้ทราบได้ การคบเพื่อนจะช่วยให้อารมณ์วัยรุ่นได้ปรับทุกข์กับผู้ที่มิมีปัญหาเช่นเดียวกัน ช่วยทำให้เกิดความสบายใจได้

5. ช่วยให้วัยรุ่นเกิดความคิดในเรื่องการเสียสละ การเห็นแก่ส่วนรวม การร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ช่วยให้วัยรุ่นได้เรียนรู้ในเรื่องการอยู่ร่วมกัน รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความอดทน อดกลั้น มีหลักเกณฑ์ในการทำงานที่เป็นแบบแผน และช่วยให้วัยรุ่นวางตัวได้อย่างเหมาะสมในสังคม

กัญญา สุวรรณแสง (2533 : 61 – 65) และปรางณี พรหมวิเชียร (2534 : 76 – 78) กล่าวถึง แนวทางในการปฏิบัติตนกับเพื่อน ดังนี้

1. แสดงกิริยายิ้มแย้มแจ่มใส เพราะรอยยิ้มเป็นการแสดงออกซึ่งความรัก ที่มี ความหมายมากที่สุด แต่ลงทุนน้อยที่สุด

2. แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น เช่น การทักทาย การไต่ถามทุกข์สุข

3. ตั้งใจฟังบุคคลอื่นพูด หากท่านกำลังทำงาน เมื่อมีบุคคลอื่นมาสนทนาด้วย ก็ควรจะเก็บงานที่ทำเอาไว้ชั่วคราวก่อน อย่าทำงานไปด้วยสนทนาไปด้วย เพราะเป็นกิริยาที่ไม่เหมาะสม อันแสดงถึงการไม่ให้ความสนใจบุคคลนั้น

4. แสดงกิริยารับฟังข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น

5. ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจ้องจับผิดบุคคลอื่น จะทำให้เกิดความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน หากบุคคลอื่นทำอะไรก็ให้มองโลกในแง่ดีไว้ก่อน อย่าคอยจ้องแต่ว่าจะนินทา

6. แสดงความเกรงใจต่อบุคคลอื่น เนื่องจากความสนิทสนมเกินไป อาจทำให้ไม่เกิดความเกรงใจกัน

7. รู้จักระงับอารมณ์ ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น ๆ นั้นอาจมีสิ่งที่ทำให้เกิดไม่พอใจขึ้นได้ ดังนั้น หากเราเกิดอารมณ์ก็ควรระงับอารมณ์เอาไว้บ้าง เพราะการเป็นคนเจ้าอารมณ์ไม่ได้ก่อให้เกิดอะไรดีขึ้นมาเลย นอกจากจะทำลายความสัมพันธ์ที่เคยมีมาก่อน

8. วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสม ไม่แสดงกิริยาอาการโอ้อวด ยกตนข่มท่าน ไม่ว่าบุคคลใดก็ตาม ไม่มีใครชื่นชมคนที่ข่มให้เขาต่ำลง

9. รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลของผู้อื่น ด้วยการแสดงใบหน้าปกติ น้ำเสียงเรียบดังชัดเจน มองสบสายตากับเพื่อน เพื่อแสดงให้เห็นความจริงใจที่ต้องการให้ทราบความรู้สึกที่แท้จริง

10. จดจำข้อมูลเล็ก ๆ น้อย ๆ ของเพื่อนไว้ แสดงความเอาใจใส่ ความสนใจเพื่อน แสดงความยินดีในวาระสำคัญ แสดงความห่วงใยเมื่อเพื่อนมีความทุกข์

วิจิตร อวระกุล (2537 : 65 – 69) กล่าวว่า วิธีปฏิบัติให้เพื่อนรักใคร่เห็นอกเห็นใจควรปฏิบัติดังนี้

1. เปิดฉากทักทายติดต่อกัน
2. มีความจริงใจต่อเพื่อน
3. หลีกเลี่ยงการนินทาเพื่อน
4. อย่าขัดทอดความผิดให้เพื่อน
5. ยกย่องชมเชยเพื่อนในสิ่งที่สมควร
6. ให้ความร่วมมือในกิจการของเพื่อนด้วยความเต็มใจเสมอ
7. ให้เพื่อนได้ทราบในเรื่องที่เขารับผิดชอบ หรือเกี่ยวข้อง
8. ฟังความเห็นของเพื่อน ๆ บ้าง
9. หลีกเลี่ยงการทำตัวเหนือเพื่อน
10. ทำตนให้เสมอต้นเสมอปลาย
11. ให้ความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเพื่อนในยามทุกขร้อน

2.8.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเลียนแบบเพื่อน

ณรงค์ เสงี่ยมประชา (2538 : 166) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัว หรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน เด็กจะเป็นตัวของตนเองมากขึ้น เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกต้อง และอาจนำพฤติกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตน

สุชา จันทน์เอม (2542 : 153 – 154) กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนไว้ว่า วัยรุ่นพยายามที่จะหาเพื่อนที่อยู่ในรุ่นราวคราวเดียวกัน มีรสนิยมเหมือนกัน เพื่อจะได้เอาไว้อวดหาสมาคม พูดคุยสังสรรค์กัน กลุ่มของเด็กวัยรุ่นมีอิทธิพลอย่างมากต่อความประพฤติ การแต่งกาย กิริยาท่าทาง มีการพยายามเลียนแบบกัน เพื่อให้เกิดสัญลักษณ์กลุ่มขึ้น แม้ว่าการกระทำบางอย่างนั้น จะทำไปเพื่อความโก้และเพื่อให้เกิดเป็นจุดสนใจขึ้น แม้จะขัดต่อสายตาของผู้ใหญ่ก็ตาม

จากเอกสารดังกล่าวแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า การเลียนแบบเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามอย่างเพื่อน เพื่อให้เกิดการยอมรับนับถือจากเพื่อน เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สามารถที่จะเรียนรู้บทบาทของตนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน ทั้งในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว ได้แก่ เพื่อนซี้ของที่มีประโยชน์ ไม่ซี้ของตามผู้อื่น หรือตามอย่างในสื่อโฆษณา รู้จักจัดสรรเงินส่วนหนึ่งในการอดออม และใช้ชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด

2.8.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ไฮแมน (วันชาติ ศิลาโนย. 2528 : 13 ; อ้างอิงจาก Hyman. 1974 : 68 – 70) ได้ทำการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนมีส่วนในการส่งผลกระทบทำให้เกิดความแตกต่างในการเลือกรับสื่อชนิดต่าง ๆ

เด เฟลอร์ (วันชาติ ศิลาโนย. 2528 : 13 ; อ้างอิงจาก De Fleur. 1975 : 208 – 212) ได้ทำการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างในการรับสื่อ และความสัมพันธ์ภายในสังคม เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มเด็กจะเรียนรู้ข่าวและความรู้ส่วนใหญ่หรือทั้งหมดจากสื่อที่กลุ่มรับมา

คัมมิงส์ (Cummings. 1988 : 176) ได้ทำการศึกษา สาเหตุของการเกิดค่านิยม ผลการศึกษาพบว่า เพื่อนและสังคมของวัยรุ่นเป็นสาเหตุของการเกิดค่านิยมทั้งส่วนตัววัยรุ่นและค่านิยมของสังคม

แอสติน (อัญฐพร หิรัญพุกษ์. 2539 : 39 – 40 ; อ้างอิงจาก Astin. 1993) ได้ทำการศึกษา ผลกระทบของสภาพแวดล้อมต่อการพัฒนานักศึกษา โดยศึกษาเป็นเวลา 30 ปี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลโดยตรงต่อนักศึกษาโดยจะทำให้มีค่านิยม พฤติกรรมและแผนการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป และพบว่าค่านิยม ทศนคติ ความเข้าใจตนเอง และฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของนักศึกษามากกว่า ความสามารถ ศาสนา และเชื้อชาติ

2.8.2.2 งานวิจัยในประเทศ

เรณูรัชต์ ประสิทธิเกตุ (2542 : 50) ได้ทำการศึกษา ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร หลังจากการทดลองพบว่า นักเรียนมีการประหยัดมากขึ้น หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พฤติพล นิมพรวัว (2547 : 61) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสตรีวิทยาพุทธมณฑล หลังจากการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เป็นอันดับที่สอง นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ดีทำให้มีการประหยัดมาก

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า เพื่อนเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญทำให้นักเรียนได้มีการพัฒนานุคลิกภาพในหลายด้าน ได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ การเลียนแบบประพฤติปฏิบัติในเรื่องของการใช้เงิน การประหยัด ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่า การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม

2.9.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบสื่อ

2.9.1.1 ความหมายของสื่อและบทบาทหน้าที่

อรุณีประภา หอมเศรษฐี (2528 : 79) ได้ให้ความหมายของสื่อว่า กระบวนการสื่อสารมวลชนคือ การส่งสารไปยังคนจำนวนมากโดยผ่านทางสื่อมวลชน เนื่องจากความหลากหลายของผู้รับสาร และยังไม่สามารถกำหนดจำนวนผู้รับสารได้ บางครั้งการส่งสารก็อาจเกิดการผิดพลาดขึ้นได้ นอกจากนั้นการสื่อสารมวลชนยังมีลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งคือ ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่มีโอกาสได้เผชิญหน้ากัน การสื่อสารจะกระทำโดยผ่านอุปกรณ์ทางด้านสื่อสารอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ เมื่อเป็นเช่นนั้น โอกาสที่ผู้ส่งสารจะได้รับปฏิกิริยาโต้ตอบกลับมาในทันทีทันใดจึงไม่อาจเกิดขึ้นได้ ปฏิกิริยาโต้ตอบที่เกิดขึ้นในการสื่อสารมวลชนอาจจะไม่กลับมาเลย หรืออาจจะเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบล่าช้าขึ้นมาแทน

วัฒนา พุทธางกูรานนท์ (2531 : 1) ได้ให้ความหมายของสื่อว่า การสื่อสารมวลชนเป็นการติดต่อสื่อสารหรือ การเผยแพร่ข่าวสารความคิดเห็น ประสพการณ์ และทำที่ซึ่งกันและกันของประชาชนทั่วไป

อนันต์ธนา อังกนันท์ (2532 : 82 - 84) กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของ สื่อมวลชน สรุปได้ว่า คือการเสนอข่าวสารให้แก่ประชาชนทั่วไป โดยเริ่มตั้งแต่การหาข่าว และจัดส่งข่าวไปให้ประชาชน การเสนอข่าวจะต้องเสนอตามข้อเท็จจริง โดยไม่ต้องสอดแทรกความคิดเห็นลงไป เป็นตัวแทนของประชาชนในการเสนอความคิดเห็นสู่ผู้บริหารประเทศ โดยสื่อมวลชนจะต้องทำการตรวจสอบการลงประชามติของประชาชนอยู่เสมอ การให้ความบันเทิงเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญของสื่อมวลชน เพราะผู้รับข่าวสารจะมีความต้องการในส่วนนี้มาก โดยเฉพาะเวลาว่างและเวลาต้องการพักผ่อน การให้ความรู้ สื่อมวลชนมีหน้าที่ให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป ซึ่งอาจเป็นความรู้โดยตรง หรือสอดแทรกในรายการทั่วไป หน้าที่โฆษณาและประชาสัมพันธ์ คือการโฆษณาสินค้าและการบริการต่าง ๆ ตลอดจนประชาสัมพันธ์กิจการต่าง ๆ

2.9.1.2 อิทธิพลที่ทำให้เด็กวัยรุ่นเกิดการเลียนแบบ

1.ความเลื่อมใสศรัทธาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น เด็กไปเห็นสิ่งที่ตนนิยมชมชอบก็ จะทำให้เกิดความต้องการอยากได้สิ่งของนั้นมาเป็นของตน เมื่อไม่ได้สิ่งที่ตนต้องการ เขาก็จะใช้ความ ผันว่าได้สิ่งนั้นมาแล้ว เขาทำอย่างไรต่อสิ่งนั้นบ้าง เป็นต้น

2.เกิดจากบุคคลที่ตนเองนิยมชมชอบ เช่น ความนิยมของวัยรุ่นต่อดารานักร้อง ดาราภาพยนตร์ นักกีฬา เด็กวัยรุ่นจะมีบุคคลในการนิยมของตนเอง ความนิยมต่อบุคคลนั้นจะเป็นแนวทางให้เด็กเกิดความเพ้อฝันทะเยอทะยาน ที่จะมีชีวิตหรืออาชีพเหมือนบุคคลที่เขาได้ให้ความนิยม และจะเป็นแนวทางในการเลือกอาชีพของเด็กต่อไป

3.อิทธิพลจากภาพยนตร์ ภาพยนตร์เป็นสิ่งที่มียุทธิพลมากในปัจจุบันที่จะชักนำจิตใจเด็กให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาต่อสถานที่ บุคคล อาชีพ ฯลฯ ทำให้เด็กมีความคิดเพ้อฝันทะเยอทะยาน

4.เสียงดนตรี วัยรุ่นถึงแม้จะมีอารมณ์ทะลุุดัน แต่ก็เป็นผู้ที่มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย มักจะคล้อยตามการชักชวน เสียงดนตรีจะทำให้วัยรุ่นตกอยู่ในห้องแห่งความฝัน และเป็นความฝันที่มองเห็นแต่ความสำเร็จ

เซอร์แรม (วันดี ทองงอก. 2543 : 7; อ้างอิงจาก Wilbur Schramm. 1964 : unpagged) กล่าวว่า สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นเครื่องมือในการให้บริการเพื่อพัฒนาประเทศ โดยการเปลี่ยนแปลงที่สื่อมวลชนทำคือ การกระตุ้นให้ประชาชนเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมไปสู่วิธีปฏิบัติใหม่ เพราะสื่อมวลชนมีอิทธิพลโดยตรงต่อทัศนคติ และทักษะของผู้รับ

ฟรานเชส และหลุยส์ (Frances ;& Louise. 1955 : 246 - 248) กล่าวว่า การ์ตูน ทีวี และภาพยนตร์ ส่งผลต่อการเรียนรู้ ประสบการณ์ และการเรียนรู้ทางสังคม

ยูวดี เทียรประสิทธิ์ (2536 : 123) อธิบายอิทธิพลของสื่อมวลชนว่า วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ มีความพร้อมที่จะรับข่าวสารต่าง ๆ ทุกรูปแบบ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในสภาพสังคมปัจจุบัน และอิทธิพลของสื่อมวลชนจะครอบคลุมและเปลี่ยนแปลงเจตคติ ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตวัยรุ่น

กอบกุล ถาวรานนท์ (2543 : 43 – 46) อิทธิพลของสื่อมวลชน หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้น หรือสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปอันเนื่องจากการรับสารจากสื่อมวลชน โดยการดู การฟัง และการอ่าน

กฤติกา ลีลาเพตะ (2544 : 43) กล่าวว่า อิทธิพลของสื่อมวลชนมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ความคิดเห็น ค่านิยม เจตคติ ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็ก และนับวันสื่อมวลชนก็ยิ่งทวีความสำคัญในการเป็นสถาบันสังคมที่มีบทบาทถ่ายทอดค่านิยม เจตคติต่าง ๆ ให้แก่เด็กและคนในสังคมมากขึ้น เพราะวิถีชีวิตของคนยุคใหม่ต้องการความรวดเร็วในการข้อมูลข่าวสาร เพื่อเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจในการกระทำต่าง ๆ

2.9.1.3 ผลกระทบของสื่อมวลชน

เมอร์ฟี (Murphy. 1977 : 95) ได้รวบรวมแนวความคิดเรื่องผลกระทบของสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1.Social Regulation สื่อมวลชนได้ช่วยสังคมแสดงออกซึ่งระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมต้องการให้ผู้คนได้มองเห็นและยอมรับอย่างเต็มที่ เช่น บรรดาละคร หรือภาพยนตร์เมื่อมีผู้ทำผิดกฎหมายก็จะมีตำรวจจับกุมผู้กระทำผิดไปขึ้นศาล

2.Status Conferral เป็นหน้าที่ศักยภาพของสื่อในการให้การรับรองบุคคลและสถาบันว่ามีคุณสมบัติที่ดี หรือเป็นตัวแทนความคิดเห็น หรือเป็นตัวแทนของสถานี่ต่าง ๆ เช่น เมื่อเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ โทรทัศน์ก็จะเลือกนักวิชาการหรือบุคคลที่ได้รับการยอมรับมาเป็นผู้แสดงทัศนะ

3.Agenda Setting เป็นบทบาทของสื่อมวลชนในการจัดข่าวสารที่เกิดขึ้นอย่างมากมายเอาไว้ให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อพร้อมรับการนำเสนอ นั้น สื่อมวลชนจัดวางและเรียงลำดับความสำคัญเพื่อประชาชนจะได้พูดถึง อภิปราย ถกเถียง และให้ความสนใจต่อประเด็นที่สื่อเลือกนำมาเสนอ และประชาชนยังเรียนรู้กฎกติกาต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปของสื่อ เช่น อะไรที่พูดถึงมากแสดงว่าสำคัญ อะไรที่พาดหัวใหญ่ที่สุดแปลว่าสำคัญที่สุด

4.Nacrotisation หมายถึง อิทธิพลทางอารมณ์ของสื่อมวลชนที่เข้าครอบงำชีวิตประจำวันของคน ทำให้คนใช้สื่ออย่างมาก ใช้อย่างเป็นประจำสม่ำเสมอราวกับยาเสพติด เช่น ดูโทรทัศน์ เล่นอินเทอร์เน็ต เล่นเกมกด โดยไม่สนใจพูดคุยกับผู้คน ไม่สนใจกิจกรรมนอกบ้าน ไม่ไปหาเพื่อนฝูง

5.Surveillance เป็นบทบาทของสื่อมวลชนที่คอยดูแลความเป็นไปต่าง ๆ ในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นไปของสื่อในทางร้าย หรือความผิดปกติ เช่น ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ การฆาตกรรม ประเภท “ตามล่าหาความจริง” “เจาะข่าวคดีดัง”

6.Two – steps Flow of information เป็นอิทธิพลของสื่อมวลชนที่ยังเจาะไม่ถึงตัวเป้าหมายโดยตรง เพราะต้องเผชิญหน้าด่านของมวลชน หรือเกราะเครือข่ายทางสังคม หรืออิทธิพลของสื่อจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสื่อมวลชนในการประมือกับแหล่งข่าวสารอื่น ๆ ที่สื่อมวลชนมีไว้ใกล้ชิดตัว

7.Media Dependency เป็นอิทธิพลที่เกิดจากโครงสร้างอีกแบบหนึ่ง อันจะทำให้บุคคลจำเป็นต้องพึ่งพาสื่อมวลชนมากขึ้นแตกต่างกันออกไป

8.Spiral Of Silence เป็นอิทธิพลของสื่อที่คล้ายกับ Agenda – Setting แต่ในขณะที่ Agenda – Setting เป็นอิทธิพลต่อปัจเจกบุคคล Spiral of Silence เป็นอิทธิพลที่กำหนดวาระให้แกระดับสังคม

2.9.1.4 การเลียนแบบผ่านสื่อมวลชน

วิธีการเรียนรู้ของคนเรานั้น อาจเกิดจากการเรียนรู้โดยตรงด้วยตนเอง และการเรียนรู้โดยการสังเกตผู้อื่น ในชีวิตจริงของมนุษย์ สัดส่วนการเรียนรู้โดยตรงจากตัวเองนั้นมีอยู่ไม่มากนัก เราไม่จำเป็นต้องยื่นมือเข้าไปจับไฟด้วยตัวเองแล้วจึงจะรู้สึกร้อน เราไม่จำเป็นต้องโดดลงจากตึกสูงเพื่อจะเรียนรู้ว่าขาหักเป็นอย่างไร ในส่วนใหญ่แล้ว การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากการสังเกต สิ่งแวดล้อมรอบตัว และสื่อมวลชนก็เป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการให้แบบอย่างการเรียนรู้ที่นับไม่ถ้วน

แบนดูรา (Bandura) ได้รวบรวมวิธีการเรียนรู้ทางสังคมจะเกิดขึ้นได้โดยผ่านตัวแบบจากสื่อมวลชนเอาไว้ 3 แบบ (กาญจนา แก้วเทพ. 2543 : 188 -189) ดังนี้

1.Observation Learning ที่เปิดรับสื่อทุกชนิดย่อมรู้จักแบบแผนใหม่ ๆ ของการแสดงพฤติกรรมอยู่ตลอดเวลา จากการนำเสนอของสื่อ เรารู้จักการยิงปืนต้องทำอะไร ทั้งที่ชีวิตจริงเราอาจไม่เคยเห็น หรือจับปืนเลยก็ได้ เรารู้จักกระทั่งว่าถ้าจี้ตัวประกันบนเครื่องบินจะต้องทำอย่างไร

2.Inhibitory Effects การที่ได้เห็นตัวต้นแบบถูกลงโทษ เนื่องจากการกระทำบางอย่าง จะช่วยลดแรงจูงใจของผู้เลียนแบบที่จะกระทำตามให้น้อยลง เนื่องจากผู้เรียนจะรู้สึกคล้ายกับว่าตัวเองถูกลงโทษเช่นกัน มีผลการวิจัยเชิงทดลองแสดงให้เห็นว่า เมื่อคุณเห็นที่มีการลงโทษโดยการให้ความรุนแรงกับพฤติกรรมที่ขอบสอรู้สอเห็น หรือพฤติกรรมต่อต้านทั้งหลาย ผู้ชมจะแสดง

พฤติกรรมดังกล่าวในชีวิตจริงน้อยลง ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากบรรดาหนังต่าง ๆ ทั้งหลายที่ต้องลงโทษตัวร้ายในตอนจบ หรือละครโทรทัศน์ต้องมีแกนเรื่องแบบ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

3. Disinhibitory Effects การที่สื่อมวลชนให้แบบอย่างของตัวต้นแบบที่ได้รับรางวัล เนื่องจากกล้าแสดงออกในพฤติกรรมที่สังคมห้ามปราม มิให้ฝ่าฝืน ก็สามารถทำให้ผู้ชมเลียนแบบพฤติกรรมจนกระทั่งสังคมให้มากขึ้นได้ ตัวอย่าง พระเอกที่ใช้ความรุนแรงแบบชาตินิยมสามารถทำให้ตัวละครหญิงมารุมรัก มีการวิจัยเชิงทดลองพบว่า เมื่อนำเอาภาพยนตร์ที่มีเรื่องเกี่ยวกับความกล้าบ้าบิ่น ที่ทำพฤติกรรมที่สังคมห้ามปรามมาให้กลุ่มตัวอย่างชมแล้ว มีผลทำให้ผู้ชมลดความกลัวหมีฟัน ลดความกลัวสัตว์เลื้อยคลาน และเพิ่มความก้าวร้าวมากขึ้น

2.9.1.5 ความรับผิดชอบที่พึงกระทำของสื่อมวลชน

อลองกรณ ปริวุฒิพงศ์ (2543 : 61 – 62) ได้ระบุบทบาทในกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ดังนี้

1. สื่อมวลชนสอนบทบาท ให้รู้ว่าควรประพฤติปฏิบัติตนอย่างไรในสังคม การเรียนรู้จากสื่อมวลชนเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ ไม่ต้องตั้งใจ ทำให้เกิดซึมซับได้ง่าย

2. สื่อมวลชนสร้างค่านิยม ในขณะที่ทุกคนกำลังเรียนรู้บทบาทของการเป็นสมาชิกของสังคมต่าง ๆ จากสื่อมวลชนนั้น ก็จะเรียนรู้ค่านิยมไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นค่านิยมเรื่องการสะสมทรัพย์สิน วิธีการดำเนินชีวิต ความทะเยอทะยาน จุดหมายปลายทางของชีวิต และค่านิยมทางเพศ

3. สื่อมวลชนสร้างทัศนคติ สื่อมวลชนจะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้แก่สมาชิกในสังคม และจะสอนวิธีการประเมินสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ตลอดจนชี้แนวทางที่จะเอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติ ซึ่งทำให้ทัศนคติของคนเราเปลี่ยนแปลงไป

4. สื่อมวลชนสอนวิธีการใช้เวลา คนในสังคมอาจได้แนวทางการใช้เวลาว่างของตน คนในภาพยนตร์ นวนิยาย และจากข่าวคนดังในสังคม คนที่เป็นเพื่อนสนิทกันไม่จำเป็นต้องมีการใช้เวลาว่างตรงกัน เพราะต่างคนต่างก็มีหนังสือ มีภาพยนตร์เป็นตัวชี้แนวทางของการใช้เวลา

5. สื่อมวลชนสอนวิธีการใช้เงิน ในปัจจุบันนี้วัยรุ่นจะใช้เงินไปกับการสั่งอาหารราคาแพง กินพร่ำเพรื่อ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย จนเรียกว่า เป็นยุค “สังคมบริโภคนิยม” ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความทะเยอทะยานเกี่ยวกับการใช้เงิน ที่ได้เรียนรู้จากสื่อมวลชน การแต่งตัวจากหนังสือแฟชั่น การนั่งตามร้านอาหารราคาแพงตามที่โฆษณาเชิญชวนคนยุคใหม่ให้นิยม

6. สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมรสนิยม มาตรฐานของสุนทรีย์ทางด้านศิลปวัฒนธรรมในยุคนี้ลดลงไปมาก คนเป็นนักแสดงได้ง่ายขึ้นตามความถี่ของปรากฏใน

สื่อมวลชน ละคร นวนิยาย ภาพยนตร์ ดนตรีมีทุกประเภทสำหรับคนทุกระดับชั้น จนความปรารถนาที่จะพัฒนารสนิยมให้เหมาะสมกับงานศิลปวัฒนธรรมชั้นสูง กลายเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นอีกต่อไป

7. สื่อมวลชนชี้แนะการตอบโต้ทางอารมณ์ ในการดำเนินชีวิตในสังคม เราต้องเผชิญกับสิ่งเร้าต่าง ๆ มากมาย ทั้งที่เป็นสิ่งของ เหตุการณ์ และตัวบุคคล สื่อมวลชนได้สอนให้เราเรียนรู้การตอบโต้ทางอารมณ์กับสิ่งเหล่านี้

8. สื่อมวลชนกำหนดปทัสสถานของพฤติกรรม สื่อมวลชนได้สร้างกลุ่มอ้างอิงขึ้นมา เช่น การเป็นดารา การเป็นนักกีฬา การเป็นนักวิชาการ การเป็นผู้บริหาร การเป็นนักการเมือง สื่อมวลชนจะชี้ให้เราเห็นว่า เขาเหล่านั้นมีปทัสสถานของพฤติกรรมเป็นอย่างไร กลุ่มเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องเป็นกลุ่มอ้างอิงที่เราใฝ่ฝันทะเยอทะยาน จากการได้เรียนรู้เกี่ยวกับกลุ่มจากสื่อมวลชน แล้วก็นำปทัสสถานของพฤติกรรมของกลุ่มอ้างอิงเหล่านั้นมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้

กาญจนา แก้วเทพ (2543 : 103 ; อ้างอิงจาก Mcquail. 1994) ได้ระบุลักษณะสำคัญของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคม ดังนี้

1. สื่อสารมวลชนต้องมีพันธกิจที่ต้องพึงปฏิบัติต่อสังคม เจ้าของสื่อควรเป็นมหาชน
2. ข่าวสารของสื่อจะต้องเป็นเรื่องจริง ถูกต้อง ยุติธรรม ตรงไปตรงมา และสอดคล้องต้องกัน
3. สื่อจะต้องทำหน้าที่เป็นเวทีแลกเปลี่ยนทัศนะอันหลากหลาย
4. สื่อควรมีเสรีภาพ ภายใต้ความควบคุมตัวเอง
5. สื่อต้องปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณ และมาตรฐานของวิชาชีพ
6. ในบางสถานการณ์สังคมจำเป็นต้องเข้ามาแทรกแซงการทำงานของสื่อเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม

จากเอกสารดังกล่าวแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า การเลียนแบบสื่อ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามอย่างสื่อ มีความชื่นชอบ ต้องการเป็นอย่างตัวแบบในสื่อ การรับเอาความรู้ เจตคติ ค่านิยมมาเป็นของตนเอง นำเอาไปใช้ในการดำเนินชีวิต และพฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามอย่างสื่อในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว จากการอ่านหนังสือ บทความ นิติสาร การรับฟังรายการวิทยุ รับชมรายการโทรทัศน์ และรับชมภาพยนตร์ เกี่ยวกับการใช้เงินอย่างประหยัดในการการซื้อเสื้อผ้า การซื้อโทรศัพท์ และการซื้อของใช้ส่วนตัว

2.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบสื่อในการประหยัด

2.9.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แบนดูรา กรูเซค และเมนโลฟ (Bandura, Grusec ;& Menlove, 1966) ได้ศึกษาผลของขบวนการสร้างสัญลักษณ์ที่มีต่อการเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบที่ให้กับเด็กในระดับอายุ 6 – 8 ปี จำนวน 72 คน ในจำนวนนี้เป็นเด็กชาย 36 คน และเด็กหญิง 36 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างดูตัวแบบจากภาพยนตร์ซึ่งฉายให้เห็นวิธีการเล่นของเล่นต่าง ๆ ของตัวแบบด้วยวิธีการที่แปลกและใหม่กว่าที่เด็ก ๆ เคยเล่นกัน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกจะได้รับคำแนะนำให้เรียกชื่อการกระทำทุกอย่างของตัวแบบ กลุ่มที่สองจะต้องนับตัวเลข 1 , 2, 3, 4, 5 ไปพร้อม ๆ กันในขณะที่ดูตัวแบบนั้น และกลุ่มที่สามให้ดูตัวแบบแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แล้วให้ผู้สังเกตแสดงวิธีการเล่นตามที่ได้ดูมา ผู้ถูกทดลองแต่ละกลุ่มจะได้รับรางวัลเมื่อแสดงได้เหมือนตัวแบบแต่อีกครั้งหนึ่งจะไม่ได้รางวัลเลย ผลการศึกษาพบว่า เด็กกลุ่มแรกที่ฝึกให้เรียกชื่อการกระทำของตัวแบบจะสามารถเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบได้ดีกว่ากลุ่มที่สองที่ต้องนับตัวเลข และกลุ่มที่สามที่ให้ดูแต่ตัวแบบอย่างเดียว ทั้งนี้ผลของสามกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 2.18, p < .025$) สำหรับเด็กชายจะสามารถเลียนแบบได้ดีกว่าเด็กหญิง แต่พบว่าการให้รางวัลและการไม่ให้รางวัลไม่ให้ผลที่แตกต่างกันแต่อย่างใด

ซิมเมอร์แมน และ เบล (Zimmerman and Bell, 1972) ทำการศึกษาค้นคว้าวิธีการสังเกตตัวแบบและแบบแผนในการทำงานของตัวแบบที่มีต่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยทำการศึกษา กับเด็กชายและหญิงจำนวนอย่างละ 42 คน ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นเรียนปีที่ 5 โดยให้กลุ่มตัวอย่างดูตัวแบบซึ่งแสดงวิธีการทำงาน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดถูกแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกได้รับคำแนะนำให้เรียกชื่อวิธีการแสดงการทำงานของตัวแบบ กลุ่มที่สองให้ดูเงียบ ๆ และกลุ่มที่ 3 ให้ดูตัวเลขไปพร้อม ๆ กัน หลังจากดูตัวแบบแล้วให้กลุ่มตัวอย่างทดลองทำทันที ผลปรากฏว่า กลุ่มที่สองซึ่งดูตัวแบบอย่างเงียบ ๆ มีการเลียนแบบได้ดีกว่า อีกสองกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 3.55, p < .01$)

2.9.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สาวิตรี สุตรา (2539 : 66 – 70) ได้ทำการศึกษา การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการออมของชาวชนบทในจังหวัดสุรินทร์ ผลจากการศึกษาพบว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการออม ทักษะเกี่ยวกับการออม และพฤติกรรมการออมของประชาชน

อำนวย แสงรอด (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การเปิดรับข่าวสารการประหยัด ประโยชน์จากข่าวสารกับการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยต่างประเทศในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของ

วัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ผลจากการศึกษาพบว่า การเปิดรับข่าวสารเรื่องการประหยัดจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยต่างประเทศในภาวะวิกฤต เศรษฐกิจของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า สื่อเป็นอีกแขนงหนึ่งที่มีความสำคัญทำให้นักเรียนได้มีการพัฒนาบุคลิกภาพในหลายด้าน ได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ การเลียนแบบ ประพฤติปฏิบัติในเรื่องของการใช้เงิน การประหยัด ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่า การเลียนแบบสื่อในการประหยัด น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

3.1 ประวัติของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ย้อนหลังไปประมาณเกือบ 200 ปี ก่อนนั้นเมื่อแรกสร้างพระบรมมหาราชวัง ในสมัยรัชกาลที่ 1 บริเวณวังข้างด้านใต้หมด เพียงป้อมอนันตคีรีฉนวนมหาชัย กำแพงพระราชวังหักตรงไปทางตะวันตก จนถึงป้อมสัตรีบรรพต ในระหว่าง กำแพงพระบรมมหาราชวังกับวัดพระเชตุพน มีบ้านเสนาบดีและวังเจ้าคั่นอยู่หลายบริเวณ

ครั้นเมื่อถึงรัชกาลที่ 2 จึงมีการขยายเขตพระราชวังออกไป ในพระราชวังด้านใต้ที่มีที่ว่าง โปรดยให้ทำสวนปลูกต้นกุหลาบสำหรับเก็บดอกใช้ในราชการ จึงเกิดมีสวนกุหลาบขึ้นในพระราชวังตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 2 เป็นต้นมาและในสมัยรัชกาลที่ 3 โปรดฯ ให้แบ่งสวนกุหลาบส่วนหนึ่งสร้างคลังศุภรัตน์ ทำเป็นตึกรูปเก๋งจีน แต่พื้นที่นอกจากสร้างคลังศุภรัตน์ยังคงเป็นสวนกุหลาบต่อมาอย่างเดิม

ต่อมาในรัชกาลที่ 4 เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเจริญพระชันษาถึงเวลาจะเสด็จมาประทับอยู่พระราชวังชั้นนอก แต่พระบรมพระชนกนาถมีพระประสงค์ที่จะให้เสด็จประทับอยู่ในที่ใกล้พระองค์ จึงโปรดฯ ให้จัด ตำนักรพระราชทานเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ในสวนกุหลาบ ตรงตึกคลังศุภรัตน์ ซึ่งสร้างไว้ในสมัยรัชกาลที่ 3 และได้เรียกพระตำหนักนี้ว่าพระตำหนักสวนกุหลาบและหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติแล้ว ก็โปรดฯ ให้กรมหลวงอดิศรอุดมเดชเสด็จไปประทับอยู่ที่พระ ตำหนักสวนกุหลาบแทนจนออกจากวังและจากนั้นมาก็ใช้เป็นคลังเก็บของเรื่อยไป

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติแล้ว โปรดฯ ให้เลือกสรรลูกผู้ดีมาฝึกหัดจัดเป็นกรมทหารมหาดเล็กสำหรับรักษาพระองค์ และให้เป็นທີ່ศึกษาหาความรู้ในราชสำนักสำหรับราชการด้วย และพระองค์เองก็ทรงดำรงตำแหน่งผู้บังคับการกรมทหารมหาดเล็ก ครั้นเมื่อกรมทหารมหาดเล็กเจริญขึ้นทรงพระราชดำริว่าเชื้อสายราชสกุลชั้นหม่อมเจ้า

หม่อมราชวงศ์มีอยู่มากแต่มักไม่ได้รับการอบรม บางคนประพฤติดุเปลเป็นนักเลงหัวไม้ เมื่อเกิดถ้อยความก็ขึ้นชื่อว่าเชื้อเจ้านายไปรังแกผู้อื่น จึงโปรดให้หม่อมเจ้า หม่อมราชวงศ์ ซึ่งมีอายุสมควรจะฝึกหัดเข้าเป็นทหารมหาดเล็ก

ต่อมากรมพระยาดำรงราชานุภาพได้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บังคับการกรมทหารมหาดเล็ก ได้ทรงดำริที่จะจัดตั้ง โรงเรียนขึ้นแห่งหนึ่งเพื่อฝึกหัดหม่อมเจ้า และหม่อมราชวงศ์โดยเฉพาะให้เป็นทหารมหาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากฐานะ ทหารมหาดเล็กได้เสื่อมไปไม่เหมือนแต่ก่อน ประกอบกับสมัยนั้น ราชการกระทรวงต่างๆ เปลี่ยนแปลงแบบแผนเป็น อย่างใหม่ เป็นที่นิยมของคนหนุ่มๆ ขึ้นมาก ไม่เหมือนสมัยก่อนซึ่งมีเพียงทหารมหาดเล็กอย่างเดียว ดังนั้นกรมพระยา ดำรงราชานุภาพจึงคิดว่าควร จะจัดตั้งโรงเรียนจะได้มีผู้สมัครเข้ามา มาก กรมพระยาดำรงราชานุภาพจึงนำความเห็น ขึ้นกราบทูล พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้รับความเห็นชอบด้วย พระองค์ดำรัสสั่งให้จัดตั้ง โรงเรียน ตามที่คิดนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรับจะทรงอุดหนุน ครั้นจะเลือกหาที่ตั้ง โรงเรียนในโรงเรียน มหาดเล็กก็ไม่มีที่พอแก่การจัด จึงได้เลือกพระตำหนักสวนกุหลาบซึ่งตอนนั้นใช้ เป็นคลังรุ่งรังรองอยู่ไม่เป็นประโยชน์นักจึงกราบทูลขอที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานพระบรม ราชานุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนขึ้นในที่นั้น อาศัยเหตุนี้จึงได้เรียกชื่อว่า **“โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ”** เมื่อ พ.ศ. 2425 เป็นต้น

โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบได้จัดตั้งการฝึกหัดอย่างทหาร และเรียนแบบสามัญเหมือน โรงเรียนทั่วไปด้วย ต่อมากิจการงานของโรงเรียนเจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ มีหม่อมเจ้า หม่อมราชวงศ์และบุตรหลานของข้าราชการ สมัครเรียนมากขึ้นทุกทีจนเกินจำนวนตำแหน่งนายทหาร มหาดเล็ก ฉะนั้น ณ จุดนี้เอง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ทรงตัดสินพระทัยว่า ถ้าหาก เปลี่ยนให้เป็นโรงเรียนสำหรับข้าราชการทั่วไป จะเป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองยิ่งกว่าเป็นโรงเรียนสำหรับ นายทหารมหาดเล็กกรมเดียว และได้เปลี่ยนฐานะนักเรียนจากทหารมาเป็นนักเรียนพลเรือน นอกจากนั้นพระองค์ก็ได้โปรดฯ ให้สร้างตึกยาวทางพระราชวังด้านใต้ใช้เป็นที่พักเรียนและที่อยู่นักเรียน อีกหลังหนึ่งด้วย การตั้งโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบจึงนับว่าสำเร็จบริบูรณ์เมื่อปีระกา พ.ศ. 2427 นั้นเอง โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบมีนักเรียนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งเมื่อ พ.ศ. 2436จึงขยาย ออกไปตั้งนอกพระบรมมหาราชวังและจากเหตุนี้เองจึงเรียกชื่อเพียง **“โรงเรียนสวนกุหลาบ”** กับได้ แยกเป็น 2 แห่ง คือ

1. โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบฝ่ายไทย

หลังจากออกย้ายจากพระบรมมหาราชวัง โรงเรียนสวนกุหลาบก็ได้ เคลื่อนย้ายไปยังศาลา 4 หลัง ของวัดมหาธาตุด้านทิศเหนือเรียกว่า **“โรงเรียนสวนกุหลาบวัดมหาธาตุ ด้านทิศเหนือ”** เพื่อรอการก่อสร้างโรงเรียนแห่งใหม่ ซึ่งในช่วงนี้มีโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบฝ่าย

ไทยอยู่ 2 ที่ ซึ่งอีกที่หนึ่งอยู่ที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวงในพระบรมมหาราชวัง เรียกว่า “โรงเรียนสวนกุหลาบไทยในโรงเรียนมหาดเล็กหลวง” ซึ่งโรงเรียนนี้คาดว่าเกิดจากการเคลื่อนย้ายไปยังวัดมหาธาตุ นั้นเคลื่อนย้ายไปไม่หมด ต่อมากระทรวงธรรมการได้งบประมาณในการสร้างที่ว่าการกระทรวงใหม่ และกระทรวงต้องการให้โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบเป็นโรงเรียนสำหรับฝึกหัดทดลองวิธีสอนและตำราเรียน จึงยกตึกหลังแรกใน 3 หลัง ให้เป็นโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ เรียกว่า “โรงเรียนสวนกุหลาบวังหน้า” ซึ่งจริงๆ กระทรวงต้องการให้โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายอังกฤษมารวม กันที่นี้ แต่สถานที่คับแคบไป จึงนำมาเฉพาะโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบฝ่ายไทย เพียงฝ่ายเดียว และต่อมาในปี พ.ศ. 2452 กระทรวงธรรมการได้ย้ายสถานที่ใหม่ ดังนั้นโรงเรียนสวนกุหลาบจึงต้องย้ายด้วย ซึ่งได้ย้ายไปอาศัยอยู่ ณ บริเวณศาลาวัดมหาธาตุด้านใต้เป็นการชั่วคราว จนกระทั่งย้ายมาอยู่ที่โรงเรียนเด็กริมคลองมหานาค (“โรงเรียนสวนกุหลาบโรงเรียนเด็กริมคลองมหานาค”) หลังจากโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบฝ่ายไทยได้ย้ายไปตามสถานที่ต่างๆ ถึง 5 แห่ง โรงเรียนสวนกุหลาบก็ได้กลับมารวมอีกครั้งที่ “ตึกแถวหลังยาววัดราชบูรณะ” โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้กำหนดเป็นโรงเรียนชั้นอุดมศึกษาแล้วให้ชื่อว่า “โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย” และการรวมตัวครั้งนี้เป็นการรวม “สวนกุหลาบ” ทั้งหมด ซึ่งรวมทั้งโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบฝ่ายอังกฤษด้วย

2. โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบฝ่ายอังกฤษ

หลังจากโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบฝ่ายไทยย้ายออกจากพระบรมมหาราชวัง ไปแล้วแต่โรงเรียนพระตำหนัก สวนกุหลาบฝ่ายอังกฤษยังคงอยู่ในพระบรมมหาราชวัง โดยย้ายจากที่เดิมมาอยู่ที่ ตึก 2 หลังริมพระที่นั่งสุทธัยสวรรค์ เรียกว่า “โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบริมพระที่นั่งสุทธัยสวรรค์” ต่อมาได้ย้ายไปตั้งอยู่ ณ วังพระองค์เจ้าภาณุมาศ ซึ่งหมายถึง “วังหน้า” เดิมในสมัยรัชกาลที่ 4 เรียกว่า โรงเรียนสวนกุหลาบวังหน้า โดยอาศัยเงินที่เป็นผี พระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นที่สอน หลังจากอาศัยอยู่ที่นั่นช่วงหนึ่ง โรงเรียนของเราก็ได้ย้ายมาตั้งอยู่ที่สตรีสวนสุนันทาลัย (ปากคลองตลาด) เนื่องจากโรงเรียนนี้มีนักเรียนน้อยลงเรื่อยๆ จำต้องปรับปรุง จึงได้มีการพักการเรียนการสอนไว้ก่อน โรงเรียนสวนกุหลาบซึ่งยังไม่มีสถานที่แน่นอน จึงได้ย้ายมาเปิดการสอนเป็นชั่วคราว เรียกว่า โรงเรียนสวนกุหลาบอังกฤษสุนันทาลัย จนกระทั่งสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินี นาถได้มีหนังสือขอพระราชทานที่โรงเรียนสตรีสุนันทาลัยเพื่อปรับปรุงให้เป็น “โรงเรียนราชินี” โรงเรียนสวนกุหลาบอังกฤษสุนันทาลัยจึงได้ย้ายมารวมอยู่กับโรงเรียนเทพศิรินทร์ เพราะว่าโรงเรียนเทพศิรินทร์ได้มีการปรับปรุงซ่อมแซมโรงเรียนครั้งใหญ่ซึ่งใช้งบประมาณในการสร้างโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบแห่งใหม่โดยมีข้อตกลงในการก่อสร้าง “ตึกแมนณมิตร” ซึ่งเป็นตึกเรียนหลังใหม่ และให้ชื่อว่า “โรงเรียนสวนกุหลาบตึกแมนณมิตร” ทั้งนี้โดย

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงให้กรมศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินการทำสัญญา ก่อสร้าง ต่อมาได้มีการเปลี่ยนนามโรงเรียนสวนกุหลาบเป็นโรงเรียนเทพศิรินทร์แทนโดยอ้างถึงคำสั่ง ของปลัดทูลฉลองของกระทรวงธรรมการ แต่ไม่ปรากฏเหตุผลในการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนสวนกุหลาบ จึงย้ายมารวมกับโรงเรียนประถมเทพศิรินทร์เรียกว่า “โรงเรียนสวนกุหลาบอังกฤษเทพศิรินทร์” ต่อมา การเดินทางอันยาวนานของ “สวนกุหลาบ” จึงได้สิ้นสุดลงเมื่อปี พ.ศ. 2454 โดยโรงเรียนพระตำหนัก สวนกุหลาบก็ได้รวมกับฝ่ายไทยและได้แหล่งที่พำนักถาวร พร้อมกับนามว่า “โรงเรียนสวนกุหลาบ วิทยาลัย” ถึงตรงนี้ โรงเรียนสวนกุหลาบทั้งสองฝ่ายก็ได้มารวมกันอีกครั้งโดยอยู่ในพื้นที่ของวัดราช บุรณะและพระบาท

สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงให้สร้างตึกยาวขึ้นเพื่อดำเนินการสอน การที่พระองค์ทรง พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้สร้างตึกยาวนี้ทรงมอบให้กรมโยธาธิการเป็นผู้ออกแบบโดยใช้ งบประมาณของวัดราชบุรณะ ซึ่งในเวลานั้นเงินสร้างตึกให้ชาวบ้านเช่าโดยเปลี่ยนเป็นให้โรงเรียนเช่า เพื่อใช้เป็นโรงเรียนแผนใหม่ ทั้งนี้ด้วยความคิดของเจ้าพระยาเสด็จสุรินทราธิปดีศิษย์เก่าเลข ประจำตัวหมายเลข 2 ของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบวิทยาลัย ซึ่งได้เป็นเสนาบดี กระทรวงธรรม การในขณะนั้น จึงได้เกิดตึกยาวรวมกับนักเรียนสวนกุหลาบจากที่ต่างๆ และในปี พ.ศ. 2453 พระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จมาทอดพระเนตรการก่อสร้างด้วยพระองค์เองก่อนสวรรคตในปี พ.ศ. 2453 นั้นเอง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นผู้ก่อกำเนิดโรงเรียนนี้โดยแท้ นับเป็นมหา กรุณาธิคุณแก่ทวยราษฎร์อย่างล้นเกล้าฯ หากที่สุดมิได้การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นที่ ไม่คาดคิดว่าโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนหลวงแห่งแรกของประเทศไทยจะมีหน้า ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในสมัยนั้นด้วย เมื่อวันศุกร์ ที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 “คณะราษฎร” ได้จับตัวพระบรมวงศานุวงศ์ เป็นตัวประกัน รวมทั้งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ ยาดำรงราชานุภาพด้วย บรรยาภาศขณะนั้นตึงเครียดมีการวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมาก บรรยาภาศ ด้านการเมืองรุนแรงน่าหวาดกลัวแม้กระทั่งในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ในวันที่ 24 มิถุนายน 2475 นั้นมีรถถังแล่นมาจอดขวางประตูโรงเรียน มีนายทหารและพลเรือน ชื่อนายสงวน ตุลาลักษณ์ ผู้ก่อการได้เข้ามาในโรงเรียนเชิญอาจารย์ใหญ่ซึ่งขณะนั้นคือ อาจารย์เอช ซี เซอร์วิล และนักเรียน ม.6-ม. 8 เข้าหอประชุมสามัคคยาจารย์สมาคมประกาศว่า ทุกคนได้รับทราบว่าจะได้มีการปฏิวัติเพื่อ เปลี่ยนแปลงการปกครองขอให้ทุกคนอยู่ในความสงบ นักเรียนสวนกุหลาบได้ลุกขึ้นถามว่า “ทำไมต้อง เปลี่ยนแปลงการปกครอง” นายสงวน ตุลาลักษณ์ตอบว่า “ไม่ต้องถามเวลานี้ ถ้าต้องการรายละเอียด ต้องตอบด้วยปืน ขณะนี้ได้จับเจ้านายไปแล้ว” (คำสัมภาษณ์ คุณสมจิตต์ โสมสุวรรณะ) บรรยาภาศ ตอนนี้มีควมสับสน นักเรียนที่ไม่เข้าใจเหตุการณ์บ้างก็หลบอยู่ตามห้องเรียน บ้างก็กระโดดหนีออกจากโรงเรียนไป ที่เข้าประชุมก็ไม่ค่อยเข้าใจแจ่มชัดนัก แต่การกระทำครั้งนี้ดูเหมือนว่าจะควบคุมความ

สงบสุขของครูและนักเรียนในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยซึ่งเป็นโรงเรียนใหญ่ และในขณะนั้นถือว่าใกล้เคียงกับราชวงศ์และข้าราชการชั้นสูงของกระทรวงธรรมการนั่นเอง

จากเหตุการณ์ตอนนี้พอสันนิษฐานว่าโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยเป็นโรงเรียนที่มีบทบาทสำคัญแห่งหนึ่ง ซึ่งคณะราษฎรจำเป็นต้องควบคุมสถานการณ์ไว้ เพราะเป็นต้นแบบในด้านต่างๆของโรงเรียนทั่วไป ครูอาจารย์ และ นักเรียน ก็น่าจะเป็นพลังที่จะต่อต้านคณะปฏิวัติ ซึ่งก่อให้เกิดความระส่ำระสายที่ยากคณะราษฎรจะดูแลได้จึงได้ใช้วิธีนำรถถังมาปิดโรงเรียนและควบคุมสถานการณ์ดังกล่าว นอกจากนี้ กิจกรรมอีกประการหนึ่งที่เป็นผลสะท้อนให้เห็นว่า โรงเรียนสวนกุหลาบมีบทบาททางการเมือง การปกครอง สมัยนั้นคือการที่ลูกเสือโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยมีส่วนช่วยรัฐบาลในการปราบกบฏวรวงศ์ ในกรณีของการปราบกบฏวรวงศ์นี้ รัฐบาลขณะนั้นได้ขอความร่วมมือจากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยให้ส่งอาสาสมัครที่เป็นลูกเสือไปช่วยเป็นกองกำลังด้านลำเลียงกระสุนปืนส่งเสบียงบริเวณบางซื่อบ้าง และหลักสี่ทำหน้าที่เฝ้าคุกเพื่อไม่ให้เกิดการจลาจลบ้าง โดยแต่งกายชุดลูกเสือไปช่วยเป็นพลรบ การสู้รบครั้งนี้มีลูกเสือโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยที่ช่วยเป็นกองกำลังสนับสนุนจนฝ่ายรัฐบาลได้รับชัยชนะ ต่อมาจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ได้มอบโล่เกียรตินิยมจากการปราบกบฏครั้งนี้ให้กับโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย (อยู่ในห้องจาริกานุสรณ์) และนักเรียนรุ่นนั้นทุกคนได้รับเหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ ซึ่งมีการประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษาด้วย

ในระยะก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้น ได้มีการสร้างอาคารต่างๆเพิ่มเติมรวมทั้งสิ้นแล้วก่อนมีอาคารอยู่ 10 หลัง คือ อาคารเรียนหลังยาว ซึ่งยังคงตั้งตระหง่านมาจนกระทั่งมาจนถึงทุกวันนี้ ตึกวิทยาศาสตร์ชั้นเดียว โรงอาหาร โรงพลศึกษา ตึกหลังกลางและบ้านพักครู ที่พักภารโรง รวม 5 หลัง ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้นอาคารบางหลัง ได้รับความเสียหายจากถูกระเบิด และเมื่อสงครามสงบก็ได้รับการซ่อมแซมดังนี้คือ อาคารหลังยาว และตึกวิทยาศาสตร์ได้รับการซ่อมแซมจนใช้การได้ดี ส่วนโรงอาหาร โรงพลศึกษา และตึกหลังกลาง นั้นถูกระเบิดเมื่อ 14 กันยายน 2488 ได้รับความเสียหายมากเกินจนเกินกว่าจะซ่อมแซมให้ใช้ได้ดังเดิมได้ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2496 ก็ได้สร้างหอประชุมเคียงข้างกับตึกหลังยาวทางด้านวิทยาลัยเพาะช่าง และมีสะพานลอยโยงถึงตึกเรียนหลังยาวด้วย ปีรุ่งขึ้นก็สร้างตึกพลศึกษา ทางด้านทิศตะวันตกใกล้วิทยาศาสตร์และอีก 2 ปีต่อมาก็ได้สร้างโรงอาหารขึ้นใกล้กับตึกพลศึกษา หลังจากนั้นก็ได้สร้างตึกสามัคยาจารย์สมาคม 3 ชั้น แทนที่สามัคยาจารย์สมาคมทางด้านใต้ของโรงเรียน และสุดท้ายก็ได้สร้างอาคารสามัคยาจารย์ 4 ชั้น ติดกับตึกสามัคยาจารย์เดิมขึ้นพร้อมกับอาคารพระเสด็จ ซึ่งสร้างแทนที่ศาลาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี เมื่อ พ.ศ. 2510

พ.ศ. 2521 สร้างตึกดำรงราชานุภาพบนพื้นที่เดิมซึ่งเป็นโรงอาหารเป็นอาคารเรียน 5 ชั้น ชั้นล่างเป็นโรงอาหาร ต่อมาเมื่อตึกปิยมหาราชานุสรณ์สร้างเสร็จแล้วได้ย้ายโรงอาหารไปชั้นล่างของตึกปิยมหาราชานุสรณ์ ส่วนชั้นล่างของตึกดำรงราชานุภาพได้กั้นเป็นห้องเรียนและห้องโสตทัศนศึกษา

พ.ศ. 2525 เนื่องในโอกาสที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยมีอายุครบ 100 ปี ได้ก่อสร้างตึกปิยมหาราชานุสรณ์ ซึ่งเดิมเป็นอาคารโรงยิมชั้นเดียว ครั้นก่อสร้างเสร็จแล้วได้รับพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อมจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และทรงเปิดตึกเมื่อ 30 กรกฎาคม 2527

พ.ศ. 2530 กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนอนุรักษอาคารหลังยาวเป็นโบราณสถานเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ เนื่องจากมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์การศึกษาแห่งชาติ ในปีเดียวกันทางโรงเรียนได้ทำการรื้อถอนอาคารพระเสด็จ เพื่อก่อสร้างใหม่ เนื่องจากพื้นที่บริเวณที่ตั้งอาคารเกิดการทรุดตัวจึงเกรงว่าจะเป็นอันตราย และได้สร้างอาคารพระเสด็จขึ้นมาใหม่ เสร็จสมบูรณ์เมื่อวันที่ 30 ก.ค.2535 และในโอกาสนี้โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินเปิดศาลาพระเสด็จ ครังนี้ด้วย และในปีเดียวกัน ด้านหลังของอาคารสามัคคยาจารย์ทำพิธีเปิดอาคารสุทธิ เพ็งปานซึ่งใช้เป็นที่พักนักกีฬาและสระว่ายน้ำ ซึ่งได้เริ่มก่อสร้างมาตั้งแต่ปี 2534

พ.ศ. 2537 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยดำเนินการก่อสร้างอาคารหอประชุมสวนกุหลาบรำลึกหลังใหม่ขึ้น แทนหลังเดิมซึ่งชำรุดทรุดโทรมลง โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จมาพระราชดำเนินมาทรงทำพิธีเปิดในวันที่ 8 มีนาคม 2538

พ.ศ. 2538 จุฬารวมสำคัญของสวนกุหลาบวิทยาลัยในรอบ 113 ปี คืองาน “สวนกุหลาบวิทยาลัย ใน 12 ทศวรรษ” 8-11 มีนาคม 2538 เพื่อรวบรวมประวัติศาสตร์อันยาวนานของสวนกุหลาบวิทยาลัยเพื่อจัดตั้งพิพิธภัณฑ์การศึกษาชาติ ณ ตึกยาว มีกำหนดเสร็จในปี 2543 พ.ศ. 2541 เหตุการณ์ทางการเมืองที่ไม่น่าเชื่อว่าจะเกิดขึ้นอีกเป็นหนที่สอง เมื่อนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย กว่า 2,000คน ได้เดินทางไปยังกระทรวงศึกษาธิการเพื่อสอบถามข้อข้องใจในเรื่องสาเหตุของการสั่งย้ายผู้อำนวยการโรงเรียนในสมัยนั้น (ผอ.ธานี สมบูรณ์บุรณะ) จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยปรากฏไปตามสื่อต่าง ๆ ทั้ง โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์

พ.ศ. 2547 รื้อสนามกีฬาเอนกประสงค์ "สนามไพศาล" สร้างอาคารเอนกประสงค์ "อาคาร 123 ปี สวนกุหลาบ" เปิดใช้เมื่อ 9 มีนาคม พ.ศ. 2549 อัญเชิญหลวงพ่อสวนกุหลาบองค์จำลองประดิษฐาน ณ บุษบก ซึ่งสร้างขึ้นใหม่ ณ หน้า อาคาร 123 ปี สวนกุหลาบวิทยาลัยเมื่อ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2549 ซึ่งตรงกับงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี

จากบทพระนิพนธ์ของกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ที่ว่า “ประโยชน์ของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ นอกจากเป็นบ่อเกิดวิชาคุณของข้าราชการเป็นกันมาก ยังมีประโยชน์แพร่หลายอย่างอื่นอีก ที่เป็นอย่างคือเมื่อปรากฏว่าจัดตั้งโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบได้

ตั้งพระราชประสงค์แล้ว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริว่าสมควรจะจัดการตั้งโรงเรียนเขียนและสอนวิชาให้แพร่หลายออกไปเป็นการศึกษาสำหรับประเทศสยาม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คิดจัดตั้งโรงเรียนขึ้นตามพระราชอารามหลวงทั้งในกรุงและหัวเมือง” ได้แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนสวนกุหลาบเป็นบ่อเกิดของความรู้รวมทั้งบุคลากรที่มีความสามารถมากมายเพื่อเผยแพร่วิชาความรู้แก่เยาวชนรุ่นหลังต่อไป

ปัจจุบันนี้โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยก็ได้จัดตั้งมาเป็นเวลากว่า 125 ปีแล้วและก็สามารถผลิตบุคลากรและเยาวชนที่มีคุณภาพออกไปรับใช้ประเทศชาติเสมอมาโดยตลอด สมกับคำนิพนธ์ของกรมพระยาดำรงราชานุภาพ และพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ก่อตั้งสถานศึกษาแห่งนี้ทุกประการ

3.2 วิสัยทัศน์ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมุ่งมั่น “รวมใจสู่โลกกว้าง เสริมสร้างคุณธรรม ก้าวล้ำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้นักเรียนและบุคลากรทุกคนมีความสุขในสังคม นิยมความเป็นไทย” ภายในปีพุทธศักราช 2550

3.3 พันธกิจของโรงเรียน

1. พัฒนาผู้เรียนให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่มีความเป็นไทย มีความสุขในสังคม
2. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้คู่คุณธรรม นำความสามารถของตนเองมาพัฒนาการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ
3. ปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. ปรับปรุงระบบการบริหารเน้นการมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจจัดระบบการกำกับติดตาม และประเมินผลให้เกิดขึ้นในทุกหน่วยงานของโรงเรียน

3.4 เป้าประสงค์

เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตนอย่างเต็มตามศักยภาพ มีความรู้ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานสากล

3.5 ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย (Suankularb Witthayalai School)

3.6 ผู้ก่อตั้งโรงเรียน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5)

3.7 วันสถาปนาโรงเรียน 8 มีนาคม พุทธศักราช 2425

3.8 พระพุทธรูปประจำโรงเรียน หลวงพ่อสวนกุหลาบ พระพุทธรูปพระราชทานปางมารวิชัย

3.9 ตราประจำโรงเรียน เป็นรูปหนังสือมีไม้บรรทัดดินสอปากกาคั่นอยู่หน้าปกหนังสือมีพระเกี้ยว

ยอดและอักษรย่อ จ.ป.ร. ด้านขวามีช่อดอกกุหลาบ มุมซ้ายล่างมีรูปปั้นผู้ก
ช่อดอกกุหลาบ ซึ่งมีตัวหนังสือกำกับว่า “โรงเรียนหลวงสวนกุหลาบ”
ด้านบนปรากฏมีปรัชญาและคติพจน์ “สุวิชาโน ภาว โหติ” ด้านล่างมีคำ
แปลว่า “ผู้รู้ดี เป็นผู้เจริญ”

- 3.10 สิ่งศักดิ์สิทธิ์ของโรงเรียน พ่อปู่สวนกุหลาบ
- 3.11 สถานที่ตั้ง 88 ถนนตรีเพชร แขวงวังบูรพาภิรมย์เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
- 3.12 พื้นที่ของโรงเรียน 11 ไร่ 2 งาน 23 ตารางวา
- 3.13 รหัสสถานศึกษา 00100101
- 3.14 หมายเลขโทรศัพท์ 02-2216701, 02-2224196, 02-2249738, 02-2255605-8, 02-2255782-3
- 3.15 หมายเลขโทรสาร : 02-2248554
- 3.16 เว็บไซต์ของโรงเรียน : <http://www.sk.ac.th>
- 3.17 คติพจน์ของโรงเรียน : “สุวิชาโน ภาว โหติ” แปลว่า “ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ”
- 3.18 สีประจำโรงเรียน : ชมพู - ฟ้าย
- 3.19 อักษรย่อโรงเรียน : ส.ก.
- 3.20 ดอกไม้ประจำโรงเรียน : ดอกกุหลาบ
- 3.21 เพลงประจำโรงเรียน : ชื่อ “เพลงประจำโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย”
- 3.22 อาคารเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ 88 ถนนตรีเพชร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ 11 ไร่ 2 งาน 23 ตารางวา ประกอบด้วยอาคารเรียน 6 หลัง มีจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 83 ห้อง
- 3.23 จำนวนอาจารย์และนักเรียน จำนวนอาจารย์ 193 คน และจำนวนนักเรียนทั้งหมด 3,653 คน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายล้วน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ช่วงชั้นที่ 4 เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 605 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 600 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 636 คน รวมทั้งสิ้น 1,841 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายล้วน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ช่วงชั้นที่ 4 เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 ประกอบด้วยนักเรียนชาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 100 คน นักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 100 คน และนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 106 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 306 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1967 : 887-888) ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Fandom Sampling) จากประชากร โดยใช้ระดับชั้นเป็นชั้น (Strata) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร แบ่งตามระดับชั้นเป็น 3 ระดับ ดังนี้
 - 1.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 605 คน
 - 1.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 600 คน
 - 1.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 636 คน
 2. ผู้วิจัยประมาณค่าของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางยามาเน่ (Yamane. 1967 : 887) จึงได้สัดส่วน 6 : 1 ผู้วิจัยจึงสุ่มนักเรียนจำแนกตามระดับชั้น ดังนี้
 - 2.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 605 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 100 คน
 - 2.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 600 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 100 คน
 - 2.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 636 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 106 คน
- รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเท่ากับ 306 คน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
มัธยมศึกษาปีที่ 4	605	100
มัธยมศึกษาปีที่ 5	600	100
มัธยมศึกษาปีที่ 6	636	106
รวม	1,841	306

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 8 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้น สภาพครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความมีวินัย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการเลียนแบบครูในการประหยัด

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด

ตอนที่ 7 แบบสอบถามการเลียนแบบสื่อในการประหยัด

ตอนที่ 8 แบบสอบถามการประหยัด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้น สภาพครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความลงในช่องว่าง.....ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. ระดับชั้น

- () มัธยมศึกษาปีที่ 4
 () มัธยมศึกษาปีที่ 5
 () มัธยมศึกษาปีที่ 6

2. สภาพครอบครัว

- () บิดามารดาอยู่ร่วมกัน
 () บิดามารดาหย่าร้างกัน
 () บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

3. รายได้ของผู้ปกครองบาทต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

มีขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพของพระมหาเสรี ยีพระบาง (2547 : 109 – 111)
3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพ ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 2 โดยลักษณะของแบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามถึงคุณลักษณะ และความรู้สึกนึกคิดทั่วไป เกี่ยวกับตัวนักเรียน ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนเพียงข้อเดียว ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าชอบพูดต่อหน้าชุมชน					
2	ข้าพเจ้าไม่กล้าถามครู เมื่อมีปัญหาสงสัย					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก	ข้อความที่มีความหมายทางลบ
	(คะแนน)	(คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การแปลความหมายของบุคลิกภาพ (อัจนรา วัฒนามงคล. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	36 – 70	หมายถึง	มีบุคลิกภาพแสดงตัว
คะแนนเฉลี่ย	14 – 35	หมายถึง	มีบุคลิกภาพเก็บตัว

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความมีวินัย

มีขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัย แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามความมีวินัยของพระมหาเสรี ยีพระบาง (2547 : 119 – 121)
3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความมีวินัยตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 2 โดยลักษณะของแบบสอบถามความมีวินัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามความมีวินัย

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความมีวินัย ให้ท่านอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าใช้เงินอย่างประหยัด					
2	ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดคุยกับเพื่อนเรื่องการเงิน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก	ข้อความที่มีความหมายทางลบ
	(คะแนน)	(คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์(2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีความมีวินัยมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีความมีวินัยปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีความมีวินัยน้อย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด

มีขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัดตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 1 โดยลักษณะของแบบสอบถามการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัดเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามถึงคุณลักษณะ และความรู้สึกนึกคิดทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักเรียน ให้ท่านอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าซื้อสินค้าที่จำเป็นเหมือนกับผู้ปกครอง					
2	ข้าพเจ้าไม่เลียนแบบผู้ปกครองในการออมเงิน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก	ข้อความที่มีความหมายทางลบ
	(คะแนน)	(คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์(2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยั่มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัน้อย

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความการเลียนแบบครูในการประหยั

มีขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบครูเป็นแนวทางในการสร้าง

แบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามผลที่ได้จากครูของชนาธิป ชินะนาวิน (2545 : 47 – 49, 70)

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการเลียนแบบครูในการประหยัตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 1 และข้อ

2 โดยลักษณะของแบบสอบถามการเลียนแบบครูในการประหยั เป็นแบบสอบถามประมาณค่า

(Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามการเลียนแบบครูในการประหยั

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการเลียนแบบครูในการประหยั เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าใช้เงินอย่างประหยัดตามแบบครู					
2	ข้าพเจ้าใช้สินค้าที่มีราคาแพงเลียนแบบครู					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก	ข้อความที่มีความหมายทางลบ
	(คะแนน)	(คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์(2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีการเลียนแบบครูในการประหยัดมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีการเลียนแบบครูในการประหยัดปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีการเลียนแบบครูในการประหยัดน้อย

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด

มีขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้จากเพื่อนเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามผลที่ได้จากเพื่อนของ ชนาธิป ชินะนาวิน (2545 : 44 – 47, 66)
3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด ที่ได้ศึกษาความรู้ตามข้อ 1 และข้อ 2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าเลียนแบบเพื่อนในการประหยัดดอดอมเงิน					
2	ข้าพเจ้าเลียนแบบการใช้สินค้าที่มีราคาแพงตามเพื่อน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก	ข้อความที่มีความหมายทางลบ
	(คะแนน)	(คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์(2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีการเลียนแบบเพื่อนในการประหยั่มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัน้อย

ตอนที่ 7 แบบสอบถามการเลียนแบบสื่อในการประหยั

มีขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการการเลียนแบบสื่อ
2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับผลที่ได้จากสื่อของ ชนาธิป ชินะนาวิน (2545 : 87)
3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการเลียนแบบสื่อ ที่ได้ศึกษาความรู้ตามข้อ 1 และข้อ 2 เป็น

แบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริงจริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามการเลียนแบบสื่อในการประหยั

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการเลียนแบบสื่อในการประหยั เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าออมเงินตามที่รายการโทรทัศน์แนะนำ					
2	ข้าพเจ้าซื้อสินค้าเลียนแบบการโฆษณาจากสื่อ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก	ข้อความที่มีความหมายทางลบ
	(คะแนน)	(คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์(2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีการเลียนแบบสื่อในการประหยัดมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีการเลียนแบบสื่อในการประหยัดปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีการเลียนแบบสื่อในการประหยัดน้อย

ตอนที่ 8 แบบสอบถามการประหยัด

มีขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประหยัดของนักเรียน
2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับการประหยัดของ ชนาธิป ชินะนาวิน (2545 : 87)

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการประหยัด ที่ได้ศึกษาความรู้ตามข้อ 1 และข้อ 2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริงจริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามการประหยัดของนักเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการประหยัดของนักเรียน เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าวางแผนการใช้จ่ายประจำวัน					
2	เมื่อข้าพเจ้าอยากได้สิ่งของบางอย่างข้าพเจ้าจะพยายามหาเงินมาซื้อให้ได้					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์(2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีการประหยั้ดมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีการประหยั้ดปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีการประหยั้ดน้อย

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์วิชาญ จันทร์สกา ตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา และข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

2.1 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test เลือกเฉพาะค่า t ที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นำมาใช้ในการวิจัย ได้ผลดังนี้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.147 – 5.939

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความมีวินัย เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.353 – 12.213

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยั้ด เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.429 – 10.659

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการเลียนแบบครูในการประหยั้ด เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.624 – 9.147

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.888 – 14.468

ตอนที่ 7 แบบสอบถามการเลียนแบบสื่อในการประหยัด เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.315 – 20.162

ตอนที่ 8 แบบสอบถามการประหยัด เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.243 – 14.897

2.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2.1 โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ผลดังนี้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8658

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความมีวินัย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9608

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8020

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการเลียนแบบครูในการประหยัด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8596

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8498

ตอนที่ 7 แบบสอบถามการเลียนแบบสื่อในการประหยัด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9603

ตอนที่ 8 แบบสอบถามการประหยัด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8595

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 2 – 14 กุมภาพันธ์ 2550 จำนวน 306 ฉบับ ได้รับคืนมาครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือ ตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา โดยคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมกับการประหยัคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมที่ส่งผลต่อการประหยัคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้วิเคราะห์สมมติฐาน ได้แก่

3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม กับการประหยัคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3.2 วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม ที่ส่งผลต่อการประหยัคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนครกรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F – distribution
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Mean Squares)
r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย
$\hat{y}$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ตัวพยากรณ์
SE_{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
X_1	แทน	ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4
X_2	แทน	ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5
X_3	แทน	ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6
X_4	แทน	สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ร่วมกัน
X_5	แทน	สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน
X_6	แทน	สภาพครอบครัว : บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม
X_7	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

X_8	แทน	บุคลิกภาพ
X_9	แทน	ความมีวินัย
X_{10}	แทน	การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด
X_{11}	แทน	การเลียนแบบครูในการประหยัด
X_{12}	แทน	การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด
X_{13}	แทน	การเลียนแบบสื่อในการประหยัด
Y	แทน	การประหยัด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้น และสภาพครอบครัว

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ บุคลิกภาพ และความมีวินัย ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ การเลียนแบบครูในการประหยัด และการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม ได้แก่ การเลียนแบบสื่อในการประหยัด และการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานครโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้น และสภาพครอบครัว ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้น และสภาพครอบครัว

ตัวแปร	ระดับของตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ 4	100	32.7
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	100	32.7
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	106	34.6
	รวม	306	100.0
สภาพครอบครัว	บิดามารดาอยู่ร่วมกัน	234	76.5
	บิดามารดาหย่าร้างกัน	49	16.0
	บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม	23	7.5
	รวม	306	100.0

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 306 คน เมื่อจำแนกตามระดับชั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 34.6 รองลงมา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 32.7 และเป็นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 32.7

จำแนกตามสภาพครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 76.5 รองลงมาคือบิดามารดาหย่าร้างกัน คิดเป็นร้อยละ 16.0 และบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม คิดเป็นร้อยละ 7.5

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ บุคลิกภาพ และความมีวินัย ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ การเลียนแบบครูในการประหยัด และการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม ได้แก่ การเลียนแบบสื่อในการประหยัด และการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม และการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
บุคลิกภาพ	3.28	.40	แบบแสดงตัว
ความมีวินัย	3.63	.67	ปานกลาง
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	19468.95	6919.43	ต่ำ
การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด	2.99	.53	ปานกลาง
การเลียนแบบครูในการประหยัด	3.31	.52	ปานกลาง
การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด	3.23	.71	ปานกลาง
การเลียนแบบสื่อในการประหยัด	3.42	.73	ปานกลาง
การประหยัด	3.38	.51	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ และมีความมีวินัย การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด การเลียนแบบครูในการประหยัด การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด การเลียนแบบสื่อในการประหยัด และการประหยัดของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานครโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมกับการประหยั
ของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบ	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13	Y
X1	1.000	-.485**	-.507**	.222**	-.133 *	-.172**	.059	-.063	.127 *	.047	.080	.027	-.164**	-.132*
X2		1.000	-.507**	.091	-.038	-.093	-.075	-.092	-.121*	-.066	-.099	-.070	.079	.002
X3			1.000	-.309**	.169**	.261**	.016	.153**	-.006	.019	.018	.043	.084	.127*
X4				1.000	-.787**	-.514**	.289**	.062	-.005	.032	-.071	.002	-.075	-.029
X5					1.000	-.124*	-.231**	-.069	-.004	-.054	-.020	-.019	.043	-.027
X6						1.000	-.143*	-.004	.013	.024	.142*	.022	.062	.085
X7							1.000	.001	-.051	.021	-.055	.065	-.012	.100
X8								1.000	.222**	.085	.076	-.042	.052	.116*
X9									1.000	.154**	.420**	.293**	.263**	.362**
X10										1.000	.300**	.093	.226**	.189**
X11											1.000	.353**	.265**	.316**
X12												1.000	.381**	.338**
X13													1.000	.376**
Y														1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_3) และบุคลิกภาพ (X_8) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ความมีวินัย (X_9) การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด (X_{10}) การเลียนแบบครูในการประหยัด (X_{11}) การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด (X_{12}) และการเลียนแบบสื่อในการประหยัด (X_{13})

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_1)

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_2) สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_4) สภาพครอบครัว : บิดาหรือมารดาหย่าร้างกัน (X_5) สภาพครอบครัว : บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม (X_6) และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_7)

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	5	20.890	4.178	21.607**
Residual	300	58.009	.193	
Total	305	78.899		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่ามี 5 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรอิสระทั้ง 5 ปัจจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดในตาราง 7

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ปัจจัย	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₃	.165	.038	.237	.376	.142	50.204**
X ₁₃ , X ₉	.165	.041	.223	.468	.219	42.583**
X ₁₃ , X ₉ , X ₁₂	.115	.040	.133	.493	.243	32.312**
X ₁₃ , X ₉ , X ₁₂ , X ₇	.095	.056	.117	.504	.254	25.673**
X ₁₃ , X ₉ , X ₁₂ , X ₇ , X ₁₁	.082	.000	.113	.515	.265	21.607**
a = 1.351						
R = .515						
R ² = .265						
SE _{est} = .43973						

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่า ปัจจัยที่ส่งต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ การเลียนแบบสื่อในการประหยัด (X₁₃) ความมีวินัย (X₉) การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด (X₁₂) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X₇) และการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด (X₁₁) ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 26.50 จึงนำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์การประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 1.351 + .165 X_{13} + .165 X_9 + .115 X_{12} + .095 X_7 + .082 X_{11}$$

สมการพยากรณ์การประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .237 X_{13} + .223 X_9 + .133 X_{12} + .117 X_7 + .113 X_{11}$$

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมกับการประหยัคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมที่ส่งผลต่อการประหยัคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การประหยัคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม มีความสัมพันธ์กับการประหยัคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม ส่งผลต่อการประหยัคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายล้วน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ช่วงชั้นที่ 4 เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 605 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 600 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 636 คน รวมทั้งสิ้น 1,841 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายล้วน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ช่วงชั้นที่ 4 เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 ประกอบด้วยนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 100 คน นักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 100 คน และนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 106 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 306 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane, 1967 : 887-888) ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากร โดยใช้ระดับชั้นเป็นชั้น (Strata)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้น สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.147 – 5.939 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8658

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความมีวินัย เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.353 – 12.213 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9608

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.429 – 10.659 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8020

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการเลียนแบบครูในการประหยัด เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.624 – 9.147 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8596

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.888 – 14.468 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8498

ตอนที่ 7 แบบสอบถามการเลียนแบบสื่อในการประหยัด เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.315 – 20.162 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9603

ตอนที่ 8 แบบสอบถามการประหยัด เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.243 – 14.897 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8595

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 2 – 14 กุมภาพันธ์ 2550 จำนวน 306 ฉบับ ได้รับคืนมาครบทุกฉบับ
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือ ตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม ที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_3) และบุคลิกภาพ (X_8)

1.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ความมีวินัย (X_9), การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด (X_{10}), การเลียนแบบครูในการประหยัด (X_{11}), การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด (X_{12}) และการเลียนแบบสื่อในการประหยัด (X_{13})

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_1)

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_2), สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_4), สภาพครอบครัว : บิดาหรือมารดาหย่าร้างกัน (X_5), สภาพครอบครัว : บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม (X_6) และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_7)

4. ปัจจัยที่ส่งต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ การเลียนแบบสื่อในการประหยัด (X_{13}), ความมีวินัย (X_9), การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด (X_{12}), ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_7) และการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด (X_{11}) ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 26.50

5. สมการพยากรณ์การประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์การประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 1.351 + .165 X_{13} + .165 X_9 + .115 X_{12} + .095 X_7 + .082 X_{11}$$

5.2 สมการพยากรณ์การประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .237 X_{13} + .223 X_9 + .133 X_{12} + .117 X_7 + .113 X_{11}$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัยได้แก่
ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_3) และบุคลิกภาพ (X_9) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1.1 ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนที่เรียนอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการประหยัดมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนเรียนอยู่ในระดับชั้นสุดท้ายของการเรียนชั้นพื้นฐาน และต้องเตรียมตัวที่จะสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ต้องใช้จ่ายเงินมากทั้งการเตรียมตัวสอบและการเก็บเงินออมไว้ใช้ในการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยที่ต้องใช้เงินเป็นจำนวนมากขึ้นกว่าเดิม จึงทำให้นักเรียนมีการประหยัดมาก

สรุปได้ว่า ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

1.1.2 บุคลิกภาพ (X_9) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีการประหยัดมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ได้แก่ นักเรียนที่ชอบเข้าสังคม ชอบงานสังสรรค์รื่นเริง มีเพื่อนมาก ช่างพูดช่างคุย ไม่ชอบการเรียน หรือการทำงานตามลำพัง ชอบความสนุกสนาน มองโลกในแง่ดี จึงมองเห็นว่าการประหยัดเป็นสิ่งที่ดี รู้จักเก็บออมเงินไว้เพื่อจะได้เข้าสังคม และเป็นที่ยอมรับของเพื่อน

สรุปได้ว่า บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

1.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย

ได้แก่ ความมีวินัย (X_9), การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด (X_{10}), การเลียนแบบครูในการประหยัด (X_{11}), การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด (X_{12}) และการเลียนแบบสื่อในการประหยัด (X_{13}) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1.2.1 ความมีวินัย (X_9) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีวินัยมาก มีการประหยัดมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนสามารถที่จะประพฤติปฏิบัติและควบคุมตนเองตามข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน รวมทั้งในด้านของการประหยัด การใช้เงินให้อยู่ในความพอดี เพื่อความสุขในชีวิตของตน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ดังที่ วสัน ปูนผล (2542 : 10) กล่าวว่า ความมีวินัยเป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคม เกิดจากความรู้สึกมองเห็นคุณค่าในการปฏิบัติ มิได้เกิดจากข้อบังคับจากภายนอกเท่านั้น แม้จะมีอุปสรรคก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุขใจ น้ำผุด (Online) กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายการเงินจะฝึกวินัยให้เด็กมีการใช้เงินอย่างเป็นระบบ และเมื่อเวลาผ่านไปเราจะสามารถสร้างทรัพย์สินบางอย่างขึ้นมาได้ หากการใช้เงินเป็นไปอย่างไม่มีเป้าหมาย เช่น ใช้เงินสะเปะสะปะไร้จุดหมายแล้ว เมื่อเวลาผ่านไปเราจะรู้สึกเสียดายว่าเงินตั้งมากมายที่จ่ายไปนั้นไม่ได้เกิดผล เกิดประโยชน์อะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย

สรุปได้ว่า ความมีวินัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

1.2.2 การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด (X_{10}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนมีการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัดมาก มีการประหยัดมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนสามารถประพฤติปฏิบัติตามอย่างผู้ปกครองในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว ได้แก่ ผู้ปกครองซื้อของที่มีประโยชน์ ไม่ซื้อของตามผู้อื่น หรือตามอย่างในสื่อโฆษณา และรู้จักจัดสรรเงินส่วนหนึ่งในการอดออม ดังนั้นการที่ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีงามและสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมด้านการประหยัดที่ดี การใช้จ่ายอย่างรู้คุณค่าของเงิน และการประหยัดอดออม จึงทำให้นักเรียนมีการประหยัดมาก ดังที่ วิกินานต์ (2547 : Online) กล่าวว่า พ่อแม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของลูกมากที่สุด คุณพ่อคุณแม่และผู้ใหญ่ในบ้านต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีก่อน การประหยัดเป็นเรื่องของทักษะ ต้องอาศัยการปฏิบัติแบบย่ำคิดย่ำทำจะเกิดผล ซึ่ง

และบ้านก็จะมีเทคนิคแตกต่างกันไป แต่ที่สำคัญต้องฝึกลูกให้มีความยับยั้งชั่งใจ รู้จักระงับความอยากได้อะไรมี ฝึกการคิดวิเคราะห์หาความสมเหตุสมผล

สรุปได้ว่า การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

1.2.3 การเลียนแบบครูในการประหยัด (X_{12}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีการเลียนแบบครูในการประหยัดมาก มีการประหยัดมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนสามารถประพฤติปฏิบัติตามอย่างครูในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว ได้แก่ ครูซื้อของที่มีประโยชน์ ไม่ซื้อของตามผู้อื่น หรือตามอย่างในสื่อโฆษณา และรู้จักจัดสรรเงินส่วนหนึ่งในการอดออม ดังที่ วิลโล ตั้งสมจิตสมคิด (come.to : Online) กล่าวว่า ครูอาจารย์ มีบทบาทมากในการปลูกฝังค่านิยมเชิงจริยธรรม ปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างให้นักเรียนในเรื่องการรักษาสัญญาในด้านการประหยัด เด็กและเยาวชนจะเลียนแบบครูอาจารย์ โดยที่เด็กคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีสำหรับพวกเขาที่จะต้องปฏิบัติ

สรุปได้ว่า การเลียนแบบครูในการประหยัดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

1.2.4 การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด (X_{12}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัดมาก มีการประหยัดมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนสามารถประพฤติปฏิบัติตามอย่างเพื่อนในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว ได้แก่ เพื่อนซื้อของที่มีประโยชน์ ไม่ซื้อของตามผู้อื่น หรือตามอย่างในสื่อโฆษณา และรู้จักจัดสรรเงินส่วนหนึ่งในการอดออม ดังที่ จีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม (2527 : 112 – 113) กล่าวถึงเพื่อนของวัยรุ่นว่า เพื่อนช่วยให้วัยรุ่นลดความเพ้อฝัน การปรับตัวเพื่อให้พ้นจากความกังวลในปัญหาต่าง ๆ ทำให้วัยรุ่นหาทางออกด้วยการสร้างความฝันต่าง ๆ ที่ตนเห็นว่าการมีความสุขและความสำเร็จ การปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ มีเพื่อนคุย ไม่มีเวลาวางที่จะเพ้อฝัน และก็จะมีการใช้จ่ายที่น้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรอนลันด์ (สุรัชย์ โกศิยะกุล.2526 : 106 ; อ้างอิงจาก Gronlund. 1956) ที่ศึกษาการปรับตัวของวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นที่มีผลการเรียนดี เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้

สรุปได้ว่า การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

1.2.5 การเลียนแบบสื่อในการประหยัด (X_{13}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนมีการเลียนแบบสื่อในการประหยัดมาก มีการประหยัดมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนสามารถประพฤติปฏิบัติตามอย่างสื่อในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว จากการอ่านหนังสือ บทความ นิตยสาร การรับฟังรายการวิทยุ การรับชมรายการโทรทัศน์ และการรับชมภาพยนตร์ เกี่ยวกับการใช้เงินอย่างประหยัดในการซื้อเสื้อผ้า การซื้อโทรศัพท์ และการซื้อของใช้ส่วนตัว ดังที่ สาวิตรี สุตรา (2539 : 70) กล่าวว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการออม ทศนคติเกี่ยวกับการออม และพฤติกรรมการออมของประชาชน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าสื่อเป็นส่วนหนึ่งที่น่าเสนอให้นักเรียนรู้จักการอดออมเงิน การใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดได้

สรุปได้ว่า การเลียนแบบสื่อในการประหยัดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_3) โดยพบว่าระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_3) มีความสัมพันธ์ทางลบกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีการประหยัดน้อย ทั้งนี้ เพราะ นักเรียนชายในระดับนี้เริ่มเข้าสู่วัยรุ่นที่รักความสนุกสนาน ติดเพื่อน กลัวเพื่อนจะไม่ยอมรับเข้ากลุ่ม เพราะฉะนั้น การใช้จ่ายส่วนใหญ่ของนักเรียนชายในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ส่วนใหญ่ จะอยู่ในลักษณะการไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนฝูง การซื้อของตามอย่างกัน ซึ่งก่อให้เกิดความฟุ่มเฟือยและไม่รู้จักการประหยัด นำเงินไปใช้จ่ายในทางที่ผิด ที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์

สรุปได้ว่า นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสัมพันธ์ทางลบกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_2), สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_4), สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน (X_5), สภาพ

ครอบครัว :บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม(X_6) และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_7) ซึ่งอธิบายผลได้ดังนี้

3.1 ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_2) ไม่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร แสดงว่านักเรียนบางคน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีการประหยัดมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคนมีความเอาใจใส่ในเรื่องของการประหยัด รู้จักการเก็บออมเงิน ดูแลค่าใช้จ่ายของตนเอง ซึ่งอาจได้รับความดูแลเอาใจใส่จากทางบ้านในเรื่องของการประหยัดเป็นอย่างดี

นักเรียนบางคน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีการประหยัดน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคนมีรายได้ครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ดี และต่างมีกลุ่มเพื่อนที่ชอบใช้เงินในการซื้อของ การไปเที่ยวสังสรรค์

สรุปได้ว่า ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_2) ไม่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

3.2 สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_4) ไม่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร แสดงว่านักเรียนบางคนที่มีบิดามารดาอยู่ร่วมกัน มีการประหยัดมาก ทั้งนี้เพราะบิดามารดามีความเอาใจใส่ต่อนักเรียนในเรื่องของการใช้เงินอย่างประหยัด สอนให้รู้จักคุณค่าของเงิน รู้จักการวางแผนการใช้เงิน นักเรียนได้รับการฝึกจากครอบครัวในเรื่องการประหยัด การอดออมเงิน ได้รับความสุขจากครอบครัวอย่างเต็มที่ และได้รับการเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี

นักเรียนบางคนที่มีบิดามารดาอยู่ร่วมกัน มีการประหยัดน้อย ทั้งนี้เพราะบิดามารดาบางครอบครัวอาจไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมสั่งสอน และดูแลนักเรียนมากเท่าที่ควร หรือบางครอบครัวอาจมีการทะเลาะเบาะแว้งกันบ่อย ทำให้ครอบครัวไม่มีความสุข ได้แต่เพียงให้เงินกับนักเรียนโดยขาดการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการประหยัดจากครอบครัว

สรุปได้ว่า สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_4) ไม่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

3.3 สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน (X_5) ไม่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร แสดงว่านักเรียนบางคน ที่มีบิดามารดาหย่าร้างกัน มีการประหยัดมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนบางคนที่มีบิดาหรือมารดาหย่าร้างกัน อาจจะได้รับดูแลเอาใจใส่ และสั่งสอนอบรมในเรื่องของการประหยัด การใช้เงินอย่างคุ้มค่า บางครั้งบิดาหรือมารดาที่เลี้ยงดูนักเรียนต้องการที่จะเติมเต็มนักเรียนให้รู้สึกว่ามีทั้งพ่อและแม่ มีการเอาใจใส่ในเรื่องของการประหยัด ในเรื่องส่วนตัว และในเรื่องการเรียนเพิ่มมากยิ่งขึ้น

นักเรียนบางคน ที่มีบิดามารดาหย่าร้างกัน มีการประหยัดน้อย ทั้งนี้เพราะ เมื่อนักเรียนบางคนมีบิดามารดาหย่าร้างกัน อาจทำให้บิดาหรือมารดาให้ความสำคัญและเอาใจใส่มากเกินไปจนเกินไป เมื่อนักเรียนอยากได้สิ่งของอะไรก็จะตามใจ และบิดาหรือมารดาที่เลี้ยงดูอาจยังทำใจไม่ได้ที่ต้องเลิกหรือแยกทางกัน เพื่อจะเติมเต็มให้นักเรียนจึงตามใจทุกอย่าง เมื่อนักเรียนอยากได้อะไรก็จะให้เงินไปซื้อโดยไม่มีการซักถาม การอบรมในเรื่องของการประหยัด หรือบิดาหรือมารดาต้องรับภาระในการเลี้ยงดูจึงต้องทำงานอย่างมากเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดู ขาดการปลูกฝังการรู้จักคุณค่าของการใช้เงิน การประหยัดอดออม

สรุปได้ว่า สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน (X_5) ไม่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

3.4 สภาพครอบครัว : บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม (X_6) ไม่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร แสดงว่านักเรียนบางคน ที่มาจากสภาพครอบครัวที่บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม มีการประหยัดมาก ทั้งนี้เพราะ บิดาหรือมารดาเข้าใจถึงสภาพในครอบครัวของตนเองจึงมีการสอนให้นักเรียนนั้นรู้จักคุณค่าของการใช้เงิน รู้จักการอดออมเงิน รู้จักการประหยัดในการเลือกซื้อสินค้าอุปโภคและบริโภค พร้อมกับให้ความอบอุ่นกับนักเรียนมากขึ้นเพื่อชดเชยในส่วนที่ขาดหายไป

นักเรียนบางคนที่มีสภาพครอบครัวที่บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม มีการประหยัดน้อย ทั้งนี้เพราะ บิดาหรือมารดานั้นต้องการชดเชยในส่วนที่ขาดหายไปให้กับนักเรียนจึงทุ่มเทกำลังร่างกายและแรงเงิน โดยการซื้อของให้นักเรียนทุกอย่างที่ต้องการ ไม่ค่อยมีเวลาอบรมเลี้ยงดู หรือบิดาหรือมารดาต้องแบกรับภาระในการเลี้ยงดูนักเรียนทำให้ต้องทำงานเพื่อหารายได้ให้เพิ่มมากขึ้น จึงขาดการเอาใจใส่นักเรียนในเรื่องส่วนตัว ในเรื่องการประหยัด การรู้จักคุณค่าของการใช้เงิน

สรุปได้ว่า สภาพครอบครัว : บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

3.5 สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_7) ไม่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร แสดงว่านักเรียนบางคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีการประหยัดมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนรู้จักในคุณค่าของการใช้เงิน รู้จักการประหยัดอดออม ทางครอบครัวของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงนั้นได้รับการอบรมเลี้ยงดูในเรื่องของการประหยัดอดออมเงิน มาตั้งแต่รุ่นอดีตถ่ายทอดมาจนถึงรุ่นปัจจุบันให้รู้จักคุณค่าของเงิน การใช้จ่ายเงินเท่าที่จำเป็น มีการประหยัดอดออมเงินเพื่อส่งผลต่อไปยังลูกหลานในภายภาคหน้า ดังที่จรรยา สุวรรณทัต (2535 : 48-52) กล่าวถึงครอบครัวที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสน ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัว เกิดความกลมเกลียวสมัครสมานกัน

ในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับธีระ ประพตกิจ (Online) กล่าวว่า เศรษฐีที่มีฐานะร่ำรวยอยู่แล้ว เพราะทำงานหรือมีมรดกตกทอด ถ้ารักษาคุณธรรมไว้ด้วยการสอนลูกสอนหลานและตนเองให้ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน ประหยัด อุดม ออม ถ่อมตน อดทน อดกลั้น ไม่โลภ ไม่โกงเขา ก็จะมีทรัพย์สืบเหลือและล้น จนได้ชื่อว่าเป็นผู้มีบารมี มีทรัพย์สินมากมาย พอที่จะแผ่เมตตาบารมี แบ่งปันให้ผู้คนที่เดือดร้อน หรือแก่ประเทศชาติได้

นักเรียนบางคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีการประหยัดน้อย ทั้งนี้ เพราะ ไม่รู้จักคุณค่าของการใช้เงิน มีการได้รับเงินจากครอบครัวมามาก ก็จะใช้จ่ายโดยไม่รู้จักการอดออม ไม่รู้จักการประหยัดเงิน ไม่เห็นคุณค่าของการประหยัด ซึ่งสอดคล้องกับประดินันท์ อูปรมย์ (2532 : 263) ได้กล่าวว่า บิดามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงจำนวนไม่น้อยที่เลี้ยงลูกแบบตามใจทุกอย่าง และปกป้องลูกเกินไป ทำให้เด็กขาดความเข้าใจในสิ่งที่ควรและไม่ควร

สรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร

4. ปัจจัยที่ส่งต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ การเลียนแบบสื่อในการประหยัด (X_{13}), ความมีวินัย (X_9), การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด (X_{12}), ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_7) และการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด (X_{11}) ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 26.50 ซึ่งอธิบายผลได้ดังนี้

4.1 การเลียนแบบสื่อในการประหยัด (X_{13}) ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่หนึ่ง แสดงว่านักเรียนมีการเลียนแบบสื่อในการประหยัดมาก ทำให้มีการประหยัดมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนสามารถประพฤติปฏิบัติตามอย่างสื่อในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว จากการอ่านหนังสือ บทความ นิตยสาร การรับฟังรายการวิทยุ การรับชมรายการโทรทัศน์ และการรับชมภาพยนตร์ เกี่ยวกับการใช้เงินอย่างประหยัดในการซื้อเสื้อผ้า การใช้โทรศัพท์ และการซื้อของใช้ส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับยุวดี เทียรประสิทธิ์ (2536: 123) ได้กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ มีความพร้อมที่จะรับข่าวสารต่าง ๆ ทุกรูปแบบ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในสภาพสังคมปัจจุบัน และอิทธิพลของสื่อมวลชนจะครอบคลุมและเปลี่ยนแปลงเจตคติ ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาวิตรี สุตรธา (2539 : 70)กล่าวถึง การ

เปิดรับสื่อจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการออม ทศนคติเกี่ยวกับการออม และพฤติกรรมการออมของประชาชน

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าสื่อเป็นส่วนหนึ่งที่น่าเสนอให้นักเรียนรู้จักการอดออมเงิน และรู้จักการประหยัดได้

4.2 ความมีวินัย (X_9) ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สอง แสดงว่า นักเรียนที่มีวินัยมาก ทำให้มีการประหยัดมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีความสามารถที่จะประพฤติปฏิบัติและควบคุมตนเองได้ตามข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และในด้านของการประหยัด การใช้จ่ายเงินให้อยู่ในความพอดี เพื่อความสุขในชีวิตของตน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับอุมาพร ตรังคสมบัติ (2542 : 28) ได้กล่าวว่า การสอนเด็กให้รู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเอง เมื่อยังเล็ก ผู้ใหญ่โดยเฉพาะพ่อแม่จะต้องเป็นผู้ช่วยเด็กควบคุมพฤติกรรมของเขา และด้วยการอบรมอย่างเสมอต้นเสมอปลายตั้งแต่เล็ก เมื่อโตขึ้นเด็กจะควบคุมตนเองได้ในที่สุด และนั่นคือเป้าหมายสูงสุดของการฝึกวินัย คือ การที่บุคคลจะดำรงตนอยู่ในความถูกต้อง รู้ด้วยตนเองว่าสิ่งใดควรทำ และสิ่งใดไม่ควรทำ มีความสามารถที่จะบังคับตนเอง และควบคุมตนเองได้ดี โดยไม่ต้องมีผู้อื่นหรือกฎเกณฑ์อื่นมาคอยควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับสุขใจ น้ำผุด (Online) กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายการเงินจะฝึกวินัยให้เด็กมีการใช้เงินอย่างเป็นระบบ และเมื่อเวลาผ่านไปเราจะสามารถสร้างทรัพย์สินบางอย่างขึ้นมาได้ หากการใช้เงินเป็นไปอย่างไม่มีเป้าหมาย เช่น ใช้เงินสะเปะสะปะไร้จุดหมายแล้ว เมื่อเวลาผ่านไปเราจะรู้สึกเสียดายว่าเงินตั้งมากมายที่จ่ายไปนั้นไม่ได้เกิดผล เกิดประโยชน์อะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าความมีวินัยเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนรู้จักการอดออมเงิน และรู้จักการประหยัดได้

4.3 การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด (X_{12}) ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สาม แสดงว่านักเรียนที่มีการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัดมาก ทำให้มีการประหยัดมาก ทั้งนี้เพราะ การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามอย่างเพื่อนในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว ได้แก่ เพื่อนซื้อของที่มีประโยชน์ ไม่ซื้อของตามผู้อื่น หรือตามอย่างในสื่อโฆษณา และรู้จักจัดสรรเงินส่วนหนึ่งในการอดออม ดังที่ ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม (2527 : 112 – 113) กล่าวถึงเพื่อนของวัยรุ่นว่า เพื่อนช่วยให้วัยรุ่นลดความฟุ้งเฟ้อ การปรับตัวเพื่อให้พ้นจากความกังวลในปัญหาต่าง ๆ ทำให้วัยรุ่นหาทางออกด้วยการ

สร้างความผันต่าง ๆ ที่ตนเห็นว่าต้องการความสุขและความสำเร็จ การปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ มีเพื่อน
คุย ไม่มีเวลาว่างที่จะเพ้อฝัน และก็จะมีการใช้จ่ายที่น้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรอน
ลันด์ (สุรัชย์ โกศิยะกุล.2526 ; อ้างอิงจาก Gronlund. 1956) ที่ศึกษาการปรับตัวของวัยรุ่น ผลการวิจัย
พบว่า วัยรุ่นที่มีผลการเรียนดี เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนรู้จัก
การอดออมเงิน และรู้จักการประหยัดได้

4.4 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_7) ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
เป็นอันดับที่สี่ แสดงว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ทำให้มีการประหยัดมาก ทั้งนี้
เพราะ ทางครอบครัวของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงนั้นได้รับการอบรมเลี้ยงดูใน
เรื่องของการประหยัดอดออมเงิน มาตั้งแต่รุ่นอดีตถ่ายทอดมาจนถึงรุ่นปัจจุบันให้รู้จักคุณค่าของเงิน
การใช้จ่ายเงินเท่าที่จำเป็น มีการประหยัดอดออมเงินเพื่อส่งผลต่อไปยังลูกหลานในภายภาคหน้า ดังที่
จรรยา สุวรรณทัต (2535 : 48-52) กล่าวถึงครอบครัวที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสน ย่อมนำมา
ซึ่งความสงบสุขของครอบครัว เกิดความกลมเกลียวสมัคสมานกันในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับธีระ
ประพุดติกิจ (Online) กล่าวว่า เศรษฐีที่มีฐานะร่ำรวยอยู่แล้ว เพราะทำงานหรือมีมรดกตกทอด ถ้า
รักษาคณธรรมไว้ด้วยการสอนลูกสอนหลานและตนเองให้ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน ประหยัด อดออม ถ่อม
ตน อดทน อดกลั้น ไม่โลภ ไม่โกงเขา ก็จะมีทรัพย์สินเหลือและล้น จนได้ชื่อว่าเป็นผู้มีบารมี มีทรัพย์สิน
มากมาย พอที่จะแผ่เมตตาบารมี แบ่งปันให้ผู้อื่นที่เดือดร้อน หรือแก่ประเทศชาติได้

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนรู้จักการ
อดออมเงิน และรู้จักการประหยัดได้

4.5 การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด (X_{10}) ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วง
ชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01 เป็นอันดับที่ห้าซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย แสดงว่านักเรียนมีการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด
มาก ทำให้มีการประหยัดมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนมีการประพฤติปฏิบัติตามแบบอย่างผู้ปกครองใน
เรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้
เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว ดังนั้นการที่ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีงามและ
สำคัญในการปลูกฝังค่านิยมด้านการประหยัดที่ดี การใช้จ่ายอย่างรู้คุณค่าของเงิน และการประหยัด
อดออม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพันคำ มีโพทอง (2533 : 109) กล่าวถึงนักเรียนที่มีปริมาณ
การได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองสูง จะมีค่านิยมพื้นฐานทั้งด้านความรักชาติ ด้าน

การประหยัดและอดออม ด้านการมีระเบียบวินัย ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านการพึ่งพาตนเอง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองในปริมาณต่ำ

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียน รู้จักการอดออมเงิน และรู้จักการประหยัดได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว และผู้ปกครองได้ทราบข้อมูลเพื่อพิจารณา สามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบวางแผนพัฒนา หรือหาวิธีการในการส่งเสริมให้นักเรียนในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มีการประหยัด และเหมาะสม โดยนำปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ การเลียนแบบสื่อในการประหยัด, ความมีวินัย, การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด, ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด ไปเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาการประหยัดของนักเรียน หรือหาวิธีการในการส่งเสริมให้นักเรียนในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มีการประหยัด และเหมาะสม ดังนี้

1.1 การเลียนแบบสื่อในการประหยัด ทั้งผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครูผู้สอนตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีการการเลียนแบบสื่อในการประหยัด ตั้งแต่เล็ก ๆ โดย นำสื่อที่มีการประหยัด หรือสื่อที่แสดงถึงการประหยัดมาสอนให้นักเรียนได้รู้และเข้าใจ

1.2 ความมีวินัย ทั้งผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครูผู้สอนตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนฝึกความมีวินัยตั้งแต่เล็ก ๆ ให้นักเรียนมีความพยายาม ในการเตรียมตัวนักเรียน สำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต เมื่อนักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพ และความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง หากนักเรียนรักษาระเบียบวินัยดี เมื่อขณะศึกษาอยู่ในระเบียบย่อมมีผลหรือส่งผลตามไป เมื่อนักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในภายหน้า และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

1.3 การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด ทั้งผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครูผู้สอน ต้องมีความเข้าใจในตัวนักเรียน มีการปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการประหยัด รู้จักการวางแผนการใช้เงินอย่างประหยัดร่วมกับเพื่อน มีการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมกันกับเพื่อนในเรื่องที่เกี่ยวกับการประหยัด มีการให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการรู้คุณค่าของเงิน การปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ดีงามของเพื่อนในการประหยัด

1.4 สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ทั้งผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครูผู้สอน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้จ่ายให้เหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีน้อยใช้น้อย และมีมากก็รู้จักเก็บออม

1.5 การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด ทั้งผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครูผู้สอน ควรมีการจัดกิจกรรม จัดนิทรรศการที่เกี่ยวกับการประหยัดเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน พร้อมทั้งมีการสัมภาษณ์ผู้ปกครองในเรื่องของการรู้คุณค่าของเงิน การวางแผนการใช้เงินให้เกิดประโยชน์ การประหยัดอดออม เพื่อให้นักเรียนทราบถึงสิ่งที่ผู้ปกครองของตนเองนั้นได้ประพฤติปฏิบัติในเรื่องของการประหยัด และเป็นต้นแบบที่ดีให้นักเรียนได้ประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และสังคมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประหยัด ของผู้เรียนในระดับอื่น ๆ เช่น ผู้เรียนช่วงชั้นที่ 3 ผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และผู้เรียนระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการประหยัดของนักเรียน โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน และปัจจัยในส่วนอื่นๆ เช่น อาชีพของบิดามารดา เป็นต้นและศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการใช้จ่ายเงินของนักเรียน

2.3 ควรพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัด ได้แก่ การเลียนแบบสื่อในการประหยัด ความมีวินัย การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด และการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด โดยนำไปทำการทดลองเพื่อพัฒนาปัจจัยดังกล่าวซึ่งจะช่วยพัฒนาการประหยัด โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น การปรับพฤติกรรม กลุ่มสัมพันธ์ การใช้เทคนิคแม่แบบ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กมลวัฒน์ วันวิชัย. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีวัดอัมพวัน กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- กรมการศาสนา. (2526). *แนวทางการปฏิบัติตามคุณธรรม 4 ประการ และการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ. กรุงเทพฯ : กองศาสนศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.*
- กรมสามัญศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศก์. (2523). *การประหยัดและการออม. คู่มือการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมพื้นฐาน ม.ป.ป.*
- กรมสามัญศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศก์. (2529). *ชุดการสอนการปลูกฝังและสร้างค่านิยมพื้นฐานเรื่องการประหยัดและการออม. กรุงเทพฯ : ครูสภา.*
- กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ กองวิจัยทางการศึกษา. (ม.ป.ป.) *รายงานการวิจัย โครงการทดลองเสริมสร้างลักษณะนิสัยในการทำงานเพื่อพัฒนาค่านิยมทางอาชีพของเยาวชน การตรงต่อเวลา ความมีระเบียบวินัย และการประหยัด.*
- กษวรรณ ขจรเสรี. (2539). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบและพฤติกรรมการบริโภคในโลกยุคไร้พรมแดน. ร่มไทรทอง ปีที่ 5, ฉบับที่ 6 (เม.ย. – พ.ค. 2539) หน้า 8 – 11. ถ่ายเอกสาร.*
- กันยา สุวรรณแสง. (2533). *การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว 2. กรุงเทพฯ : บารุงสาส์น.*
- _____. (2535). *การสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF (ฟอร์มเอ) ในนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาคลินิก). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.*
- กาญจนา แก้วเทพ. (2543). *สื่อเพื่อชุมชน : การประมวลองค์ความรู้. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).*
- กาญจนา นาคสกุล. (2550). *สกุลไทย. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 5/พฤษภาคม/2550 แหล่งที่มา www.sakulthai.com.*
- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. (2533). *การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- กึ่งกาญจน์ ปานทอง. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากร (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ (กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

- กุลวรรณ วิทยาวงศรุจิ. (2526). *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว*.
 ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่าย
 เอกสาร.
- กอบกุล ถาวรานนท์. 2543 . *สื่อมวลชนกับสังคม*. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏพระนคร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2544, กุมภาพันธ์). “สัมพันธภาพที่ดีและถูกต้องระหว่างพ่อแม่กับลูก
 วัยรุ่น”. แม่และเด็ก. 345 : 94 – 96.
- คณะอนุกรรมการเพื่อพัฒนาคู่มือวิทยากรด้านค่านิยม. (2529). *วิทยากรกับการปลูกฝังและเสริมสร้าง
 ค่านิยม*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- คมคาย ชินอม. (2534). *ผลการใช้แม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จังหวัดชลบุรี*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โครงการศึกษาศักยภาพของเด็กไทย. (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย
 ด้านความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม*. กรุงเทพฯ : กองการวิจัยทางการศึกษา กรม
 วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- งามตา วรินทร์านนท์. (2534). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2535). “แนวทางการพัฒนาการสื่อสารในครอบครัวเพื่อเสริมสร้างเด็กและ
 เยาวชน,” *ประมวลบทความวิชาการฉบับพิเศษ พ.ศ. 2525-2535*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย
 พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จรรยา เกษศรีสังข์. (2537). *วิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
 (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จีระพรรณ นิสสกา. (2541). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองและ
 พฤติกรรมการดูโทรทัศน์กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยในเขตการศึกษา 6*.
 ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคริน
 ทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม. (2527). *พัฒนาวิธีรุ่นและบทบาทครู*. กรุงเทพฯ : มิตรนราการพิมพ์.
- ชนาธิป ชินะนาวิน. (2545). *การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์เชิงเส้น*. ปรินญานิพนธ์กศ.ม.
 (วิจัยและสถิติทางการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

ชนนุช บุญสิทธิ์. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยราชวชิรวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย*

ศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2530). *การฝึกสมรรถภาพสมองเพื่อพัฒนาคุณภาพการคิด. ปรินิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร.*

ณรงค์ เสงี่ยมประชา. (2538). *มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.*

ณัฐนันท์ ลีศักดิ์บุญ. (2545). *การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายส่วนตัวและปัญหาทางการเงินของนักศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. สารนิพนธ์ (ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา)) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

ณัฐวุฒิ ศรีศักดิ์บุญ. (2540). *รูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรม การเปิดรับสื่อและพฤติกรรมการบริโภคสินค้าของเจนเนอเรชั่นวายในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ถ่ายเอกสาร.*

ดร.จิต ฤทธมาตย์. (2532). *การศึกษานุคลิกภาพของนายอำเภอโดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.*

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. (2520). *รายงานการวิจัยจริยธรรมของเยาวชน. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร*

ดำรงศักดิ์ ชัยสนธิ และสุนี เลิศแสวงกิจ. (2542). *การบริหารธุรกิจขนาดย่อม. ฉบับปรับปรุงใหม่พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วังอักษร.*

ทวีรัสมิ ธนาคม. (2531). *ชีวิตประหยัด. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.*

ทัศนีย์ จิตต์ชื่นมีชัย. (2548). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อวินัยในตนเองด้านการเรียน ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.*

ธนพร วัฒนะโรจน์ภิญโญ. (2519). *จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.*

“นักเรียน – นักศึกษา สิ้นค้ายอดฮิต,” (2544, 15 – 19, มีนาคม). *ผู้จัดการรายสัปดาห์. หน้า 6.*

นริสา พัฒนรัฐ. (2540). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่*

- 5 โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ จังหวัดนครปฐม. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา กัทลิตะพันธุ์. (2542). การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กในเมือง. วิจัยสังคม ปีที่ 22 ฉบับที่ 1-2 หน้า 1 – 27.
- นิภา นิธยาน. (2530). การปรับตัวและบุคลิกภาพ:จิตวิทยาเพื่อการศึกษาและชีวิต. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- บุญมี แท่นแก้ว. (2541). จริยธรรมกับชีวิต. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- บำเพ็ญ วังเงิน. (2541). อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนกรณีศึกษาโรงเรียนก้นทรวงิชย์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ประจิตต์ ประจักษ์จิตต์. (2525). ความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพกับการเกิดอากาศยานกับอุบัติเหตุ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาคลินิก). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ประเทือง ภูมิภัทราคม. (2540). การปรับพฤติกรรม : ทฤษฎีและการประยุกต์. นครสวรรค์ : คณะครูศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ โอเดียนสโตร์.
- ประสาธ อิศรปริดา. (2541). สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. พิมพ์ครั้งที่ 2.
- ปิยฉัตร เนนเลิศ. (2524). การศึกษาปัญหาสังคมและผู้พยายามกระทำอัตวินิบาตกรรม ศึกษาเฉพาะกรณี. วิทยานิพนธ์ สส.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เปรมสุริย์ เชื้อมทอง. (2526). การเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์กับเด็กวัยรุ่นในโรงเรียน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บัณฑิตการพิมพ์.
- พเยาว์ เกาทัณฑ์ทอง. (2534). การศึกษาพฤติกรรมด้านวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี. ปรินูญานิพนธ์ (กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา)) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พันคำ มีโพทอง. (2533). การศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. ปรินูญานิพนธ์ วท.ม. (วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พระจริยวัตร “ประหยัด” สือสอนสังลูกหลานไทย. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันพุธที่ 18 เมษายน

พ.ศ.2544 หน้า 5.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2546). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. (2546). กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์ จำกัด, 1,488 หน้า.

พรสิริ มั่นคง. (2549). *องค์ประกอบที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

พฤติพล นิมพรว. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ (กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พงศ์กฤษฎ์ พลเลิศ. (2544, มกราคม – กุมภาพันธ์). “ในท่ามกลางกระแสบริโภคนิยม ผู้นำครอบครัวและผู้นำชุมชนควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นุชนอย่างไร?”. *กรมประชาสัมพันธ์*. 44(1) : 63 – 65.

พงศ์จิรา ลินพยัคฆ์. (2542). *เศรษฐศาสตร์ทั่วไป*. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี.

พวงพยอม ชิดทอง. (2535). *ผลการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน จังหวัดเชียงใหม่*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ไพไลวรรณ แดงขาว. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2524). *การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพราพรรณ เปลียนภู. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : งานเอกสารและการพิมพ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. พิมพ์ครั้งที่ 5.

ภัทราพันธ์ หุ่นรักวิทย์. (2545). *ผลของการใช้การเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ที่มีพฤติกรรมการประหยัด*

- ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ภุชงค์ เลาคีรวงศ์. (2535). การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการปรับตัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มาโนช สุขฤกษ์. (2528). จิตวิทยาปกติ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง. พิมพ์ครั้งที่ 2.
- มหาเสรี ยีพระบาง, พระ. (2547). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดสระเกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. จัดสำเนา.
- ยุวดี เทียรประสิทธิ์. (2536). เอกสารประกอบการสอนจิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รพีพรรณ อักษรชาติวิวัฒน์. (2539). การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษารายบุคคล และเป็นกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รังสรรค์ หนองสองห้อง. (2542). ความสำเร็จง่าย ๆ ใส่สัณหมอกระแส : คำพูด ความคิด และภาวะผู้นำ ศาสตราจารย์ ดร.กระแส ชนะวงส์ หมอแมกไซไซ. ขอนแก่น : สองรัฐ. พิมพ์ครั้งที่ 2
- ราชวรมนู, พระ. (2528). มองอเมริกาแก้ปัญหาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ.
- วสันต์ ปันผล. (2542). การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางไทรวิทยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- วัชร ฐวธรรม. (2525). ยุทธวิธีในการพิจารณาสร้างเสริมค่านิยม. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- วันชาติ ศิลาโนย. (2528). ความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกชมรายการโทรทัศน์กับฐานะทางสังคมมีติสัมพันธ์กับการเรียนและสถานภาพของครอบครัวของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ (ค.ม. (โสตกศศึกษา)) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันเพ็ญ อายูการ. (2512). การศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพเก็บตัว (Intravert Personality) หรือ แสดงตัว (Extravert Personality) กับการยอมรับ (Self-Acceptance) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดชลบุรี. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิกิแกนส์. (2547). (ออนไลน์). บอกลูกเรื่องคุณประหยัด. สืบค้นเมื่อ 9/พฤษภาคม/2550. แหล่งที่มา <http://brainbank.nesdb.go.th>.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). ค่าเฉลี่ยการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. ข่าวสารการวิจัยศึกษา. 18 (3) : 8 – 11.
- วิจิตร อวระกุล. (2537). บุคลิกภาพเทคนิคและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬา.
- วิลาวรรณ ทวีศรี. (2546). การศึกษาเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศและการเปลี่ยนเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีอยุธยา จังหวัดชุมพร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิลัย ตั้งสมจิตสมคิด. (ออนไลน์). ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรมควรเป็นหน้าที่ใคร. สืบค้นเมื่อ 18/พฤษภาคม/2550 จาก <http://come.to/wilai>.
- ศรีนยา ชัยเพียรเจริญกิจ. (2530). ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการประหยัด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2536). ทฤษฎีจิตวิทยานุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : คณะศิลปกรรมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2536). จิตวิทยาพัฒนาการ พฤติกรรมศาสตร์ตลอดชีวิต. กรุงเทพฯ : คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีธรรม ธนภูมิ. (2535). พัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เศรษฐสุยาม. (2540). ลัทธิบริโภคนิยมกับชุมชน. สำนักพิมพ์สมพันธ์ จำกัด.
- สาวิตรี สุตรา. (2539). การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของการออมของชาวชนบทในจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. นิเทศศาสตร์ (นิเทศศาสตร์พัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2537). การเสริมสร้างวินัย: คู่มือแนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ
- สิริชัย ประทีปฉาย. (2533). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. จันทบุรี : วิทยาลัยรำไพพรรณี.
- สุขใจ น้ำมุด. (ออนไลน์). เด็ก : ควรปรับตัวเรื่องการเงินอย่างไรในยุค ไอ เอ็ม เอฟ. สืบค้นเมื่อ 12/พฤษภาคม/2550. แหล่งที่มา www.childthai.org.

- สุชา จันทน์อม. (2542). *จิตวิทยาเด็กเกร. พิมพ์ครั้งที่ 4*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุดาว เลิศวิสุทธิไพบูลย์. (2536). *ความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพกับการเกิดอุบัติเหตุในกลุ่มคนงานปัม*
วัสดุ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาคลินิก). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
 ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2533). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2539). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2541). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรัชย์ โกติยะกุล. (2526). *การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการปรับตัวสำหรับนักเรียน*
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดกำแพงเพชร. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภัทรา เสงวาณิชย์. (2541). *การรับรู้ภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในช่วง พ.ศ.2540 – 2541 และ*
พฤติกรรมประหยัดของบิดา มารดา และบุตรวัยรุ่น. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
จิตวิทยาพัฒนาการ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมชาย สุานวุฒโฒ, พระ. (2541). *มงคลชีวิตฉบับธรรมทายาท*. กรุงเทพฯ : ชมรมพุทธศาสตร์.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (ออนไลน์). *เด็กเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจากทีวี. สืบค้นเมื่อ 20/เมษายน/2550*.
 แหล่งที่มา www.thairath.co.th.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2539). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภา ชูพิชัยกุล. (2529). *ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศ.ส.
- สำรอง เพ็งหนู. (2524). *เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ :
 กรมวิชาการ.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา .*โครงการศึกษาศักยภาพของเด็กไทย กองวิจัยทางการศึกษา*.
 2542 : 49 ; อ้างอิงจาก หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2529 : unpagued.
- อัฉรา วัฒนามงคล. (2538). *จิตวิทยากับคุณภาพชีวิตของครูไทย. ปีที่ 2, ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย.38)*
 หน้า 110-131.
- อัณณณิ สมด้ว. (2544). *การศึกษาสัมพันธ์ภาพในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมสั่งสอนลูก*
เรื่องทางเพศ และการคบเพื่อนต่างเพศ : ศึกษาเฉพาะครอบครัวของนักเรียนหญิงใน
โรงเรียนบางละมุง จังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์ สส.ม. สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร.
- อัศรา อารณณ์. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธ์ภาพในครอบครัว กับการสนับสนุนทางสังคม*

และปัจจัยทางชีวสังคม กับความสามารถในการดูแลสุขภาพของตนเอง ของผู้ป่วยสูงอายุ
ในชมรมผู้ป่วยสูงอายุ โรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

อารีย์ พันธุ์มณี. (2546). พ่อแม่ที่ลูกอยากได้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไยไหม.

อำนวย แสงรอด. (2540). การเปิดรับข่าวสารการประหยัด ประโยชน์จากข่าวสาร กับการซื้อสินค้า
ฟุ่มเฟือยต่างประเทศในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.
ม.(การประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2542). จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตเวช
ศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทัย ดุลยเกษม. (2545). ศึกษาเรียนรู้ ภาค 2. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.

Ahmad, Rosa Riahinejad and Albert B. Hood. (1984, November). *The Development of
Interpersonal Relationship in College*. Journal of College Student Personel. 25(6) :
498 – 502.

Bandura, Albert. Jean E. Grusec and France L. Menlove. (1966, September).
“Observational Learning as a Function of Symbolization and Incentive Set,” *Child
Development*.

Banister, Robert Leo. (1972). *A Comparative Study of Extroversion – Introversion Traits to
two instructional Method*, Dissertation Abstracts International. V.31 : 4327 – A,
February.

Broadbent, D.E. (1969). *Two Personality Related to Academic Achievement*, *The British
Journal of Education Psychology*. 29 : 214 – 218, November.

Cumming, William K., Gopinathan, S. & Tomoda, Yasumasa. (1988). *The Revival of Values
Education in Asia and the West*. Oxford : Pergamon Press.

David, Arthur Decoster. (1971, May). *Some Effects of Different Classroom Conditions upon
Interpersonal Relationship Personal Adjustment and Achievement for College
Freshmen*. Dissertation Abstracts International. 31 : 5789 A.

Eysenck, Han J. (1969). “*Personality in Primary school children (part II)*”. *the British Journal
of Education Psychology*. 34 : 187 – 195.

- Fraenkel, Jack R. (1977). *How to teach About Values : An Analytic Approach*. New Jersey : Prentice-Hall.
- Frances, L. & Louise, Bates Ames. (1955). *Child Behavior*. New York : Harper & Brothers.
- Gloria, Heinemann D. (1983). "Family Involvement and Support for Windowed Persons", *Family Relationship in Later Life*. New Delhi : A Sage Focus.
- Hall, Calvin S and Lindzey Garner. (1975). *Theories of Personality*. New York : John Hallworth, H.J. "Personality Ratings of Adolescents, : A Study in a Comprehensive School, *The British Journal of Educational Psychology*. 34 : 171 – 177.
- Hurd, Donal Eugene. (1971,May). *The Relationship of Effective Variables to College Achievement*. *Dissertation Abstracts International*. 11 : 3795 A.
- Hurlock, E.B. (1964). *Development Psychology*. New York : McGraw – Hill Book Company.
- Jones, Harold E. (1970). *Personality Development in Children*. Austin : University of Texas.
- Kaplan, Louis. *Mental Health and Human Relations in Education*. New York : Harper and Brothers Publishers.
- Kenner and others. (1975). *The Mental Environment*. Child Psychiatry. 3 ed..Menasha : George Banta.
- Klass, Carol Speekmann. (1984, August). "values, Classroom Interaction, and Social Continuity: A Case Study of Day Care," *Dissertation Abstracts International*. 45(02) : 405-A
- Klein, David M. & White, James M. (1996). *Family Theories and Introduction*. London : Sage.
- Kline, paul. (1966). *Extroversion, Neuroticism And Academics Performance Among Chanian University Students*, *The British Journal of Education Psychology*. 36 : 92 – 93, February.
- Miller, Judith Ann. (1981). *The Value of Children : A Multivariate Comparison of Rural and Urban Parents*. (Online). Thesis Phd. : The University of Nebraska-Lincoln. Available : <http://www.lib.umi.com/dissertations/search>.
- Naumann, James L. (1983). *Relationships of Secondary School Discipline to School Climate*, *Dissertation Abstracts International*. 44 : 354 – A, August.

Pervin, Lawrence A. (1980). *Personality : theory, assessment, and research*. New York : John Wiley.

Stinnett, Nick, Walters, James & Evelyn, Kaye. (1984). *Relationships in Marriage and the Family*. New York : Macmillan.

Stinnett, Nicholas. (1985). *"Strong Families," Marriage and Family In a changing Society*. New York : Free Press.

Symond,p.m. (1973). *Psychology of Parent – Child Relationship*. New York : Appleton Centery Crofts. Inc.

Yamane, Taro. (1970). *Statistic : An Introductory Analysis*. New York : Harper and Row.

ภาคผนวก ก

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามทั้งหมดมี 8 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้น สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของ
ครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความมีวินัย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัค

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการเลียนแบบครูในการประหยัค

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัค

ตอนที่ 7 แบบสอบถามการเลียนแบบสื่อในการประหยัค

ตอนที่ 8 แบบสอบถามการประหยัค

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัค ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร นักเรียนสามารถแสดงความรู้สึก หรือ
ความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อ
ผลการเรียนอย่างใด ในการตอบแบบสอบถามนี้ นักเรียนไม่ต้องลงชื่อของนักเรียนไว้ คำตอบทั้งหมด
จะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ

จึงขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนให้มาก
ที่สุด โปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวเอริสา มโนธรรม

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. ระดับชั้น

() มัธยมศึกษาปีที่ 4

() มัธยมศึกษาปีที่ 5

() มัธยมศึกษาปีที่ 6

2. สภาพครอบครัว

() บิดามารดาอยู่ร่วมกัน

() บิดามารดาหย่าร้างกัน

() บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

3. รายได้ของบิดามารดา หรือผู้ปกครองรวมกัน.....บาท/เดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามถึงคุณลักษณะ และความรู้สึกนึกคิดทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักเรียน ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงเพียงข้อเดียว ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าชอบพูดต่อหน้าชุมชน					
2	ข้าพเจ้าดีใจมากที่ได้รับเลือกเป็นหัวหน้ากลุ่ม					
3	ข้าพเจ้ากล้าตอบคำถามครู แม้ว่าอาจตอบผิดก็ตาม					
4	ข้าพเจ้าชอบเป็นผู้นำมากกว่าผู้ตาม					
5	ในการทำกิจกรรมกลุ่ม ไม่ว่าจัดอยู่กลุ่มใดข้าพเจ้าไม่วิตกกังวล					
6	ข้าพเจ้าเป็นคนเข้าสังคมได้ง่าย					
7	ตามปกติข้าพเจ้าเป็นคนที่มีอารมณ์ขันอยู่เสมอ					
8	ข้าพเจ้าพร้อมทำงานร่วมกับคนอื่น					
9	ข้าพเจ้ามักเปิดโอกาสให้เพื่อนแสดงความคิดเห็น					
10	ข้าพเจ้าไม่หวั่นวิตกต่อการกระทำที่ตนได้ปฏิบัติผ่านมา					
11	ข้าพเจ้ามองว่าความคิดของแต่ละคนมีประโยชน์ทั้งนั้น					
12	ข้าพเจ้าไม่กล้าถามครู เมื่อมีปัญหาสงสัย					
13	ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดต่อหน้าคนจำนวนมาก					
14	ข้าพเจ้าวิตกกังวลในการพูดคุยกับเพื่อนใหม่					
15	ข้าพเจ้าไม่ชอบรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น					
16	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ชอบคิดไตร่ตรองก่อนลงมือทำสิ่งต่าง ๆ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความมีวินัย

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามถึงคุณลักษณะ และความรู้สึกนึกคิดทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักเรียน ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้ามาโรงเรียนสาย					
2	ข้าพเจ้าแต่งตัวไม่เรียบร้อย					
3	ข้าพเจ้าไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ผู้ปกครอง					
4	ข้าพเจ้าแอบคุยโทรศัพท์มือถือในขณะเรียน					
5	ข้าพเจ้าไม่เล่นการพนันในห้องเรียน					
6	ข้าพเจ้าชอบคุยกับเพื่อนเรื่องการใช้จ่ายเงิน					
7	ข้าพเจ้าไม่แสดงความเคารพครู					
8	ข้าพเจ้าแอบเลิกเรียนก่อนเวลาที่โรงเรียนกำหนด					
9	ข้าพเจ้ามาก่อนเวลาเข้าเรียน					
10	ข้าพเจ้าใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด					
11	ข้าพเจ้าแต่งตัวเรียบร้อย					
12	ข้าพเจ้าไม่คุยโทรศัพท์มือถือในขณะเรียน					
13	ข้าพเจ้าสูบบุหรี่					
14	ข้าพเจ้าเล่นการพนันในห้องเรียน					
15	ข้าพเจ้าเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ผู้ปกครอง					
16	ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดคุยกับเพื่อนเรื่องการใช้จ่ายเงิน					
17	ข้าพเจ้ามีเงินเหลือเก็บเสมอ					
18	ข้าพเจ้ากลับบ้านตรงเวลา					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
19	ข้าพเจ้าเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู					
20	ข้าพเจ้าไม่สูบบุหรี่					
20	ข้าพเจ้าไม่สูบบุหรี่					
21	ข้าพเจ้าไม่มีเงินเหลือเก็บ					
22	ข้าพเจ้าไม่ประหยัดในการใช้เงิน					
23	ข้าพเจ้าพูดจาหยาบค้ายในห้องเรียน					
24	ข้าพเจ้าลอกการบ้านเพื่อน					
25	ข้าพเจ้าไม่เล่นการพนันในห้องเรียน					
26	ข้าพเจ้าแอบเล่นเกมมือถือในขณะที่เรียน					
27	ข้าพเจ้าไม่เคยกลับบ้านตรงเวลา					
28	ข้าพเจ้าพูดจาสุภาพในห้องเรียน					
29	ข้าพเจ้าทำการบ้านด้วยตนเอง					
30	ข้าพเจ้าไม่เล่นเกมมือถือในขณะที่เรียน					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด ให้นักเรียนอ่าน

ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับ

ความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าซื้อสินค้าที่จำเป็นเหมือนกับผู้ปกครอง					
2	ข้าพเจ้าประหยัดเงินตามแบบผู้ปกครอง					
3	ข้าพเจ้าใช้เงินอย่างรู้คุณค่าตามแบบผู้ปกครอง					
4	ข้าพเจ้าไม่เคยคิดซื้อสินค้าตามอย่างผู้ปกครอง					
5	ข้าพเจ้าแต่งกายเหมือนผู้ปกครอง					
6	ข้าพเจ้าซื้อของตามอย่างสื่อโฆษณาเหมือนกับผู้ปกครอง					
7	ผู้ปกครองมีส่วนทำให้ข้าพเจ้าซื้อแต่ของที่มิประโยชน์					
8	ข้าพเจ้าเลียนแบบผู้ปกครองในการใช้เงินเกินความจำเป็น					
9	ข้าพเจ้าไม่เลียนแบบการแต่งกายตามอย่างผู้ปกครอง					
10	ข้าพเจ้าไม่ขอเลียนแบบผู้ปกครองในการใช้เงินอย่างประหยัด					
11	ข้าพเจ้าไม่เลียนแบบผู้ปกครองในการออมเงิน					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการเลียนแบบครูในการประหยัด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการเลียนแบบครูในการประหยัด ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าใช้เงินอย่างประหยัดตามแบบครู					
2	ข้าพเจ้าใช้สินค้าที่มีราคาแพงเลียนแบบครู					
3	ข้าพเจ้าไม่เคยประหยัดการใช้จ่ายเงินตามคำแนะนำของครู					
4	ข้าพเจ้าออมเงินตามแบบอย่างของครู					
5	ข้าพเจ้าเลียนแบบการแต่งกายของครู					
6	เมื่อครูของข้าพเจ้าใช้สินค้าตามอย่างสื่อโฆษณาข้าพเจ้าขอซื้อตามด้วย					
7	ข้าพเจ้าวางแผนการใช้จ่ายเงินประจำวันตามแบบครู					
8	ข้าพเจ้าตรวจสอบราคาสินค้าก่อนซื้อตามแบบที่ครูทำ					
9	ข้าพเจ้าซื้ออุปกรณ์การเรียนที่มีราคาแพงเหมือนกับที่ครูใช้					
10	ข้าพเจ้าเลียนแบบครูในการซื้อของที่จำเป็นและมีประโยชน์					
11	ข้าพเจ้าเอาอย่างครูที่ไม่ซื้อสินค้าใหม่ตามอย่างสื่อโฆษณา					
12	ข้าพเจ้าไม่ชอบตรวจสอบราคาสินค้าก่อนซื้อตามแบบที่ครูทำ					
13	ข้าพเจ้าไม่ซื้อของที่จำเป็นและมีประโยชน์ตามแบบครู					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าเลียนแบบเพื่อนในการใช้เงินซื้อสินค้าตามอย่างสื่อโฆษณา					
2	ข้าพเจ้าเลียนแบบการใช้สินค้าที่มีราคาแพงตามเพื่อน					
3	ข้าพเจ้าเลียนแบบการแต่งกายของเพื่อนตามอย่างในสื่อโฆษณาทางทีวี					
4	ข้าพเจ้าเลียนแบบเพื่อนในการใช้เงินอย่างรู้คุณค่า					
5	ข้าพเจ้าเลียนแบบเพื่อนในการแต่งกายตามแบบนิตยสาร					
6	ข้าพเจ้าไม่คิดเลียนแบบเพื่อนในการซื้อสินค้าแบรนด์เนม					
7	ข้าพเจ้าเลียนแบบเพื่อนในการซื้อสินค้าที่มีประโยชน์มีความจำเป็น					
8	ข้าพเจ้าไม่เคยเลียนแบบเพื่อนในการประหยัดออมเงิน					
9	ข้าพเจ้าเลียนแบบเพื่อนในการวางแผนการใช้เงิน					
10	ข้าพเจ้าเลียนแบบเพื่อนในการซื้อเครื่องแต่งกายตามตัวละครในโทรทัศน์					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามการเลียนแบบสื่อในการประหยัด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการเลียนแบบสื่อในการประหยัด ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าใช้สินค้าเลียนแบบนักแสดงที่ชื่นชอบ					
2	ข้าพเจ้าแต่งการเลียนแบบนักแสดงที่ชื่นชอบ					
3	ข้าพเจ้าซื้อสินค้าใหม่ตามการโฆษณาแม้ยังใช้ของเดิมไม่หมด					
4	ข้าพเจ้าซื้อสินค้าเลียนแบบการโฆษณาจากสื่อ					
5	ข้าพเจ้าไม่เคยคิดซื้อสินค้าตามอย่างสื่อโฆษณา					
6	ข้าพเจ้าเลียนแบบการกระทำของตัวละครในโทรทัศน์ที่ใช้เงิน อย่างไม่รู้คุณค่า					
7	ข้าพเจ้าใช้สินค้าตามแบบนักแสดงที่ชื่นชอบ					
8	ข้าพเจ้าใช้สินค้าตามการแนะนำของรายการโทรทัศน์					
9	ข้าพเจ้าเลียนแบบการแต่งกายตามการนำเสนอจากนิตยสาร					
10	ข้าพเจ้าไม่ประหยัดในการใช้เงินตามการรณรงค์ทางโทรทัศน์ และรายการวิทยุ					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามการประหยัด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการประหยัด เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าวางแผนการใช้เงินประจำวัน					
2	ข้าพเจ้าชอบซื้อสินค้าที่มีป้ายราคาแพง					
3	เมื่อข้าพเจ้าอยากได้สิ่งของบางอย่างข้าพเจ้าพยายามหาเงินมาซื้อให้ได้					
4	ข้าพเจ้าตรวจสอบราคาสินค้าก่อนซื้อ					
5	ข้าพเจ้ามักซื้ออุปกรณ์การเรียนที่มีราคาแพง					
6	ข้าพเจ้ามักออกไปเที่ยวกลางคืน ทำให้เงินไม่พอใช้					
7	ข้าพเจ้าต้องซื้อโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่เสมอ					
8	ข้าพเจ้าไม่ซื้อสินค้าที่มีราคาแพงเกินไป					
9	ข้าพเจ้าซื้อสินค้าใหม่มาแทนของเก่าที่ยังใช้ได้อยู่					
10	ข้าพเจ้าใช้สิ่งของจนหมดก่อนจะซื้อใหม่					
11	ข้าพเจ้าใช้เสื้อผ้าชุดเก่าที่ยังใช้ได้โดยไม่ซื้อใหม่					
12	ข้าพเจ้าวางแผน เรื่องเที่ยวให้พอเหมาะกับเงินที่มีอยู่					
13	ข้าพเจ้าไม่ชอบยืมเงินเพื่อน					

ภาคผนวก ค
การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	2.281
2.	3.516
3.	2.341
4.	2.350
5.	3.590
6.	5.629
7.	4.487
8.	3.984
9.	3.996
10.	3.608
11.	3.000
12.	5.939
13.	5.217
14.	3.086
15.	2.147
16.	3.936

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8658

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความมีวินัย

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	6.774	16.	2.353
2.	12.213	17.	4.906
3.	10.554	18.	8.257
4.	8.389	19.	8.729
5.	8.164	20.	3.754
6.	3.156	21.	5.153
7.	9.805	22.	7.649
8.	10.723	23.	5.692
9.	5.364	24.	4.043
10.	5.380	25.	8.699
11.	8.461	26.	6.523
12.	6.502	27.	7.480
13.	5.693	28.	7.522
14.	5.299	29.	9.249
15.	7.249	30.	8.226

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9608

ตาราง10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการเลียนแบบผู้ปกครองในการ
ประหยัด

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	2.429
2.	7.306
3.	5.455
4.	2.874
5.	3.082
6.	4.227
7.	6.848
8.	5.184
9.	3.132
10.	10.659
11.	7.905

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8020

ตาราง11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการเลียนแบบครูในการประหยัด

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	5.006
2.	5.151
3.	5.974
4.	5.863
5.	2.160
6.	6.847
7.	2.624
8.	4.940
9.	9.147
10.	4.675
11.	3.231
12.	6.575
13.	5.437

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8596

ตาราง12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อนในการ
ประหยัด

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	9.198
2.	14.468
3.	7.416
4.	2.946
5.	4.889
6.	3.227
7.	4.324
8.	3.872
9.	2.888
10.	9.707

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8498

ตาราง13 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการเลียนแบบสื่อในการประหยัค

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	8.923
2.	10.881
3.	11.302
4.	9.217
5.	2.315
6.	20.162
7.	14.184
8.	9.684
9.	10.198
10.	10.628

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9603

ตาราง14 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการประหยัด

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	3.091
2.	2.675
3.	3.650
4.	6.761
5.	4.424
6.	14.897
7.	12.028
8.	3.330
9.	5.879
10.	2.243
11.	2.586
12.	2.651
13.	8.069

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8595

บรรณานุกรม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวเอริสา มโนธรรม
วันเดือนปีเกิด	1 สิงหาคม 2517
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	206 จุฬาลงกรณ์ 7 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร รหัส 10330 โทร. 081-773-6890
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	ประถมศึกษา จากโรงเรียนสมบุญนบุรีปัญญา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนเพชรรัชต์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2539	ครุศาสตรบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) จากสถาบันราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร